

www.qbz.gov.al

FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Viti: 2020 – Numri: 123

Tiranë – E enjte, 2 korrik 2020

PËRMBAJTJA

	Faqe
Ligj nr. 55/2020 datë 30.4.2020	Për shërbimet e pagesave..... 7363
Vendim i Kuvendit nr. 29/2020, datë 25.6.2020	Për mosmiratimin e projektligjit “Për përjashtimin nga emërimi, zgjedhja në organe drejtuese dhe punësimit në funksione publike, shtetërore dhe politike të ish-funksionarëve, nëpunësve që kanë ushtruar detyra drejtuese në periudhën 28.11.1944 deri më 8.12.1990”..... 7406
Vendim i Kuvendit nr. 30/2020, datë 25.6.2020	Për rrëzimin e dekretit nr. 11 493, datë 1.6.2020, të Presidentit të Republikës, “Për kthimin e ligjit nr. 55/2020 ‘Për shërbimet e pagesave’”.. 7406
Vendim i Kuvendit nr. 32/2020, datë 25.6.2020	Për ngritjen e Nënkomisionit për Monitorimin e Zbatimit të Buxhetit të Shtetit dhe Kontrollin e tij, në përbërje të Komisionit të Përhershëm Parlamentar për Ekonominë dhe Financat..... 7406
Rezolutë e Kuvendit datë 25.6.2020	Për raportin vjetor të Këshillit të Lartë Gjyqësor për vitin 2019..... 7407
Rezolutë e Kuvendit datë 25.6.2020	Për raportin vjetor të Këshillit të Lartë të Prokurorisë për vitin 2019..... 7410
Rezolutë e Kuvendit datë 25.6.2020	Për vlerësimin e veprimtarisë së Entit Rregullator të Energjisë për vitin 2019..... 7412
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 493, datë 24.6.2020	Për përcaktimin e masës së financimit, në buxhetin e vitit 2020, për bashkësitë fetare, që kanë nënshkruar marrëveshje me Këshillin e Ministrave..... 7416
Udhëzim i përbashkët i ministrit të Financave dhe Ekonomisë, ministrit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale dhe ministrit të Arsimit, Sportit dhe Rinisë nr. 22, datë 5.6.2020	Për mënyrën e ndërveprimit të programeve sociale të strehimit me shërbimet sociale të punësimit, arsimit dhe kujdesit shëndetësor..... 7417

Urdhër i ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë nr. 184, datë 17.6.2020	Për përcaktimin e rregullave për kushtet dhe procedurat e vendosjes së gjobave dhe masën e tyre për shkeljet në aktivitetet në sektorin e gazit natyror.....	7419
Urdhër i ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë nr. 185, datë 18.6.2020	Për zbatimin e “Strategjisë për aplikimin e sistemeve inteligjente në transportin rrugor”	7423
Vendim i Këshillit Kombëtar për të Drejtat e Autorit nr. 10, datë 29.6.2020	Mbi kërkesën e depozituar nga Agjencia Drejtuese e Sportelit Unik- SUADA, për plotësimin e vendimit nr. 9, datë 11.5.2020, të Këshillit Kombëtar për të Drejtat e Autorit.....	7435
Njoftim i Ministrisë për Evropën dhe Punët e Jashtme nr. 4755, datë 17.4.2020	Mbi hyrjen në fuqi të marrëveshjes ndërkombëtare.....	7437
	Kërkesë për shpalljen të zhdukur të shtetasit Skënder Çobo.....	7437

LIGJ
Nr. 55/2020**Neni 3**
Fusha e zbatimit**PËR SHËRBIMET E PAGESAVE¹**

Në mbështetje të neneve 78 e 83, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**VENDOSI:****TITULLI I**
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME**Neni 1**
Objekti

Objekti i këtij ligji është përcaktimi i kushteve dhe i rregullave për:

a) krijimin, licencimin, organizimin, veprimtarinë dhe mbikëqyrjen e institucioneve të pagesave;

b) transparencën e kushteve dhe kërkesat për informim për shërbimet e pagesave;

c) të drejtat e detyrimet përkatëse të përdoruesve dhe të ofruesve të shërbimeve të pagesave lidhur me ofrimin e shërbimeve të pagesave si një veprimtari e vazhdueshme ose aktivitet tregtar.

Neni 2
Qëllimi

Qëllimi i këtij ligji është krijimi i kuadrit ligjor për shërbimet e pagesave në Republikën e Shqipërisë.

¹ Ky ligj është përafëruar pjesërisht me Direktivën (BE) 2015/2366 të Parlamentit Europian dhe Këshillit, datë 25 nëntor 2015 "Për shërbimet e pagesave në tregun e brendshëm, dhe që ndryshon direktivat 2002/65/KE, 2009/110/KE dhe 2013/36/BE dhe Rregulloren (BE) nr.1093/2010 dhe që shfuqizon direktivën 2007/64/KE", numri CELEX 32015L2266, Fletore Zyrtare e Bashkimit Europian, seria L, nr. 337, datë 23. 12. 2015, faqe 35-127.

1. Ky ligj zbatohet për shërbimet e pagesave të listuara në aneksin 1, të këtij ligji, të ofruara brenda territorit të Republikës së Shqipërisë.

2. Subjekte të këtij ligji janë ofruesit e shërbimeve të pagesave, si më poshtë:

a) bankat dhe degët e bankave të huaja, të licencuara sipas legjislacionit në fuqi për bankat;

b) institucionet e parasë elektronike, të licencuara sipas legjislacionit në fuqi për bankat;

c) institucionet e pagesave, që licencohen në përputhje me këtë ligj;

ç) Banka e Shqipërisë, kur nuk vepron në cilësinë e saj si autoritet monetar ose autoritete të tjera publike;

d) autoritetet qendrore ose vendore, kur nuk veprojnë në cilësinë e tyre si autoritete publike.

3. Banka e Shqipërisë dhe autoritetet qendrore ose vendore, kur nuk veprojnë në cilësinë e tyre si autoritete publike dhe ofrojnë shërbime pagesash, brenda kompetencave të përcaktuara në këtë ligj, nuk zbatojnë dispozitat e titujve III e IV, të këtij ligji, përveç rasteve kur përcaktohet shprehimisht në një akt nënligjor ose kontratë të veçantë lidhur me këto shërbime.

Neni 4
Përjashtimet nga fusha e zbatimit

Ky ligj nuk zbatohet për:

a) transaksionet e pagesave në para fizike (*cash*), që paguesi i bën drejtpërdrejt përfituesit të pagesës pa ndërhyrjen e ndonjë ndërmjetësuesi;

b) transaksionet e pagesave nga paguesi te përfituesi i pagesës, nëpërmjet një agjenti tregtar të autorizuar, falë një marrëveshjeje për të negociuar apo për të mbyllur shitjen apo blerjen e mallrave ose të shërbimeve në emër vetëm të paguesit apo vetëm të përfituesit të pagesës;

c) transportin fizik profesional të kartëmonedhave dhe monedhave, duke përfshirë grumbullimin, përpunimin e shpërndarjen e tyre;

ç) transaksionet e pagesave që konsistojnë në grumbullimin joprofesional dhe shpërndarjen e parasë fizike, në kuadër të një aktiviteti jofitimprurës ose bamirësie;

d) shërbimet kur paraja fizike jepet nga përfituesi i pagesës te paguesi, si pjesë e një

transaksioni pagese pas një kërkesë të qartë nga ana e përdoruesit të shërbimeve të pagesave pak përpara ekzekutimit të transaksionit të pagesës, nëpërmjet një pagese për blerjen e mallrave ose të shërbimeve;

dh) transaksionet e këmbimit valutor me para fizike (*cash*), ku fondet nuk mbahen në një llogari pagese;

e) transaksionet e pagesave në formë letre, të tilla si: çeku, kambiali, letra premtimi ose forma të tjera pagese të ngjashme në letër, të lëshuara mbi ofruesin e shërbimeve të pagesave, me qëllim vendosjen e fondeve në dispozicion të përfituesit të pagesës;

ë) transaksionet e pagesave të kryera brenda një sistemi pagesash ose një sistemi të shlyerjes së titujve ndërmjet agjentëve të shlyerjes, sipas përkufizimeve në legjislacionin në fuqi për sistemin e pagesave; shtëpitë e klerimit, duke përfshirë edhe rastet kur këto entitete kryejnë përlllogaritje të pozicioneve neto, të cilat bazohen në faktin që shtëpia e klerimit është blerës për çdo shitës dhe shitës për çdo blerës në një grup të specifikuar transaksionesh financiare (duke përmblusur rolin e kundërpartive qendrore), sipas përkufizimeve në legjislacionin në fuqi për sistemin e pagesave dhe pjesëmarrësve të tjerë të sistemit e ofruesve të shërbimeve të pagesave, pa rënë ndesh me nenin 29, të këtij ligji;

f) transaksionet e pagesave lidhur me shërbimet e titujve, duke përfshirë dividendët, të ardhurat ose shpërndarje të tjera, ripagimin ose shitjen, të kryera nga subjektet, sipas shkronjës “ë”, të këtij neni, ose nga fondet e investimit, bankat, sipërmarrjet e investimeve kolektive ose shoqëritë e administrimit të aktiveve që ofrojnë shërbime investimi dhe çdo subjekt tjetër që lejohet të ketë kujdestarinë e instrumenteve financiare;

g) shërbimet e ofruara nga ofruesit e shërbimeve teknike, të cilat mbështesin ofrimin e shërbimeve të pagesave, por nuk zotërojnë në asnjë moment fondet që do të transferohen, duke përfshirë përpunimin e ruajtjen e të dhënave, shërbimet e besimit dhe të mbrojtjes së privatësisë, autentifikimin e të dhënave dhe të subjektit, ofrimin e shërbimit të teknologjisë së informacionit (IT) e rrjetit të komunikimit, ofrimin dhe mirëmbajtjen e terminaleve e të pajisjeve që përdoren për shërbimet e pagesave me

përfshirimin e shërbimit të inicimit të pagesës, si dhe shërbimin e informimit të llogarisë;

gj) shërbimet e bazuara në instrumentet specifike të pagesave që mund të përdoren vetëm në një mënyrë të kufizuar, që plotësojnë një nga kushtet e mëposhtme:

i. instrumentet që lejojnë mbajtësin të blejë mallra ose shërbime vetëm në vendndodhjet e emetuesit ose brenda një rrjeti të kufizuar të ofruesve të shërbimeve, në bazë të marrëveshjes së drejtpërdrejtë tregtare me një emetues profesional;

ii. instrumentet, të cilat mund të përdoren vetëm për të blerë një numër shumë të kufizuar mallrash ose shërbimesh;

iii. instrumentet e vlefshme vetëm në territorin e Republikës së Shqipërisë, të emetuara me kërkesë të një shoqërie ose një subjekti të sektorit publik, dhe të rregulluara nga një autoritet publik qendror ose vendor për qëllime të caktuara shoqërore apo fiskale, për të blerë mallra të veçanta ose shërbime nga furnizuesit që kanë një marrëveshje tregtare me emetuesit;

h) transaksionet e pagesave nga një ofrues i rrjeteve të komunikimeve elektronike ose shërbimet e ofruara krahas shërbimeve të komunikimeve elektronike për një pajtimtar të rrjetit ose të shërbimit:

i. për blerje të shërbimeve digjitale dhe shërbimeve zanore, pavarësisht nga pajisja që përdoret për blerjen ose konsumin e shërbimeve digjitale dhe pasqyruar në faturën përkatëse; ose

ii. për të realizuar nga ose nëpërmjet një pajisjeje elektronike dhe për të pasqyruar në faturën përkatëse, në kuadër të një aktiviteti bamirësie ose për blerjen e biletave;

me kusht që kufizimet për këto transaksione pagese të përcaktohen me akt nënligjor të Bankës së Shqipërisë, për të cilat, në çdo rast, vlera e një transaksioni të vetëm pagese, parashikuar në nënndarjet “i” dhe “ii”, të kësaj shkronje, nuk e tejkalon shumën prej 7000 (shtatë mijë) lekësh dhe:

- vlera kumulative e pagesave për një pajtimtar të vetëm nuk tejkalon vlerën prej 40000 (dyzet mijë) lekësh në muaj; ose

- vlera kumulative e transaksioneve të pagesave nuk tejkalon 40000 (dyzet mijë) lekë në muaj, në rastet kur pajtimtari rimbush/parapaguan në llogarinë e tij me ofruesin e rrjetit të komunikimeve elektronike ose shërbimit të komunikimeve elektronike;

i) transaksionet e pagesave që kryhen ndërmjet ofruesve të shërbimeve të pagesave, agjentëve ose degëve për llogari të tyre;

j) transaksionet e pagesave dhe shërbimet e lidhura ndërmjet një shoqërie mëmë dhe shoqërisë së kontrolluar prej saj ose ndërmjet shoqërive të kontrolluara prej së njëjtës shoqërie mëmë, pa asnjë ndërhyrje ndërmjetësimi nga një ofrues i shërbimeve të pagesave, përveç rastit kur ndërmjetësimi bëhet nga një shoqëri që i përket të njëjtit grup;

k) shërbimet e tërheqjes së parasë fizike nga ofruesit e shërbimeve ATM, që veprojnë në emër të një ose më shumë emetuesve të kartave, të cilët nuk janë palë në kontratën tip me një klient që tërheq para nga një llogari pagese, me kusht që këta ofrues të mos ofrojnë shërbime të tjera pagese, të listuara në aneksin 1, të këtij ligji. Megjithatë, klientit i jepet informacioni për tarifat për tërheqjen e fondeve, sipas neneve 38, 41, 42 e 52, të këtij ligji, përpara se të kryejë tërheqjen, si dhe pas kryerjes së transaksionit të tërheqjes të parave.

Neni 5 Përkufizime

Në këtë ligj termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

1. “Agjent” është një person fizik tregtar ose juridik, i cili vepron në emër dhe për llogari të një institucioni pagesash në ofrimin e shërbimeve të pagesave.

2. “ATM (*Automated teller machine*)” është një pajisje elektromekanike, e cila bën të mundur tërheqjen ose depozitim të parasë fizike, pagesa shërbimesh, transferim fondesh ndërmjet llogarive, nxjerrje llogarie etj. ATM-të operojnë në regjim *on-line*, ku baza e të dhënave aksesohet në kohë reale, edhe në regjim *off-line*.

3. “Autentifikim” është procedura që i mundëson ofruesit të shërbimeve të pagesave verifikimin e identitetit të një përdoruesi të shërbimit të pagesës ose vlefshmërisë së përdorimit të një instrumenti specifik pagese, duke përfshirë edhe përdorimin e të dhënave të personalizuar të sigurisë së përdoruesit.

4. “Autentifikim i thelluar i klientit” është një autentifikim i bazuar në përdorimin e dy ose më shumë elementeve të kategorizuara, si: njohuri (diçka që vetëm përdoruesi e di), posedim (diçka që

vetëm përdoruesi e zotëron) dhe qenësi (diçka që përdoruesi është), që janë të pavarura, në kuptimin që shkelja e njërës nuk kompromenton besueshmërinë e të tjerave dhe që është projektuar në mënyrë të tillë që të mbrojë konfidencialitetin e të dhënave të autentifikimit.

5. “Datëvalutë” është data e përdorur nga ofruesi i shërbimeve të pagesave për llogaritjen e interesit mbi fondet e debituar nga/apo të kredituar në llogarinë e pagesës.

6. “Debitim direkt” është një shërbim pagese për debitimin e llogarisë së pagesës së paguesit, ku një transaksion pagese iniciohet nga përfituesi i pagesës, në bazë të pëlqimit që paguesi i ka dhënë përfituesit të pagesës, ofruesit të shërbimit të pagesave të përfituesit të pagesës ose ofruesit të shërbimit të pagesave të vet paguesit.

7. “Degë” është njësi organizative e një institucioni pagese, e ndryshme nga selia qendrore, e cila nuk ka personalitet juridike që kryen drejtpërsëdrejti disa ose të gjitha veprimtaritë për të cilat është licencuar institucioni i pagesave.

8. “Dërgesa parash (remitanca)” është një shërbim pagese ku fondet merren nga një pagues, pa hapur llogari pagese në emër të paguesit apo të përfituesit të pagesës, me qëllimin e vetëm transferimin e një shume përkatëse të përfituesit i pagesës ose të një ofruesi tjetër shërbimesh pagese që vepron për llogari të përfituesit të pagesës dhe/ose kur këto fonde merren në emër të përfituesit të pagesës dhe vihen në dispozicion të tij.

9. “Ditë pune” është dita në të cilën ofruesi përkatës i shërbimit të pagesave të paguesit ose ofruesi i shërbimit të pagesave të përfituesit të pagesës, të përfshirë në ekzekutimin e një transaksioni pagese, është në punë, me qëllim ekzekutimin e një transaksioni pagese.

10. “Emetim i instrumenteve të pagesave” është një shërbim pagese që ofrohet nga një ofrues i shërbimit të pagesës që lidh kontratë për t’i ofruar një paguesi një instrument pagese për të iniciuar dhe procesuar transaksionet e pagesës së paguesit.

11. “Fonde” janë kartëmonedhat e monedhat fizike, paraja në llogari ose paraja elektronike, siç përcaktohet në legjislacionin në fuqi për bankat në Republikën e Shqipërisë.

12. “Grup” është një grup shoqërisht tregtar, i përbërë nga shoqëria mëmë, shoqëritë e kontrolluara të saj, si dhe të gjitha subjektet mbi të

cilat shoqëria mëmë apo shoqëria e kontrolluar e saj ushtron ndikim influencues apo ku zotëron pjesëmarrje.

13. “Institucion pagese” është personi juridik i licencuar, në përputhje me dispozitat e këtij ligji, për të ofruar e kryer shërbimet e pagesave, sipas aneksit 1, pjesë e këtij ligji, në territorin e Republikës së Shqipërisë.

14. “Instrument pagese” është një pajisje e personalizuar dhe/ose një tërësi procedurash të dakorduara ndërmjet përdoruesit të shërbimit të pagesave dhe ofruesit të shërbimit të pagesave e të përdorura me qëllim iniciimin e një urdhërpagese.

15. “Kapital fillestar minimal” është shuma e kapitalit në para, e kërkuar për marrjen e licencës, për të ushtruar veprimtarinë si institucion pagese në Republikën e Shqipërisë, siç përcaktohet me akt nënligjor nga Banka e Shqipërisë.

16. “Kapital rregullator (fondet e veta)” është shuma e kapitalit të llogaritur për qëllime të mbikëqyrjes, ku përfshihen kategoritë e ndryshme të kapitalit e të rezervave, si dhe elemente të tjera, siç përcaktohet me akt nënligjor nga Banka e Shqipërisë.

17. “Kod unik i identifikimit” është një kombinim shkronjash, numrash apo simbolesh të përcaktuara për përdoruesin e shërbimit të pagesave nga ofruesi i shërbimeve të pagesave e që përdoret nga përdoruesi i shërbimit të pagesave për t’u dalluar qartë nga një përdorues tjetër i shërbimit të pagesave dhe/ose nga llogaria e pagesës së atij përdoruesi tjetër të shërbimit të pagesës, për një transaksion pagese.

18. “Konsumator” është person fizik, i cili, në kontratat e shërbimit të pagesave që rregullohen nga ky ligj, nuk vepron për qëllimet e tij tregtare ose profesionale.

19. “Kontratë tip” është një marrëveshje për shërbime pagesash, e cila rregullon ekzekutimin e ardhshëm të transaksioneve të pagesave individuale dhe të njëpasnjëshme e që mund të përmbajë detyrime dhe kushte për hapjen e një llogarie pagesash. Kontrata tip hartohet të paktën në gjuhën shqipe.

20. “Kurs këmbimi referencë” është kursi i këmbimit që përdoret si bazë për të llogaritur çdo këmbim valutë dhe vihet në dispozicion nga ofruesi i shërbimeve të pagesave ose ofrohet nga një burim publik.

21. “Llogari pagese” është një llogari në emër të një ose më shumë përdoruesish të shërbimeve të pagesave, e cila përdoret për kryerjen e transaksioneve të pagesave.

22. “Marka e pagesës” është çdo emër, term, shenjë, simbol material ose numerik, ose kombinim i këtyre elementeve, që përcakton nën cilën skemë pagesash me kartë kanë ndodhur transaksionet e pagesave me karta.

23. “Mënyrë komunikimi në distancë” është një metodë që, pa praninë fizike të njëkohshme të ofruesit të shërbimit të pagesave dhe të përdoruesit të shërbimit të pagesave, mund të përdoret për lidhjen e një kontrate për shërbim pagese.

24. “Mikrondërmarrje” është ndërmarrja që, në momentin e lidhjes së kontratës së shërbimit të pagesave, plotëson kushtet e përcaktuara në legjislacionin në fuqi për ndërmarrjet e vogla e të mesme.

25. “Mjet i qëndrueshëm komunikimi” është çdo mjet komunikimi që i mundëson përdoruesit të shërbimeve të pagesave ruajtjen e informacionit adresuar personalisht atij përdoruesi të shërbimeve të pagesave, në një mënyrë të tillë që mundëson përdorimin e këtij informacioni si referencë në të ardhmen, për një periudhë kohe të përshtatshme për qëllimet e informacionit e që lejon riprodhimin e pandryshuar të informacionit të ruajtur.

26. “Normë interesi referencë” është norma e interesit që përdoret si bazë për të llogaritur çdo interes që duhet të aplikohet e që vjen nga një burim i disponueshëm publikisht, e cila mund të verifikohet nga të dyja palët në një kontratë shërbimi pagesash.

27. “Ofrues i shërbimit të informimit të llogarisë” është një ofrues shërbimi pagese që kryen shërbimet e pagesave sipas pikës 8, të aneksit 1, të këtij ligji.

28. “Ofrues i shërbimit të iniciimit të pagesës” është një ofrues shërbimi pagese që kryen shërbimet e pagesave sipas pikës 7, të aneksit 1, të këtij ligji.

29. “Ofrues i shërbimeve të pagesave” është një nga subjektet e përcaktuara në pikën 2, të nenit 3, të këtij ligji, ose një person fizik tregtar ose juridik që ofron shërbime pagesash e që përfiton nga përjashtimet, sipas neneve 27 ose 28, të këtij ligji.

30. “Ofrues i shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë” është një ofrues i shërbimit të pagesës

që siguron e mirëmban një llogari pagese për paguesin.

31. “Pagues” është personi fizik ose juridik që është titullar i një llogarie pagesash dhe lejon kryerjen e një urdhërpagese nga kjo llogari pagese ose kur nuk ka një llogari pagese personi fizik ose juridik që jep një urdhërpagesë.

32. “Përdorues i shërbimeve të pagesave” është personi fizik ose juridik që përdor shërbimet e pagesave në cilësinë e paguesit, të përfituesit të pagesës ose të të dyjave.

33. “Përfitues i pagesës” është personi fizik apo juridik që është marrësi i parashikuar i fondeve, objekt i një transaksioni pagese.

34. “Përmbajtje digjitale” janë produkte ose shërbime që prodhohen e furnizohen në formë digjitale, përdorimi dhe konsumi i të cilave është i kufizuar në një pajisje teknike dhe që nuk përfshijnë në asnjë mënyrë përdorimin ose konsumin e produkteve ose shërbimeve fizike.

35. “Pranim i transaksioneve të pagesave” është një shërbim pagese që ofrohet nga një ofrues shërbimi pagese që lidh kontratë me një përfitues pagese, për të pranuar dhe procesuar transaksione pagese, që rezultojnë në transfertën e fondeve të përfituesi.

36. “Rrjet i komunikimit elektronik” është rrjeti i përcaktuar në legjislacionin në fuqi për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë.

37. “Shërbim pagese” është çdo lloj veprimtarie e listuar në aneksin 1, të këtij ligji.

38. “Shërbim i informimit të llogarisë” është shërbimi *on-line* për të dhënë informacion të konsoliduar për një ose më shumë llogari pagesash, të mbajtura nga përdoruesi i shërbimit të pagesave me një ose disa ofrues të shërbimit të pagesave.

39. “Shërbim i inicimit të pagesës” është një veprim për të filluar një transaksion pagese me kërkesën e përdoruesit të shërbimit të pagesave nga një llogari e pagesës e mbajtur në një ofrues tjetër të shërbimit të pagesave.

40. “Shërbim i komunikimit elektronik” është shërbimi i përcaktuar në legjislacionin për komunikimet elektronike në Republikën e Shqipërisë.

41. “Simbol i përbashkët” është përfshirje e një ose më shumë markave të pagesës ose aplikimeve të pagesave të së njëjtës markë pagesash në të njëjtin instrument pagese.

42. “Sistem pagese” është një sistem transferimi fondesh me marrëveshje formale dhe të standardizuara e me rregulla të përbashkëta për procesimin, klerimin dhe/ose shlyerjen e transaksioneve të pagesave.

43. “Tarifë” është çdo pagesë, detyrim apo komision, që paguhet nga klienti tek ofruesi i shërbimit të pagesave për shërbimet e lidhura me një llogari pagese.

44. “Të dhëna sensitive të pagesës” janë të dhënat, përfshirë dhe të dhënat e personalizuara të sigurisë, të cilat mund të përdoren për të kryer një mashtrim. Për veprimtarinë e ofruesit të shërbimit të inicimit të pagesës e ofruesit të shërbimit të informimit të llogarisë, emri i mbajtësit të llogarisë dhe numri i llogarisë nuk përbëjnë të dhëna sensitive të pagesave.

45. “Të dhëna të personalizuara të sigurisë” janë elemente të personalizuara të mundësuar nga ofruesi i shërbimit të pagesave për përdoruesin e shërbimit të pagesave, për qëllime autentifikimi.

46. “Transaksion pagese në distancë” është një transaksion pagese i iniciuar nëpërmjet internetit ose një pajisjeje që mund të përdoret për komunikim në distancë.

47. “Transaksion pagese” është një veprim i iniciuar nga paguesi ose për llogari të tij, ose nga përfituesi i pagesës, për vendosjen, transferimin ose tërheqjen e fondeve, pavarësisht detyrimeve të tjera ndërmjet paguesit dhe përfituesit të pagesës.

48. “Transferte krediti” është një shërbim pagese për kreditimin e llogarisë së pagesës së një përfituesi me një transaksion pagese ose një seri transaksionesh pagese nga llogaria e pagesës së paguesit që kryhet nga ofruesi i shërbimit të pagesës, i cili mban llogarinë e pagesës së paguesit, bazuar në udhëzimin e dhënë nga paguesi.

49. “Urdhërpagesa” është një urdhër nga një pagues ose përfitues pagese për ofruesin e tij të shërbimit të pagesave, që kërkon ekzekutimin e një transaksioni pagese.

TITULLI II
OFRUESIT E SHËRBIMEVE TË
PAGESAVE

KREU I
INSTITUCIONET E PAGESAVE

Seksioni 1
Rregulla të përgjithshme

Neni 6
Autoriteti përgjegjës

1. Banka e Shqipërisë është autoriteti përgjegjës për dhënien e licencës për të ushtruar veprimtarinë e shërbimeve të pagesave dhe për mbikëqyrjen e institucioneve të pagesave, në përputhje me këtë ligj.

2. E drejta për fillimin e ushtrimit të veprimtarisë së shërbimeve të pagesave, siç është përcaktuar në aneksin 1, të këtij ligji, lind vetëm pasi Banka e Shqipërisë ka dhënë licencën për institucionin e pagesave ose ka bërë regjistrimin për personat që përfitojnë nga përjashtimet, sipas neneve 27 e 28, të këtij ligji.

3. Banka e Shqipërisë kërkon informacion nga çdo person, nëse nga rrethana të faktit rezulton se personi kryen veprimtarinë e shërbimeve të pagesave pa licencë ose regjistrim, si dhe u kërkon institucioneve përkatëse ndalimin e veprimtarisë dhe marrjen e masave, sipas legjislacionit në fuqi. Në rastin e mësipërm personi është i detyruar t'i japë Bankës së Shqipërisë të gjithë informacionin e kërkuar.

Neni 7
Aplikimi për licencë

1. Kërkesa për licencimin si institucion pagese bëhet me shkrim nga themeluesit ose nga administratori i shoqërisë, ose nga një person i autorizuar ligjërisht prej tyre dhe paraqitet pranë Bankës së Shqipërisë, e shoqëruar me:

a) një përkshkrim të veprimtarisë që kërkohet të kryhet, duke përcaktuar shërbimet e pagesave, sipas aneksit 1, të këtij ligji;

b) planbiznesin e propozuar, që përfshin parashikimin e gjendjes financiare të shoqërisë për 3 vitet e para të veprimtarisë, që tregojnë se aplikuesi është në gjendje të sigurojë sistemet, burimet dhe

procedurat e duhura dhe proporcionale, për të garantuar veprimtari të qëndrueshme;

c) evidencën që subjekti zotëron kapitalin fillestar minimal të kërkuar;

ç) për subjektet që kërkojnë të ushtrojnë veprimtarinë e listuara në pikën 1 deri në 6, të aneksit 1, të këtij ligji, një përkshkrim të masave të marra për mbrojtjen e fondeve të përdoruesve të shërbimeve të pagesave, në përputhje me pikën 1, të nenit 12, të këtij ligji;

d) një përkshkrim të sistemit të drejtimit dhe të kontrollit të brendshëm, duke përfshirë procedurat administrative të shoqërisë, të administrimit të rrezikut dhe procedurat kontabël, të cilat duhet të jenë proporcionale, të përshtatshme, të qëndrueshme dhe të mjaftueshme;

dh) një përkshkrim të procedurave të vendosura për monitorimin, trajtimin dhe ndjekjen e një ngjarjeje që cenon sigurinë dhe të ankesave të klientëve që lidhen me sigurinë, duke përfshirë mekanizmin e raportimit të incidenteve, në përputhje me detyrimin për njoftim të institucionit të pagesave, sipas përcaktimeve të nenit 89, të këtij ligji;

e) një përkshkrim të procesit të regjistrimit, monitorimit, ndjekjes dhe kufizimit të të drejtave të hyrjes në të dhënat sensitive të pagesës;

ë) një përkshkrim të planit të vazhdimësisë së biznesit, duke përfshirë një identifikim të qartë të operacioneve kritike, plane efektive emergjence dhe një procedurë për rishikimin e testimit periodik të përshtatshmërisë dhe efikasitetit të këtyre planeve;

f) një përkshkrim të parimeve dhe përcaktimeve që zbatohen për mbledhjen e të dhënave statistikore për ecurinë e veprimtarisë, transaksionet dhe mashttrimet;

g) një dokument të politikës së sigurisë, duke përfshirë një vlerësim të detajuar të rrezikut lidhur me shërbimet e pagesave, që ofron një përkshkrim të kontrollit të sigurisë dhe masave zbutëse të marra për të mbrojtur përdoruesit e shërbimeve të pagesave ndaj rreziqeve të identifikuar, që përfshijnë edhe mashttrimin dhe përdorimin e paligjshëm të të dhënave personale e sensitive;

gj) një përkshkrim të mekanizmave të kontrollit të brendshëm, në zbatim të kërkesave të legjislacionit në fuqi, për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit;

h) një përkshkrim të organizimit strukturor, duke përfshirë, në rastet kur është e aplikueshme,

parashikimin për ushtrimin e veprimtarisë edhe nëpërmjet agentëve dhe/ose degëve dhe të kontrolleve në distancë dhe në vend, për t'u kryer të paktën çdo vit, si dhe një përshkrim të marrëveshjeve për shërbime nga të tretët, dhe një përshkrim të pjesëmarrjes së institucionit të pagesave në një sistem pagesash kombëtare ose ndërkombëtare;

i) identitetin e aksionarëve/ortakëve me pjesëmarrje influencuese në kapital në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, sipas përcaktimit në legjislacionin në fuqi për bankat, madhësinë e pjesëmarrjes në kapital dhe evidencë mbi reputacionin e tyre, për të siguruar një administrim të qëndrueshëm dhe të kujdesshëm të institucionit të pagesave;

j) identitetin e administratorit të institucionit të pagesave, sipas përcaktimeve në legjislacionin në fuqi, dhe të personave përgjegjës për administrimin e veprimtarisë së shërbimeve të pagesave, si dhe informacion për kualifikimin, reputacionin dhe eksperiencën e tyre për të kryer shërbime pagese, siç përcaktohet në këtë ligj dhe në aktet nënligjore të Bankës së Shqipërisë;

k) audituesin ligjor, siç përcaktohet në legjislacionin në fuqi për auditimin ligjor;

l) statutin e shoqërisë;

ll) adresën e zyrës qendrore.

2. Banka e Shqipërisë i kërkon subjektit që aplikon për licencim për të ofruar shërbime pagesash, sipas pikës 7, të aneksit 1, të këtij ligji, si kusht për licencimin e tij, të ketë një siguracion dëmshpërblimi profesional ose ndonjë garanci tjetër të krahasueshme për të siguruar që subjekti mund të mbulojë detyrimet e tij të përcaktuara në nenet 66, 82, 83 dhe 85, të këtij ligji.

3. Banka e Shqipërisë i kërkon subjektit, që aplikon për regjistrim për të ofruar shërbime pagesash, sipas pikës 8, të aneksit 1, të këtij ligji, si kusht për regjistrimin e tij, të ketë një siguracion dëmshpërblimi profesional ose ndonjë garanci tjetër të krahasueshme kundrejt përgjegjësisë së tij ndaj ofruesit të shërbimit të llogarisë së shërbimit të pagesave ose përdoruesit të shërbimit të pagesave, që rezulton nga hyrja/aksesi i paautorizuar ose përdorimi i paautorizuar ose me qëllim mashtrimi i informacionit të llogarisë së pagesës.

4. Banka e Shqipërisë përcakton me akt nënligjor kriteret për shumën monetare minimale të siguracionit të dëmshpërblimit profesional ose të

garancive të tjera të krahasueshme, referuar pikave 2 e 3, të këtij neni.

5. Banka e Shqipërisë përcakton me akt nënligjor informacionin që shoqëron kërkesën për licencim si institucion pagese, duke përfshirë kërkesat e listuara në shkronjat “a”, “b”, “c”, “d” dhe “e”, deri te shkronja “g”, të pikës 1, të këtij neni.

Neni 8

Kontrolli i aksioneve ose kuotave

1. Çdo person fizik ose juridik, i cili ka marrë një vendim për të blerë ose për të rritur pjesëmarrjen influencuese të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, në kuptimin e legjislacionit në fuqi për bankat, në një institucion pagese, si rezultat i të cilit pjesa e kapitalit ose e të drejtave të votës të zotëruara prej tij arrijnë ose kalojnë 20%, 30% ose 50% të kapitalit, ose që institucioni i pagesave bëhet shoqëri e kontrolluar prej tij, informon paraprakisht me shkrim për këtë qëllim Bankën e Shqipërisë. E njëjta gjë vlen për çdo person fizik ose juridik, i cili ka marrë një vendim për të shitur pjesëmarrjen influencuese të drejtpërdrejtë ose të tërthortë ose për ta reduktuar këtë pjesëmarrje, në mënyrë që pjesa e kapitalit ose e të drejtave të votës të zotëruara prej tij të bjerë nën 20%, 30% ose 50%, ose në mënyrë të tillë që institucioni i pagesave të mos jetë më shoqëri e kontrolluar prej tij.

2. Personat fizikë ose juridikë, sipas pikës 1, të këtij neni, i paraqesin Bankës së Shqipërisë masën e synuar të pjesëmarrjes, dokumentacionin dhe informacionin përkatës, sipas përcaktimeve në aktet nënligjore të Bankës së Shqipërisë.

3. Banka e Shqipërisë, kur gjykon se influenca e ushtruar sipas pikës 2, të këtij neni, mund të ndikojë në përkeqësimin e administrimit të qëndrueshëm e të kujdesshëm të institucionit të pagesave, brenda tre muajve nga data e plotësimit të kërkesave të përcaktuara në këtë nen, kundërshton ndryshimin e pjesëmarrjes influencuese.

4. Nëse pjesëmarrja influencuese është realizuar pavarësisht kundërshtimit të Bankës së Shqipërisë, sipas pikës 3, të këtij neni, kjo pjesëmarrje është absolutisht e pavlefshme.

Neni 9

Kapitali fillestar minimal

Banka e Shqipërisë përcakton me akt nënligjor shumën e kapitalit fillestar minimal të kërkuar për institucionin e pagesave dhe përcakton elementet përbërëse të tij.

Neni 10

Kapitali

1. Kapitali i institucionit të pagesave nuk mund të bjerë nën shumën e kapitalit fillestar minimal të përcaktuar sipas nenit 9, të këtij ligji, ose nën shumën e kapitalit rregullator të llogaritur sipas nenit 11, të tij, cilado të jetë më e lartë.

2. Banka e Shqipërisë merr masat e nevojshme për të parandaluar përdorimin e shumëfishtë të elementeve të kualifikuara si kapital, në rastet kur institucioni i pagesave i përket të njëjtit grup me një institucion tjetër pagese, një bankë, një fond investimi ose një shoqëri administrimi aktivesh apo një shoqëri sigurimi. Kjo pikë zbatohet edhe në rastet kur institucioni i pagesave kryen edhe veprimtari të tjera të ndryshme nga ato të shërbimeve të pagesave.

Neni 11

Kapitali rregullator

1. Banka e Shqipërisë përcakton me akt nënligjor kapitalin rregullator të detyrueshëm për t'u mbajtur në çdo kohë nga institucioni i pagesave, pavarësisht kapitalit fillestar minimal. Banka e Shqipërisë përcakton përbërjen dhe metodologjinë e llogaritjes së kapitalit rregullator, bazuar në vëllimin e pagesave të kryera ose të parashikuara për t'u kryer nga institucioni i pagesave, përveç institucioneve të pagesave që ofrojnë shërbimet, sipas pikës 7 ose 8, ose të dyja njëkohësisht, sipas aneksit 1, të këtij ligji.

2. Banka e Shqipërisë, bazuar në një vlerësim të proceseve të administrimit të rrezikut, rrezikut të humbjes së të dhënave bazë dhe të mekanizmave të kontrollit të brendshëm të institucionit të pagesave, mund t'i kërkojë institucionit të pagesave që të mbajë një shumë kapitali rregullator (fonde të veta) deri në 20% më të lartë se shumta e llogaritur sipas përcaktimit në aktin nënligjor të Bankës së Shqipërisë.

Neni 12

Kërkesat për mbrojtjen e fondeve

1. Institucioni i pagesave, i cili ofron shërbimet e pagesave, sipas pikave 1 deri në 6, të aneksit 1, të këtij ligji, mbron fondet e marra prej përdoruesve të shërbimeve të pagesave ose përmes ofruesve të tjerë të shërbimeve të pagesave, për kryerjen e transaksioneve të pagesave, në njërin nga mënyrat, si më poshtë:

a) fondet e përdoruesve të shërbimit të pagesave nuk duhet të bashkohen në asnjë rast me fondet e vetë institucionit të pagesave apo të ndonjë personi fizik apo juridik, të ndryshëm nga përdoruesit e shërbimit të pagesave në emër të të cilëve janë mbajtur fondet, dhe në rastet kur ato ende mbahen nga institucioni i pagesave dhe kur nuk janë dorëzuar ende te përfituesi i pagesës ose nuk janë transferuar ende te një ofrues tjetër i shërbimit të pagesave deri në fund të ditës së punës që pason ditën kur fondet janë pranuar, ato depozitohen në një llogari të veçantë në bankë ose investohen në aktive të sigurta, me rrezik të ulët, siç përcaktohet me akt nënligjor të Bankës së Shqipërisë. Fondet e përdoruesve të shërbimeve të pagesave në asnjë rast nuk mund të bllokohen, të jenë objekt i pretendimeve të kreditorëve të tjerë të institucionit të pagesave apo t'i nënshtrohen ekzekutimit të detyrueshëm. Në rast falimentimi të institucionit të pagesave, këto fonde nuk bëjnë pjesë në masën e falimentit dhe u shpërndahen përdoruesve të shërbimeve të pagesave në mënyrë proporcionale;

b) fondet e përdoruesve të shërbimit të pagesave të sigurohen me policë sigurimi ose me ndonjë garanci tjetër të njëjtë me të nga një shoqëri sigurimi ose nga një bankë, e cila nuk i përket të njëjtit grup të institucionit të pagesave, për një shumë të barasvlershme me atë që do të ishte veçuar në mungesë të policës së sigurimit ose të garancisë tjetër. Polica e sigurimit ose garancia bankare është e pagueshme, në rast se institucioni i pagesave nuk është në gjendje të përmbushë detyrimet e tij financiare ndaj përdoruesve të shërbimit të pagesave.

2. Kur institucionit të pagesave i kërkohet të mbrojë fondet, sipas pikës 1, të këtij neni, dhe një pjesë e këtyre fondeve do të përdoren për transaksionet e ardhshme të pagesave, ndërsa shumta e mbetur do të përdoret jo për shërbime të pagesave, ajo pjesë e fondeve që do të përdoret për

transaksione të ardhshme pagesash u nënshtrohet kërkesave të pikës 1, të këtij neni. Kur kjo pjesë është e ndryshueshme apo e panjohur më parë, Banka e Shqipërisë mund të lejojë institucionet e pagesave që të zbatojnë këtë pikë mbi bazën e një pjese përfaqësuese që supozohet se do të përdoret për shërbimet e pagesave, me kusht që kjo pjesë përfaqësuese të mund të vlerësohet, në mënyrë të arsyeshme, bazuar në të dhënat historike të pranuar nga Banka e Shqipërisë.

Neni 13 Dhënia e licencës

1. Subjektet, të cilat synojnë të ofrojnë shërbime pagese, duhet të marrin licencë si një institucion pagese para se të fillojnë ofrimin e shërbimeve të pagesave. Këtu bëjnë përjashtim subjektet e përmendura në shkronjat “a”, “b”, “ç” dhe “d”, të pikës 2, të nenit 3, të këtij ligji, dhe personat që përfitojnë nga përjashtimi, sipas neneve 27 ose 28, të këtij ligji.

2. Banka e Shqipërisë i jep licencën aplikantit, nëse informacioni dhe dokumentacioni që shoqërojnë kërkesën janë në përputhje me të gjitha kërkesat e nenit 7, të këtij ligji.

3. Banka e Shqipërisë ka të drejtë të bëjë verifikime të pavarura për të provuar vërtetësinë e informacionit të ofruar nga personi që kërkon të licencohet, në përputhje me dispozitat e këtij ligji. Për këtë qëllim, Banka e Shqipërisë bashkëpunon me institucionet përkatëse publike.

4. Banka e Shqipërisë jep licencën vetëm nëse subjekti plotëson të gjitha kushtet e përcaktuara në këtë ligj dhe në aktet nënligjore të nxjerra në zbatim të tij, për drejtimin e veprimtarisë së tij të shërbimeve të pagesave, që siguron administrimin e kujdesshëm e të qëndrueshëm të tij, që përfshin:

a) një strukturë të qartë organizative me linja përgjegjësie të mirëpërcaktuara, transparente e të qëndrueshme;

b) procedura efektive për identifikimin, administrimin, monitorimin e raportimin e rreziqeve, ndaj të cilave është ose mund të jetë i ekspozuar; dhe

c) një sistem të përshtatshëm të kontrollit të brendshëm, duke përfshirë edhe procedurat e përshtatshme administrative dhe të kontabilitetit.

Këto rregulla, procedura dhe sisteme duhet të jenë gjithëpërfshirëse e proporcionale me natyrën,

shkallën dhe kompleksitetin e shërbimeve të pagesave të ofruara nga institucioni i pagesave.

5. Kur institucioni i pagesave kërkon të ofrojë një nga shërbimet e pagesave të listuara në pikat nga 1 deri në 7, të aneksit 1, të këtij ligji, dhe në të njëjtën kohë është i angazhuar në veprimtari të tjera tregtare, Banka e Shqipërisë ka të drejtë të kërkojë krijimin e një subjekti të veçantë për veprimtarinë e shërbimeve të pagesave, kur veprimtaritë e tjera të subjektit që nuk janë shërbime pagesash cenohen apo mund të dëmtojnë qëndrueshmërinë financiare të institucionit të pagesave, ose pengojnë Bankën e Shqipërisë për të monitoruar përputhshmërinë e institucionit të pagesave me të gjitha detyrimet e përcaktuara nga ky ligj. Në këto raste paraqitet një kërkesë e re për licencim.

6. Banka e Shqipërisë refuzon dhënien e licencës, nëse aksionarët ose ortakët që kanë pjesëmarrje influencuese nuk janë të përshtatshëm për të siguruar administrimin e kujdesshëm e të qëndrueshëm të institucionit të pagesave.

7. Banka e Shqipërisë jep licencën vetëm nëse krijon bindjen se ekzistenca e lidhjeve të ngushta ndërmjet institucionit të pagesave dhe personave të tjerë fizikë apo juridikë nuk pengon ushtrimin efektiv të funksioneve të saj mbikëqyrëse.

Neni 14 Njoftimi i vendimit

1. Banka e Shqipërisë, brenda 3 muajve nga data e pranimin të kërkesës për licencë, jep ose refuzon licencën e njofton me shkrim aplikuesin për vendimin e saj. Si datë e pranimin të kërkesës për licencë konsiderohet data kur Banka e Shqipërisë njofton aplikuesin se ka plotësuar të gjitha kërkesat e këtij ligji dhe të akteve nënligjore të nxjerra në zbatim të tij.

2. Banka e Shqipërisë, në rast të refuzimit të dhënies së licencës, argumenton arsyet në vendimin përkatës.

Neni 15 Shfuqizimi i licencës

1. Banka e Shqipërisë shfuqizon licencën e dhënë kur institucioni i pagesave:

a) nuk ka filluar veprimtarinë brenda 12 muajve nga data e marrjes së licencës apo ka ndërprerë veprimtarinë për më shumë se 6 muaj, përveç

rasteve kur një ndërprerje e tillë është vendosur nga Banka e Shqipërisë;

b) kërkon shfuqizimin e licencës;

c) ka marrë licencën duke dhënë informacion të rremë apo me mënyra të tjera të parregullta;

ç) nuk i plotëson më kushtet, sipas të cilave është dhënë licenca, nuk njofton Bankën e Shqipërisë për ndryshime të rëndësishme në këtë drejtim ose ka filluar procedura e falimentimit;

d) përbën kërcënim për stabilitetin ose besimin e sistemit të pagesave, nëse do të vazhdonte veprimtarinë e shërbimeve të pagesave;

dh) konstatohet ose ka prova të besueshme se aksionarët ose administratori i institucionit të pagesave janë përfshirë në veprimtari të jashtëligjshme, kanë kryer mashtrime ose kanë përfutur personalisht në mënyrë të jashtëligjshme; ose

e) kategorizohet në ndonjë nga rastet e tjera, për të cilat legjislacioni shqiptar ose i huaj parashikon heqjen e licencës apo ndalimin e kryerjes së veprimtarisë.

2. Banka e Shqipërisë argumenton çdo rast shfuqizimi të licencës dhe bën njoftimet përkatëse.

3. Banka e Shqipërisë publikon në buletin zyrtar të saj vendimin për shfuqizimin e licencës, si dhe bën ndryshimet përkatëse në regjistrin e subjekteve të licencuara, të parashikuar në nenin 16, të këtij ligji.

Neni 16

Regjistri publik

1. Banka e Shqipërisë mban një regjister publik, në të cilin regjistron:

a) institucionet e pagesave të licencuara dhe agjentët e tyre;

b) personat, të cilët përfitojnë nga përjashtimet, sipas përcaktimeve në nenet 27 ose 28, të këtij ligji, dhe agjentët e tyre.

2. Regjistri specifikon shërbimet e pagesave për të cilat institucioni i pagesave, sipas shkronjës “a”, të pikës 1, të këtij neni, është licencuar, ose për të cilat personi, sipas shkronjës “b”, të pikës 1, të këtij neni, është regjistruar. Institucionet e pagesave të licencuara renditen në regjister veçmas nga personat që përfitojnë nga përjashtimet, sipas neneve 27 dhe 28, të këtij ligji. Regjistri mbahet për konsultim nga publiku, publikohet në faqen zyrtare

të internetit të Bankës së Shqipërisë e përditësohet pa vonesa.

3. Banka e Shqipërisë regjistron në regjister çdo shfuqizim licence, si dhe çdo ndryshim lidhur me përjashtimet, sipas neneve 27 dhe 28, të këtij ligji.

4. Banka e Shqipërisë përcakton me akt nënligjor formën dhe përmbajtjen e regjistrit publik.

Neni 17

Detyrimi për njoftim

1. Institucioni i pagesave njofton me shkrim Bankën e Shqipërisë për faktet ose rrethanat e reja të konstatuara pas dhënies së licencës, si dhe ndryshimet që ato sjellin në dokumentacionin e paraqitur, sipas përcaktimeve të nenit 7, të këtij ligji, mbi bazën e të cilit Banka e Shqipërisë ka dhënë licencën.

2. Njoftimi sipas pikës 1, të këtij neni, bëhet menjëherë, por, në çdo rast, jo më vonë se 15 ditë pas ndodhjes ose vënies në dijeni të institucionit të pagesave për faktet ose rrethanat e reja.

Neni 18

Kontabiliteti dhe auditimi ligjor

1. Institucionet e pagesave mbajnë llogaritë kontabël dhe përgatisin raportet financiare për pasqyrimin e gjendjes së tyre financiare, në mënyrë të saktë dhe në përputhje me rregullat e parimet kontabël, mbi baza individuale e të konsoliduara, sipas legjislacionit në fuqi për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare.

2. Çdo institucion pagese duhet të ketë procedura administrimi, kontabiliteti dhe sisteme të mjaftueshme të kontrollit të brendshëm, mbi baza individuale e të konsoliduara, në përputhje me aktet nënligjore të Bankës së Shqipërisë.

3. Llogaritë vjetore dhe llogaritë e konsoliduara të institucioneve të pagesave auditohen nga auditues ligjorë, sipas legjislacionit në fuqi për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare dhe të atij për auditimin ligjor, organizimin e profesionit të audituesit ligjor dhe të kontabilistit të miratuar.

4. Institucionet e pagesave që kryejnë veprimtarinë, sipas pikës 1, të nenit 19, të këtij ligji, për qëllime të mbikëqyrjes, mbajnë informacion kontabël të veçantë për këto veprimtari, që duhet të jetë pjesë e raportit të audituesit ligjor.

5. Detyrimet e përcaktuara në legjislacionin në fuqi për bankat zbatohen në të njëjtën mënyrë edhe për audituesit ligjorë të institucioneve të pagesave lidhur me veprimtarinë e shërbimeve të pagesave.

6. Banka e Shqipërisë përcakton me akt nënligjor formën, tipin, metodologjinë, përmbajtjen e raporteve dhe kohën e raportimit të institucioneve të pagesave në Bankën e Shqipërisë.

Neni 19

Veprimtaritë e tjera

1. Institucionet e pagesave, krahas ofrimit të shërbimeve të pagesave, mund të kryejnë edhe veprimtaritë e mëposhtme:

a) shërbime operationale dhe ndihmëse, të lidhura ngushtë me shërbimet e pagesave, si ato që mundësojnë ekzekutimin e transaksioneve të pagesave, shërbimet e këmbimit valutor, si dhe ruajtjen e përpunimin e të dhënave;

b) operimin e sistemeve të pagesave, sipas nenit 20, të këtij ligji, dhe pa cenuar pjesëmarrjen e tij në sisteme të tjera, sipas nenit 29, të këtij ligji;

c) veprimtari tregtare, të ndryshme nga ato të ofrimit të shërbimit të pagesave, në përputhje me legjislacionin në fuqi.

2. Kur institucionet e pagesave ofrojnë një ose më shumë shërbime pagesash, ato mund të mbajnë vetëm llogaritë e pagesave që përdoren ekskluzivisht për transaksionet e pagesave.

3. Fondet e marra nga institucionet e pagesave prej përdoruesve të shërbimeve të pagesave, me qëllim ofrimin e shërbimeve të pagesave, nuk janë depozita apo fonde të tjera të ripagueshme dhe as para elektronike, sipas kuptimit të legjislacionit në fuqi për bankat.

4. Institucionet e pagesave mund të japin kredi lidhur me shërbimet e pagesave, të parashikuara në pikat 4 ose 5, të aneksit 1, të këtij ligji, vetëm nëse plotësohen njëkohësisht të gjitha kushtet e mëposhtme:

a) kredia lehtëson e jepet ekskluzivisht me qëllim ekzekutimin e transaksionit të pagesës;

b) kredia e dhënë në lidhje me një pagesë duhet të shlyhet brenda një periudhe të shkurtër kohe, që në asnjë rast nuk do të tejkalojë 12 muaj;

c) kjo kredi nuk jepet nga fondet e marra apo të mbajtura nga ofruesi i shërbimit të pagesave për qëllime të ekzekutimit të transaksioneve të

pagesave, por vetëm nga fondet e ofruesit të pagesave; dhe

ç) shuma e përgjithshme e kredisë së dhënë nga institucioni i pagesave nuk cenon në asnjë rast kapitalin rregullator (fondet e veta) dhe përmbushjen e kërkesave mbikëqyrëse të Bankës së Shqipërisë.

5. Institucioneve të pagesave nuk u lejohej të ushtrojnë veprimtarinë e pranimit të depozitave ose të fondeve të tjera të ripagueshme, sipas përcaktimit në legjislacionin në fuqi për bankat.

6. Institucioni i pagesave për kreditë e dhëna konsumatorëve, sipas pikës 4, të këtij neni, zbaton kërkesat e legjislacionit në fuqi për mbrojtjen e konsumatorëve.

7. Institucionet e parasë elektronike, përveç emetimit të parasë elektronike dhe ofrimit të shërbimeve të pagesave të listuara në aneksin 1, të këtij ligji, mund të kryejnë edhe një ose disa nga veprimtaritë e parashikuara në pikën 1, të këtij neni, në funksion të emetimit të parasë elektronike ose të ofrimit të shërbimeve të pagesave. Institucionet e parasë elektronike zbatojnë kërkesat e pikave 2 deri në 6, të këtij neni.

Neni 20

Operimi i sistemeve të pagesave

1. Bankat dhe degët e bankave të huaja, institucionet e parasë elektronike dhe institucionet e pagesave kanë të drejtë të operojnë sisteme pagesash.

2. Subjektet, sipas pikës 1, të këtij neni, që operojnë sisteme pagesash sipas parimit të finalizimit të shlyerjes, licencohen, rregullohen e mbikëqyren sipas legjislacionit në fuqi për sistemin e pagesave.

3. Banka e Shqipërisë, me akt nënligjor, përcakton kushtet për operimin dhe mbikëqyrjen e sistemeve të pagesave, sipas përkufizimit të këtij ligji, të cilat nuk operojnë sipas parimit të finalizimit të shlyerjes.

4. Banka e Shqipërisë kërkon krijimin e një subjekti të veçantë për operimin e sistemeve të pagesave, kur gjykon se veprimtaritë e tjera të ofruesit të shërbimeve të pagesave që nuk janë shërbime pagesash, pengojnë apo mund të dëmtojnë qëndrueshmërinë financiare të ofruesit të shërbimeve të pagesave, ose pengojnë Bankën e Shqipërisë për të monitoruar përputhshmërinë e

ofruesit të shërbimeve të pagesave me të gjitha detyrimet e përcaktuara nga ky ligj.

Seksioni 2 Kërkesa të tjera

Neni 21

Përdorimi i agjentëve dhe marrëveshjet me të tretët (*outsourcing*)

1. Kur institucioni i pagesave synon të ofrojë shërbimet e pagesave nëpërmjet agjentit, ai njofton Bankën e Shqipërisë dhe i paraqet informacionin e mëposhtëm:

a) emrin, numrin unik të identifikimit të subjektit (NUIS) dhe adresën e agjentit;

b) një përshkrim të mekanizmave të kontrollit të brendshëm që do të përdoren nga agjenti, në përputhje me detyrimet e legjislacionit shqiptar në fuqi, lidhur me parandalimin e pastrimit të parave dhe financimin e terrorizmit, si dhe çdo ndryshim material të tij;

c) identitetin e administratorit dhe të personave përgjegjës për administrimin e veprimtarisë së shërbimeve të pagesave që agjenti do të kryejë në emër dhe për llogari të institucionit të pagesave dhe për agentët, të ndryshëm nga ofruesit e shërbimeve të pagesave, dëshmi që janë persona të përshtatshëm siç përcaktohet në aktet nënligjore të Bankës së Shqipërisë;

ç) shërbimet e pagesave që do të kryejë agjenti.

2. Brenda 2muajve nga marrja e informacionit, sipas pikës 1, të këtij neni, Banka e Shqipërisë i komunikon institucionit të pagesave se agjenti është listuar në regjistrin e parashikuar në nenin 16, të këtij ligji. Me listimin në regjister agjenti mund të fillojë ofrimin e shërbimeve të pagesave.

3. Para se agjenti të listohet në regjister, Banka e Shqipërisë mund të bëjë verifikim të informacionit të paraqitur.

4. Nëse pas verifikimit të informacionit Banka e Shqipërisë gjykon që informacioni i dhënë sipas pikës 1, të këtij neni, është i pasaktë, ajo refuzon të listojë agjentin në regjistrin e parashikuar në nenin 16, të këtij ligji, dhe njofton menjëherë institucionin e pagesave.

5. Banka, vetëm në cilësinë e ofruesit të shërbimeve të pagesave, mund të veprojë me agjent, njëjloj si institucionet e pagesave, duke

plotësuar të gjitha kërkesat e përcaktuara në këtë nen për agjentët.

6. Institucioni i pagesave mund të lidhë marrëveshje me të tretët për transferimin e funksioneve operacionale të shërbimit të pagesave, për të cilat informon Bankën e Shqipërisë.

7. Banka e Shqipërisë ka të drejtë të refuzojë, brenda 3 muajve nga marrja e dëgjimit, marrëveshjen me të tretët për transferimin e funksioneve të rëndësishme operacionale, përfshirë dhe sistemet e teknologjisë së informacionit, në rast se dëmtohet materialisht cilësia e kontrollit të brendshëm të institucionit të pagesave, si dhe pengohet Banka e Shqipërisë në monitorimin e përputhshmërisë së institucionit të pagesave me të gjitha detyrimet e përcaktuara nga ky ligj dhe në aktet nënligjore në zbatim të tij.

8. Për qëllime të pikës 7, të këtij neni, një funksion operacional konsiderohet i rëndësishëm, nëse një defekt apo dështim në kryerjen e tij dëmton materialisht përputhshmërinë e vazhdueshme të institucionit të pagesave me kërkesat e licencimit të tij, sipas këtij titulli ose me detyrimet e tjera, sipas këtij ligji, ose dëmton gjendjen e tij financiare, qëndrueshmërinë ose vazhdimësinë e shërbimeve të tij të pagesave.

9. Institucioni i pagesave, kur lidh marrëveshje me të tretët për transferimin e funksioneve të rëndësishme operacionale, nuk mund:

a) të transferojë veprimtaritë për të cilat është licencuar;

b) të transferojë përgjegjësitë e administratorit;

c) të ndryshojë marrëdhëniet dhe detyrimet e institucionit të pagesave ndaj përdoruesve të shërbimeve të pagesave sipas këtij ligji;

ç) të ndryshojë kushtet që duhet të përmbushë institucioni i pagesave, në mënyrë që të jetë i licencuar e të mbetet i licencuar në përputhje me këtë ligj.

10. Institucioni i pagesave siguron që agjentët e tij të informojnë përdoruesit e shërbimeve të pagesave se për cilin institucion veprojnë.

11. Institucionet e pagesave njoftojnë menjëherë Bankën e Shqipërisë për çdo ndryshim lidhur me marrëveshjet me të tretët e me agjentët, sipas kërkesave të këtij neni.

Neni 22 Përgjegjësia

1. Institucionet e pagesave, kur lidhin me të tretët marrëveshje për transferimin e funksioneve operacionale, marrin masat e nevojshme për të siguruar përmbushjen e kërkesave të këtij ligji.

2. Institucionet e pagesave mbajnë përgjegjësi për çdo veprim të punonjësve të tyre, të agjentëve, të degëve e të subjekteve, të cilave u janë deleguar veprimtaritë e tyre.

3. Bankat mbajnë përgjegjësi për çdo veprim të agjentëve, të cilëve u kanë deleguar veprimtarinë e shërbimeve të pagesave.

Neni 23 Ruajtja e të dhënave

Institucionet e pagesave ruajnë të gjitha të dhënat e nevojshme, për qëllime të këtij titulli, për një periudhë pesëvjeçare.

Seksioni 3 Procesi i mbikëqyrjes

Neni 24 Autoriteti mbikëqyrës

Banka e Shqipërisë është autoriteti që mbikëqyr institucionet e pagesave, sipas dispozitave të këtij ligji dhe akteve nënligjore të nxjerra në zbatim të tij.

Neni 25 Mbikëqyrja

1. Banka e Shqipërisë, për të monitoruar përputhshmërinë e vazhdueshme me kërkesat e këtij ligji, ushtron funksionin e saj mbikëqyrës në mënyrë proporcionale, të përshtatshme dhe në përputhje me profilin e rrezikut ndaj të cilit ekspozohen institucionet e pagesave.

2. Banka e Shqipërisë, për të siguruar përputhshmërinë me kërkesat e këtij ligji, ka të drejtë:

a) t'i kërkojë institucionit të pagesave çdo informacion të nevojshëm, duke specifikuar qëllimin e kërkesës dhe afatin kohor në të cilin informacioni duhet të sigurohet;

b) të kryejë inspektime në vend në institucionin e pagesave, në çdo agjent apo degë që ofron

shërbime pagese në emër të tij ose në çdo subjekt me të cilin ka lidhur marrëveshje për transferimin e funksioneve operacionale;

c) të nxjerrë rekomandime, udhëzime, të vendosë sanksione administrative, deri në pezullimin e një ose disa veprimtarive;

ç) të shfuqizojë licencën, sipas nenit 15, të këtij ligji.

3. Banka e Shqipërisë, në rast se konstaton shkelje të kërkesave të këtij ligji ose të akteve nënligjore të nxjerra në zbatim të tij, urdhëron institucionin e pagesave ose personat, të cilët efektivisht kontrollojnë veprimtarinë e institucionit të pagesave, të ndërpresin veprimet në kundërvajtje, si dhe të ndreqin shkeljet e konstatuara.

4. Banka e Shqipërisë, në rast se vlerëson se ushtrimi i aktiviteteve të tjera të ndryshme nga veprimtaria e shërbimit të pagesave dëmton ose mund të dëmtojë qëndrueshmërinë financiare të institucionit të pagesave, në përputhje me pikën 2, të këtij neni, i kërkon institucionit të pagesave kapital të mjaftueshëm, krahas kërkesave sipas neneve 9, 10 e 11, të këtij ligji.

Neni 26 Sekreti profesional

1. Personat e punësuar ose që kanë qenë të punësuar në Bankën e Shqipërisë, si dhe ekspertët që veprojnë për llogari të Bankës së Shqipërisë, kanë detyrimin e ruajtjes së sekretit profesional, përveç rasteve të parashikuara nga legjislacioni penal.

2. Në rast të bashkëpunimit ndërinstitucional, në shkëmbimin e informacionit, është e detyrueshme ruajtja e sekretit profesional, për të siguruar mbrojtjen e të dhënave personale dhe tregtare.

3. Banka e Shqipërisë mund të shkëmbejë informacion me autoritetet mbikëqyrëse të huaja, bankat qendrore të huaja dhe institucionet e pagesave, duke respektuar parimin e reciprocitetit, të miratimit paraprak dhe me kusht që të ruhet konfidencialiteti e të garantohet niveli i mbrojtjes së të dhënave personale.

Seksioni 4 Përjashtimi

Neni 27 Kushtet

1. Banka e Shqipërisë ka të drejtë të përjashtojë personat fizikë ose juridikë që ofrojnë ose kërkojnë të ofrojnë shërbimet e pagesave të listuara në pikat 1 deri në 6, të aneksit 1, të këtij ligji, nga zbatimi i të gjitha ose të një pjese të kërkesave dhe kushteve të përcaktuara në seksionet 1, 2 e 3, të kreut I, të titullit II, të këtij ligji, me përjashtim të neneve 16, 24, 26 e 97, të këtij ligji, kur:

a) mesatarja mujore e shumës totale të transaksioneve të pagesave nuk tejkalon limitin e vendosur nga Banka e Shqipërisë me akt nënligjor. Kjo zbatohet:

i. për personat që kryejnë shërbime pagesash mbështetur në transaksionet e kryera gjatë 12 muajve paraardhës, duke përfshirë edhe agjentët për të cilët merr përgjegjësi të plotë;

ii. për subjektet që paraqesin kërkesë, vlerësohet bazuar në shumën totale të transaksioneve të pagesave të parashikuara në planin e biznesit, përveç rastit kur nga Banka e Shqipërisë kërkohej një përshtatje në këtë plan biznesi; dhe

b) personat përgjegjës për administrimin apo ushtrimin e veprimtarisë të mos jenë dënuar për vepra penale.

2. Personat, sipas pikës 1, të këtij neni, konsiderohen si institucione pagesash.

3. Personat, sipas pikës 1, të këtij neni, njoftojnë Bankën e Shqipërisë për çdo ndryshim të situatës së tyre që lidhet me kushtet e specifikuar në atë pikë. Këta persona, në rast se nuk përmbushin më kushtet e përcaktuara në pikën 1, të këtij neni, i paraqesin Bankës së Shqipërisë kërkesën për licencim brenda 30 ditëve, në përputhje me procedurën e përcaktuar në nenin 13, të këtij ligji.

Neni 28

Ofruesit e shërbimit të informimit të llogarisë

1. Personat fizikë ose juridikë, që ofrojnë vetëm shërbimin e pagesave të parashikuara në pikën 8, të aneksit 1, të këtij ligji, përjashtohen nga zbatimi i kërkesave dhe kushteve të parashikuara në seksionet 1 dhe 2, të këtij kreu, me përjashtim të

shkronjave “a”, “b”, “d”, “dh”, “e”, “ë”, “g”, “h”, “j”, “l” dhe “ll” të pikës 1 dhe pikës 3 të nenit 7, si dhe nenit 16 të këtij ligji. Seksioni 3 zbatohet me përjashtim të pikës 4, të nenit 25, të këtij ligji.

2. Personat, sipas pikës 1, të këtij neni, konsiderohen si institucione pagese, përveç titujve III e IV, që nuk zbatohen për to, me përjashtim të neneve 34, 38 e 45, të këtij ligji, kur është e aplikueshme, dhe të neneve 60, 62, 88 deri në 91, të këtij ligji.

KREU II DISPOZITA TË PËRBASHKËTA

Neni 29

Pjesëmarrja në sistemet e pagesave

1. Personat juridikë, ofrues të shërbimeve të pagesave që janë të licencuar ose të regjistruar nga Banka e Shqipërisë, kanë të drejtë të marrin pjesë në sisteme pagesash.

Sistemet e pagesave për ofruesit e shërbimeve të pagesave, sipas kësaj pike, vendosin rregulla pjesëmarrjeje objektive, jodiskriminuese e proporcionale. Këto rregulla duhet të jenë të tilla që të mos pengojnë pjesëmarrjen e tyre në sistem më shumë sesa është e nevojshme që të mbrojnë sistemin kundrejt rrezikut të shlyerjes, rrezikut operacional dhe rrezikut të biznesit, si dhe të mbrojnë stabilitetin financiar dhe operacional të sistemit të pagesave.

Sistemet e pagesave për ofruesit e shërbimeve të pagesave, për përdoruesit e shërbimeve të pagesave ose për sisteme të tjera pagesash nuk vendosin:

a) rregulla kufizuese për pjesëmarrje efektive në sistemet e tjera të pagesave;

b) rregulla që diskriminojnë ndërmjet ofruesve të licencuar të shërbimeve të pagesave ose ndërmjet ofruesve të regjistruar të shërbimeve të pagesave lidhur me të drejtat e detyrimit e pjesëmarrësve;

c) kufizime në bazë të natyrës së pjesëmarrësit.

2. Pika 1, e këtij neni, nuk zbatohet për:

a) sistemet e pagesave të rregulluara me legjislacionin në fuqi për sistemin e pagesave, të cilat funksionojnë sipas parimit të finalizimit të shlyerjes;

b) sistemet e pagesave që përbëhen vetëm nga ofrues të shërbimeve të pagesave që i përkasin një grupi.

3. Për qëllim të shkronjës "a", të pikës 1, të këtij neni, kur një pjesëmarrës në një sistem të caktuar i lejon një ofruesi të shërbimit të pagesave të licencuar ose të regjistruar që nuk është pjesëmarrës në këtë sistem, të kalojë urdhërpagesa nëpërmjet këtij sistemi, ky pjesëmarrës, kur i kërkohet, duhet t'i japë të njëjtën mundësi, në mënyrë objektive, proporcionale dhe jodiskriminuese ofruesve të tjerë të shërbimeve të pagesave, të licencuar ose të regjistruar, sipas parashikimeve të pikave 1 e 2, të këtij neni. Në rast se pjesëmarrësi refuzon, ai i paraqet ofruesit të shërbimit të pagesave arsyet e plota të refuzimit.

Neni 30

Akresi në llogaritë e mbajtura në një bankë

1. Institucionet e pagesave dhe institucionet e parasë elektronike kanë të drejtë të kenë akses në shërbimet e llogarisë së pagesës në banka, në mënyrë objektive, jodiskriminuese e proporcionale. Akresi duhet të jetë i tillë që t'i lejojë këto institucione të ofrojnë shërbime pagesash, pa pengesa dhe në mënyrë efikase.

2. Bankat njoftojnë Bankën e Shqipërisë për çdo rast refuzimi, sipas pikës 1, të këtij neni, të shoqëruar me arsyet përkatëse.

Neni 31

Ndalimi i personave të ndryshëm nga ofruesit e shërbimeve të pagesave nga ofrimi i shërbimeve të pagesave dhe detyrimi për njoftim

1. Personat fizikë ose juridikë që nuk janë ofrues të shërbimeve të pagesave ose nuk janë të përjashtuar shprehimisht, sipas nenit 4, të këtij ligji, e kanë të ndaluar të ofrojnë shërbimet e pagesave.

2. Ofruesit e shërbimeve që kryejnë njërin nga veprimtaritë, sipas nënndarjeve "i" dhe "ii", të shkronjës "g", të nenit 4, të këtij ligji, ose të dyja njëkohësisht, dhe kur vlera totale e transaksioneve të pagesave të kryera brenda 12 muajve paraardhës tejkalon shumë prej 50 000 000 (pesëdhjetë milionë) lekësh, njoftojnë Bankën e Shqipërisë, duke specifikuar shërbimet e ofruara dhe duke evidentuar përjashtimin e referuar në nënndarjet "i" dhe "ii", të shkronjës "g", të nenit 4, të këtij ligji, sipas të cilit konsiderohet të kryhet veprimtaria. Mbi bazën e këtij njoftimi, Banka e Shqipërisë merr

një vendim të mirargumentuar për vazhdimësinë ose jo të përjashtimit dhe informon ofruesin e shërbimeve.

3. Ofruesit e shërbimeve që kryejnë një veprimtari, sipas shkronjës "h", të nenit 4, të këtij ligji, njoftojnë Bankën e Shqipërisë dhe i paraqesin opinionin vjetor të audituesit ligjor, që dëshmon se veprimtaria përputhet me kufijtë e përcaktuar në shkronjën "h", të nenit 4, të këtij ligji.

4. Banka e Shqipërisë publikon në regjistrin e parashikuar në nenin 16, të këtij ligji, personin dhe përshkrimin e veprimtarisë së njoftuar, sipas pikave 2 e 3, të këtij neni.

TTTULLI III

TRANSPARENCA E KUSHTEVE DHE KËRKESAT PËR INFORMIM PËR SHËRBIMET E PAGESAVE

KREU I

RREGULLA TË PËRGJITHSHME

Neni 32

Fusha e zbatimit

1. Dispozitat e këtij titulli zbatohen për transaksionet individuale të pagesave, kontratat tip dhe transaksionet e pagesave që rregullohen prej tyre. Palët mund të bien dakord që ky krye të mos zbatohet, tërësisht ose pjesërisht, kur përdoruesi i shërbimeve të pagesave nuk është një konsumator.

2. Në zbatim të dispozitave të këtij titulli, mikrondërmarrjet trajtohen në të njëjtën mënyrë si konsumatorët.

3. Dispozitat e këtij titulli, me përjashtim të shkronjës "b", të pikës 1, të nenit 38; të nënndarjes "v", të shkronjës "b", të nenit 45; dhe të shkronjës "a", të pikës 1, të nenit 49, të këtij ligji, zbatohen për pagesat kombëtare në monedhë të huaj, si në rastin kur pagesa kryhet ndërmjet dy ofruesve të shërbimeve të pagesave, atë të pagesit dhe atë të përfituesit, ashtu dhe kur ofruesi i shërbimit të pagesave të pagesit dhe përfituesit është i njëjtë, për atë pjesë të pagesës që kryhet brenda territorit të Republikës së Shqipërisë.

4. Dispozitat e këtij titulli, me përjashtim të shkronjës "b", të pikës 1, të nenit 38; të nënndarjes "v", të shkronjës "b", të nenit 45; të nënndarjes "vi", të shkronjës "d", të nenit 45; dhe të shkronjës "a", të pikës 1, të nenit 49, zbatohen

edhe për pagesat ndërkufitare, për sa i përket pjesës së transaksionit të pagesës së kryer brenda territorit të Republikës së Shqipërisë.

5. Dispozitat e këtij ligji nuk cenojnë zbatimin e legjislacionit shqiptar lidhur me kushtet e dhënies së kredive konsumatore, të cilat nuk janë të rregulluara nga ky ligj.

Neni 33

Tarifat për dhënie informacioni

1. Ofruesi i shërbimeve të pagesave nuk tarifton përdoruesin e shërbimeve të pagesave për dhënien e informacionit, sipas këtij titulli.

2. Ofruesi dhe përdoruesi i shërbimeve të pagesave mund të bien dakord për tarifën për dhënien e informacionit shtesë apo për informim më të shpeshtë, ose për transmetimin e informacionit me anë të mjeteve të tjera të komunikimit, të ndryshme nga ato të specifikuara në kontratën tip, sipas kërkesës së përdoruesit të shërbimeve të pagesave.

3. Në rastet kur ofruesi i shërbimeve të pagesave vendos tarifa për dhënien e informacionit, në përputhje me pikën 2, të këtij neni, këto tarifa duhet të jenë të arsyeshme dhe të mbështetura në kostot reale të ofruesit të shërbimeve të pagesave.

Neni 34

Barra e provës për kërkesat për informim

Ofruesi i shërbimeve të pagesave ka barrën e provës për të vërtetuar se ka vepruar në përputhje me kërkesat për informim të përcaktuara në këtë titull.

Neni 35

Përfshirja nga kërkesat për informim për instrumentet e pagesave me vlerë të vogël dhe për paranë elektronike

1. Në rastet e instrumenteve të pagesave, të cilat, sipas kontratës përkatëse tip, nuk tejkalojnë limitet e përcaktuara në aktet nënligjore të Bankës së Shqipërisë, që, në çdo rast, nuk tejkalojnë shumën prej 4000 (katër mijë) lekësh për një transaksion individual pagese, ose kanë një limit shpenzimi në shumën 20000 (njëzet mijë) lekë, ose ruajnë vlera që nuk tejkalojnë shumën prej 20000 (njëzet mijë) lekësh për pagesat me vlerë të vogël ose për paranë elektronike, në çdo kohë:

a) ofruesi i shërbimeve të pagesave, me përjashtim të neneve 44, 45 e 49, të këtij ligji, i jep paguesit vetëm informacionin për karakteristikat kryesore të shërbimeve të pagesave. Ky informacion përfshin mënyrën e përdorimit të instrumentit të pagesave, detyrimet, tarifat dhe informacione të tjera të nevojshme për vendimmarrjen e paguesit, si edhe mënyrën lehtësisht të aksesueshme të çdo informacioni dhe kushtet e tjera të përcaktuara në nenin 45, të këtij ligji;

b) palët mund të bien dakord që, në përjashtim nga neni 47, i këtij ligji, ofruesi i shërbimeve të pagesave të mos bëjë propozime për ndryshime në kushtet e kontratës tip, në të njëjtën mënyrë, siç parashikohet në pikën 1, të nenit 44, të këtij ligji;

c) palët mund të bien dakord që, në përjashtim nga nenet 50 dhe 51, pas ekzekutimit të një transaksioni pagese:

i. ofruesi i shërbimeve të pagesave jep ose vendos në dispozicion vetëm një referencë, që i mundëson përdoruesit të shërbimeve të pagesave identifikimin dhe shumën e transaksionit të pagesës, çdo tarifë dhe/ose, në rastin e disa transaksioneve pagese të të njëjtë lloj të kryera tek i njëjti përfitues pagese, informacionin për shumën totale dhe tarifat për ato transaksione pagese;

ii. ofruesi i shërbimeve të pagesave nuk është i detyruar të japë apo të vendosë në dispozicion informacionin e përmendur në nënndarjen “i”, të kësaj shkronje, nëse instrumenti i pagesës është përdorur në mënyrë anonime ose nëse ofruesi i shërbimeve të pagesave teknikisht nuk është në gjendje të sigurojë këtë informacion. Megjithatë, ofruesi i shërbimeve të pagesave duhet t’i japë paguesit një mundësi për të verifikuar shumën e fondeve të ruajtura.

2. Banka e Shqipërisë, me akt nënligjor, mund të ulë ose të dyfishojë limitet, sipas pikës 1, të këtij neni. Për instrumentet e pagesave të parapaguara, limiti mund të rritet deri në një nivel të përcaktuar me akt nënligjor të Bankës së Shqipërisë.

KREU II TRANSAKSIONET INDIVIDUALE TË PAGESËS

Neni 36 Fusha e zbatimit

1. Ky krye zbatohet për transaksionet individuale të pagesës që nuk mbulohen nga një kontratë tip.

2. Kur një urdhërpagesë për një transaksion individual pagese transmetohet me anë të një instrumenti pagese bazuar në një kontratë tip, ofruesi i shërbimeve të pagesave nuk është i detyruar të japë ose të bëjë të disponueshëm informacionin e dhënë tashmë për përdoruesin e shërbimeve të pagesave, në bazë të një kontrate tip me një ofrues tjetër të shërbimeve të pagesave apo që do t'i jepet atij sipas asaj kontrate tip.

Neni 37 Informacioni paraprak i përgjithshëm

1. Ofruesi i shërbimeve të pagesave vë në dispozicion të përdoruesit të shërbimeve të pagesës, para nënshkrimit të një kontrate shërbimi për një pagesë individuale apo ndonjë ofertë, informacionin dhe kushtet e përcaktuara në nenin 38, të këtij ligji, në një mënyrë lehtësisht të aksesueshme lidhur me shërbimet e veta. Me kërkesën e përdoruesit të shërbimeve të pagesave, ofruesi i shërbimeve të pagesave duhet të japë informacionin dhe kushtet e shërbimit, të shkruara në letër ose në një formë tjetër të qëndrueshme komunikimi. Këto informacione dhe kushte duhet të shprehen me fjalë lehtësisht të kuptueshme dhe në një formë të qartë, të paktën në gjuhën shqipe.

2. Nëse kontrata e shërbimit për një pagesë individuale është lidhur me kërkesën e përdoruesit të shërbimeve të pagesave, duke përdorur një mjet të komunikimit në distancë, që nuk i mundëson ofruesit të shërbimeve të pagesave pajtueshmërinë me pikën 1, të këtij neni, ofruesi i shërbimeve të pagesave duhet të përmbushë detyrimet e tij, sipas asaj pike, menjëherë pas ekzekutimit të transaksionit të pagesës.

3. Detyrimet që rrjedhin nga pika 1, e këtij neni, mund të përmbushen edhe duke dhënë një kopje të projektkontratës së shërbimit të pagesës individuale apo një kopje të modelit të urdhërpagesës, duke

përfshirë informacionin e kushtet e përcaktuara në nenin 38, të këtij ligji.

Neni 38 Informacioni dhe kushtet

1. Ofruesi i shërbimeve të pagesave i jep ose i vë në dispozicion përdoruesit të shërbimeve të pagesave informacionin e kushtet e mëposhtme:

a) një specifikim të informacionit ose identifikuesin unik që përdoruesi i shërbimeve të pagesave duhet të japë me qëllim iniciimin ose ekzekutimin e saktë të urdhrit të pagesës;

b) kohën maksimale të ekzekutimit, që duhet për kryerjen e shërbimit të pagesës;

c) të gjitha tarifat që përdoruesi i shërbimeve të pagesave duhet t'i paguajë ofruesit të shërbimeve të pagesave dhe, kur është e zbatueshme, një ndarje në zëra të këtyre tarifave;

ç) kur është e zbatueshme, normën aktuale apo referencë të kursit të këmbimit për transaksionin e pagesës.

2. Ofruesit e shërbimit të iniciimit të pagesës, përpara se të iniciojnë një pagesë, i japin ose i mundësojnë paguesit informacion të qartë e të kuptueshëm për:

a) emrin e ofruesit të shërbimit të iniciimit të pagesës, adresën e selisë qendrore dhe, kur është e zbatueshme, adresën e agentit të tij ose të degës ku shërbimi i pagesës ofrohet, si dhe çdo informacion lidhur me kontaktin, duke përfshirë adresën elektronike për komunikimin me ofruesit e shërbimit të iniciimit të pagesës; dhe

b) të dhënat e Bankës së Shqipërisë.

3. Kur është e zbatueshme, çdo informacion tjetër përkatës dhe kushtet e përcaktuara në nenin 45, të këtij ligji, vihen në dispozicion të përdoruesit të shërbimeve të pagesave në një mënyrë lehtësisht të aksesueshme.

Neni 39 Informacionet për paguesin dhe përfituesin pas iniciimit të urdhërpagesës

Krahas informacioneve dhe kushteve të parashikuara në nenin 38, të këtij ligji, kur një urdhërpagesë iniciohet nëpërmjet një ofruesi të shërbimit të iniciimit të pagesës, ky i fundit, menjëherë pasi ka iniciuar urdhërpagesën, i jep ose i mundëson paguesit dhe, kur është e zbatueshme, edhe përfituesit, të dhënat e mëposhtme:

a) konfirmimin e inicimit të suksesshëm të urdhërpagesës nga ofruesi i shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë së paguesit;

b) referencën për t'i mundësuar paguesit dhe përfituesit të identifikojë transaksionin e pagesës dhe, kur është e mundshme, për t'i lejuar përfituesit të identifikojë paguesin, si edhe çdo informacion të dhënë gjatë transaksionit të pagesës;

c) vlerën e transaksionit të pagesës;

ç) kur është e zbatueshme, tarifën e çdo shpenzimi që i paguhet ofruesit të shërbimit të inicimit të pagesës për transaksionin dhe, kur është e zbatueshme, një ndarje në zëra të shumave të këtyre tarifave.

Neni 40

Informacioni për ofruesin e shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë së paguesit, në rastin e inicimit të shërbimit të pagesës

Në rastin kur një urdhërpagesë inicohet nëpërmjet një ofruesi të shërbimit të inicimit të pagesës, ai vendos në dispozicion të ofruesit të shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë së paguesit referencën e transaksionit të pagesës.

Neni 41

Informacion për paguesin pas marrjes së urdhërpagesës

Ofruesi i shërbimit të pagesës së paguesit, menjëherë pas marrjes së urdhërpagesës, jep ose vendos në dispozicion të paguesit, në të njëjtën mënyrë siç parashikohet në pikën 1, të nenit 37, të këtij ligji, të gjitha të dhënat e mëposhtme, lidhur me shërbimet e veta:

a) referencën, që i mundëson paguesit të identifikojë transaksionin e pagesës dhe, kur është e mundshme, informacion lidhur me përfituesin e pagesës;

b) shumën e transaksionit të pagesës në monedhën që është përdorur në urdhërpagesë;

c) shumën e tarifave që duhen paguar nga paguesi për transaksionin e pagesës dhe, aty ku është e zbatueshme, një ndarje në zëra të shumave të këtyre tarifave;

ç) kur është e zbatueshme, kursin e këmbimit të përdorur në transaksionin e pagesës nga ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit apo një referencë kur kursi është i ndryshëm nga kursi i

dhënë, sipas shkronjës “ç”, të pikës 1, të nenit 38, dhe shumën e transaksionit të pagesës pas këmbimit;

d) datën e marrjes së urdhërpagesës.

Neni 42

Informacioni për përfituesin e pagesës pas ekzekutimit të pagesës

Ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës, menjëherë pas ekzekutimit të transaksionit të pagesës, i jep ose i mundëson përfituesit të pagesës, në të njëjtën mënyrë siç parashikohet në pikën 1, të nenit 37, të këtij ligji, të gjitha të dhënat e mëposhtme, në lidhje me shërbimet e veta:

a) referencën, që i mundëson përfituesit të pagesës, identifikimin e transaksionit të pagesës dhe, kur është e mundshme, paguesin dhe çdo informacion që është transferuar me transaksionin e pagesës;

b) shumën e transaksionit të pagesës, në monedhën në të cilën fondet janë në dispozicion të përfituesit të pagesës;

c) shumën e tarifës së paguar për transaksionin e pagesës nga përfituesi i pagesës dhe, kur është e zbatueshme, një ndarje në zëra të shumës së tarifave;

ç) kur është e zbatueshme, kursin e këmbimit të përdorur në transaksionin e pagesës nga ofruesi i shërbimit të pagesës të përfituesit të pagesës, dhe shumën e transaksionit të pagesës para këmbimit;

d) datëvalutën e kreditimit.

KREU III KONTRATA TIP

Neni 43

Fusha e zbatimit

1. Ky krye zbatohet për transaksionet e pagesave të rregulluara nga një kontratë tip.

2. Banka e Shqipërisë, me akt nënligjor, mund të përcaktojë kërkesa më të thjeshtuara informimi për kategori të caktuara të ofruesve të shërbimeve të pagesave, bazuar në shërbimet që ata ofrojnë, shumat respektive e rreziqet për përdoruesit e shërbimeve të pagesave.

Neni 44

Informacioni i përgjithshëm paraprak

1. Ofruesi i shërbimeve të pagesave, përpara se përdoruesi i shërbimeve të pagesave të nënshkruajë kontratën tip ose të angazhohet nëpërmjet një oferte, i jep përdoruesit të shërbimeve të pagesave, në letër ose në një formë tjetër të qëndrueshme komunikimi, informacionin dhe kushtet e përcaktuara në nenin 45, të këtij ligji. Informacioni dhe kushtet shprehen, të paktën në gjuhën shqipe, me fjalë lehtësisht të kuptueshme e në një formë të qartë.

2. Nëse kontrata tip është lidhur me kërkesën e përdoruesit të shërbimit të pagesave, duke përdorur një mjet të komunikimit në distancë, që nuk i lejon ofruesit të shërbimit të pagesave pajtueshmërinë me pikën 1, të këtij neni, ofruesi i shërbimit të pagesave përmbush detyrimet e tij, sipas kësaj pike, menjëherë pas lidhjes së kontratës tip.

3. Ofruesi mund të përmbushë detyrimet që rrjedhin nga pika 1, e këtij neni, edhe duke i dhënë përfituesit të shërbimeve të pagesave një kopje të projektkontratës tip, në të cilën përfshihen informacioni dhe kushtet e përcaktuara në nenin 45, të këtij ligji.

Neni 45

Informacioni dhe kushtet

Ofruesi i shërbimeve të pagesave i paraqet përdoruesit të shërbimeve të pagesave informacionin dhe kushtet, si më poshtë:

a) për ofruesin e shërbimeve të pagesave:

i. emrin e ofruesit të shërbimeve të pagesave, adresën e selisë qendrore dhe, sipas rastit, adresën e agjentit apo të degës së tij, ku ofrohen shërbimet e pagesave, dhe çdo adresë tjetër, përfshirë adresën e postës elektronike, që përdoret për komunikim me ofruesin e shërbimeve të pagesave;

ii. të dhëna identifikuese për regjistrimin në regjistrin e Bankës së Shqipërisë, sipas nenit 16, të këtij ligji;

b) për përdorimin e shërbimeve të pagesave:

i. një përshkrim të karakteristikave kryesore të shërbimeve të pagesave që ofrohen;

ii. një specifikim të informacionit ose të kodit unik të identifikimit, që jepet nga përdoruesi i shërbimeve të pagesave, me qëllim iniciimin ose ekzekutimin e saktë të një urdhërpagese;

iii. formën dhe procedurën për dhënien e pëlqimit për iniciimin e një urdhërpagese ose për ekzekutimin e një transaksioni pagese, si dhe për tërheqjen e një pëlqimi të tillë, në përputhje me nenet 57 e 73, të këtij ligji;

iv. referencë për afatin kohor të marrjes së urdhërpagesës, në përputhje me nenin 71, të këtij ligji, dhe kohën e ndërprerjes (*cut-off*) nëse ka, të vendosur nga ofruesi i shërbimeve të pagesave;

v. kohën maksimale të ekzekutimit për shërbimet e pagesave që ofrohen;

vi. nëse ekziston një mundësi për të rënë dakord mbi kufirin e shpenzimit për përdorimin e instrumentit të pagesës, në përputhje me pikën 1, të nenit 61, të këtij ligji;

vii. të drejtat e përdoruesit, në rastin e një instrumenti pagese të bazuar në kartë (*card-based*) ose të bazuar në simbole të përbashkëta (*co-badged*);

c) për tarifat, normat e interesit dhe kurset e këmbimit:

i. të gjitha tarifat e pagueshme nga përdoruesi i shërbimeve të pagesave tek ofruesi i shërbimeve të pagesave, duke përfshirë edhe ato që lidhen me mënyrën dhe shpeshtësinë me të cilën informacioni i parashikuar, sipas këtij ligji, jepet ose vihet në dispozicion dhe, kur është e zbatueshme, ndarja në zëra e shumave të këtyre tarifave;

ii. aty ku është e zbatueshme, normat e interesit dhe kursi i këmbimit që aplikohen, ose, nëse përdoren norma interesi dhe kurs këmbimi referencë, metodën e llogaritjes së interesit aktual, si edhe datën përkatëse dhe indeksin ose bazën për përcaktimin e interesit apo kursin e këmbimit referencë;

iii. nëse bihet dakord, zbatimin e menjëhershëm të ndryshimeve në normën e interesit apo kursin e këmbimit referencë dhe kërkesat për informim që lidhen me ndryshimet në përputhje me pikën 2, të nenit 47, të këtij ligji;

ç) për komunikimin:

i. aty ku është e zbatueshme, mjetet e komunikimit, duke përfshirë kërkesat teknike për pajisjet dhe programet e përdoruesit të shërbimeve të pagesave, të dakorduara ndërmjet palëve për transmetimin e informacionit apo të njoftimeve, sipas këtij ligji;

ii. mënyrën dhe shpeshtësinë me të cilën informacioni jepet ose vihet në dispozicion, sipas këtij ligji;

iii. gjuhën ose gjuhët në të cilën/at lidhet kontrata tip dhe mbahet komunikimi ndërmjet palëve, gjatë kësaj marrëdhënieje kontraktore;

iv. të drejtën e përdoruesit të shërbimeve të pagesave për të marrë kushtet e parashikuara në kontratën tip, si dhe informacionin e kushtet, në përputhje me nenin 46, të këtij ligji;

d) për masat mbrojtëse dhe veprimet korrigjuese:

i. aty ku është e zbatueshme, një përshkrim të hapave që përdoruesi i shërbimeve të pagesave duhet të ndërmarrë, në mënyrë që të mbajë të sigurt një instrument pagese, si dhe mënyrën e njoftimit të ofruesit të shërbimeve të pagesave për qëllime të shkronjës “b”, të pikës 1, të nenit 62, të këtij ligji;

ii. procedurën e sigurt për njoftimin e përdoruesit të shërbimeve të pagesave nga ofruesi i shërbimeve të pagesave, në rast mashtrimi ose dyshimi për mashtrim, ose në rast të kërcënimeve të sigurisë;

iii. nëse është rënë dakord, kushtet sipas të cilave ofruesi i shërbimeve të pagesave rezervon të drejtën për të bllokuar një instrument pagese, në përputhje me nenin 61, të këtij ligji;

iv. detyrimin e pagesit, në përputhje me nenin 67, të këtij ligji, duke përfshirë informacion mbi shumën përkatëse;

v. mënyrën dhe periudhën brenda së cilës përdoruesi i shërbimeve të pagesave njofton ofruesin e shërbimeve të pagesave për çdo transaksion pagese të paautorizuar ose të iniciuar apo të ekzekutuar gabimisht, në përputhje me nenin 64, të këtij ligji, si dhe mbi detyrimin e ofruesit të shërbimeve të pagesave për transaksionet e pagesave të paautorizuara, në përputhje me nenin 66, të këtij ligji;

vi. detyrimin e ofruesit të shërbimit të pagesave për iniciimin ose ekzekutimin e transaksioneve të pagesave, në përputhje me nenin 82, të këtij ligji; dhe

vii. kushtet për rimbursim, në përputhje me nenin 69 e 70, të këtij ligji;

dh) për ndryshimet dhe zgjidhjen e kontratës tip:

i. nëse është rënë dakord, informacionin, i cili tregon se ndryshimet e kushteve, sipas përcaktimeve të nenit 47, të këtij ligji, konsiderohen të jenë pranuar nga përdoruesi i shërbimeve të pagesave, me përjashtim të rastit kur ai ka njoftuar

ofruesin e shërbimeve të pagesave se nuk i pranon ndryshimet, përpara datës së propozuar të hyrjes së tyre në fuqi;

ii. kohëzgjatjen e kontratës tip;

iii. të drejtën e përdoruesit të shërbimeve të pagesave për të zgjidhur kontratën tip dhe çdo marrëveshje që ka lidhje me zgjidhjen, në përputhje me pikën 1, të nenit 47, dhe nenin 48, të këtij ligji;

e) për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve:

i. legjislacionin e zbatueshëm dhe gjykatën kompetente;

ii. procedurat e zbatueshme për zgjidhjen alternative të mosmarrëveshjeve, sipas neneve 92 e 93, të këtij ligji.

Neni 46

Aksesi për informacionin dhe kushtet e kontratës tip

Përdoruesi i shërbimeve të pagesave ka të drejtë që, në çdo kohë, gjatë marrëdhënieve kontraktore, të bëjë kërkesë për të marrë në format letër ose me mjete të tjera të qëndrueshme komunikimi, kushtet e kontratës tip, si dhe informacionin e kushtet e specifikuar në nenin 45, të këtij ligji.

Neni 47

Ndryshimet në kushtet e kontratës tip

1. Çdo ndryshim në kontratën tip, si dhe në informacionin e kushtet e përcaktuara në nenin 45, të këtij ligji, propozohet nga ofruesi i shërbimeve të pagesave në të njëjtën mënyrë siç përcaktohet në pikën 1, të nenit 44, të këtij ligji, dhe jo më vonë se 2 muaj përpara datës së propozuar për fillimin e zbatimit të tyre. Përdoruesi i shërbimeve të pagesave mund të pranojë ose të refuzojë ndryshimet përpara datës së propozuar të hyrjes së tyre në fuqi.

2. Aty ku është e zbatueshme, në përputhje me nënndarjen “i”, të shkronjës “dh”, të nenit 45, të këtij ligji, ofruesi i shërbimeve të pagesave informon përdoruesin e shërbimeve të pagesave që ai do të konsiderohet se i ka pranuar këto ndryshime, nëse përpara datës së propozuar të hyrjes së tyre në fuqi, nuk e njofton ofruesin e shërbimeve të pagesave për mospranimin e ndryshimeve. Ofruesi i shërbimeve të pagesave informon përdoruesin e shërbimeve të pagesave që, në rast se përdoruesi i shërbimeve të pagesave i

refuzon ndryshimet, atëherë ai ka të drejtë të zgjidhë kontratën tip pa penalitet dhe me efekte vepruese në çdo moment përpara datës së propozuar për zbatimin e ndryshimeve.

3. Ndryshimet në normat e interesit ose të kurseve të këmbimit mund të zbatohen menjëherë dhe pa paralajmërim, me kusht që një e drejtë e tillë të jetë dakordësuar në kontratën tip dhe që ndryshimet të jenë të bazuara në norma interesi referencë apo kurse këmbimi referencë, për të cilat është rënë dakord, në përputhje me nënndarjet “ii” dhe “iii”, të shkronjës “c”, të nenit 45, të këtij ligji. Përdoruesi i shërbimeve të pagesave informohet sa më shpejt të jetë e mundur për çdo ndryshim në normën e interesit, në të njëjtën mënyrë siç parashikohet në pikën 1, të nenit 44, të këtij ligji, me përjashtim të rastit kur palët kanë rënë dakord për një periudhë të caktuar kohore apo për mënyrën në të cilën duhet dhënë ose vënë në dispozicion informacioni. Ndryshimet e normës së interesit ose të kursit të këmbimit që janë më të favorshme për përdoruesit e shërbimeve të pagesave mund të aplikohen edhe pa njoftim.

4. Ndryshimet e normës së interesit ose të kursit të këmbimit të përdorur në transaksionet e pagesave zbatohen e llogariten në mënyrë neutrale dhe jodiskriminuese ndaj përdoruesve të shërbimeve të pagesave.

Neni 48

Zgjidhja e kontratës

1. Përdoruesi i shërbimeve të pagesave mund të zgjidhë kontratën tip në çdo kohë, përveç rasteve kur palët kanë rënë dakord që zgjidhja të paraprihet nga një periudhë njoftimi. Në çdo rast kjo periudhë nuk mund të jetë më e gjatë se një muaj.

2. Zgjidhja e kontratës për përdoruesin e shërbimeve të pagesave bëhet pa penalitet, përveç rasteve kur kontrata ka qenë në fuqi për më pak se 6 muaj. Në këtë rast penalitetet për zgjidhjen e kontratës tip duhet të jenë të përshtatshme dhe në përputhje me kostot.

3. Nëse është rënë dakord në kontratën tip, ofruesi i shërbimeve të pagesave mund të zgjidhë kontratën tip të lidhur për një periudhë të pacaktuar, duke njoftuar të paktën 2 muaj përpara, në të njëjtën mënyrë siç parashikohet në pikën 1, të nenit 44, të këtij ligji.

4. Tarifat për shërbimet e pagesave të vendosura rregullisht paguhën nga ana e përdoruesit të shërbimeve të pagesave vetëm në mënyrë proporcionale deri në zgjidhjen e kontratës. Nëse këto tarifa janë paguar paraprakisht, ato rimbursohen në mënyrë proporcionale.

Neni 49

Informacioni përpara ekzekutimit të transaksioneve individuale të pagesave

1. Në rastin e një transaksioni individual pagese të iniciuar nga paguesi, në bazë të një kontrate tip, ofruesi i shërbimeve të pagesave, me kërkesë të paguesit, për këtë transaksion specifik pagese, i jep informacion të qartë për:

- a) kohën maksimale të ekzekutimit;
- b) tarifat e pagueshme nga paguesi;
- c) një ndarje në zëra të shumave të çdo tarife, kur është e zbatueshme.

2. Banka e Shqipërisë mund të kërkojë dhënien e informacioneve shtesë nga ofruesit e shërbimeve të pagesave, sipas këtij neni.

Neni 50

Informimi i paguesit për transaksionet individuale të pagesave

1. Ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit, pasi ka debituar shumën e transaksionit individual të pagesës në llogarinë e paguesit ose në rastin kur paguesi nuk përdor llogari pagese, pas marrjes së urdhërpagesës, i jep paguesit pa vonesa të panevojshme dhe në të njëjtën mënyrë siç përcaktohet në pikën 1, të nenit 44, të këtij ligji, informacionin e mëposhtëm:

a) referencën, që i mundëson paguesit të identifikojë çdo transaksion pagese dhe, kur është e përshtatshme, informacionin lidhur me përfituesin e pagesës;

b) shumën e transaksionit të pagesës në monedhën në të cilën debitohet llogaria e pagesës së paguesit ose në monedhën e përdorur në urdhërpagesë;

c) shumën e çdo tarife për transaksionin e pagesës dhe, kur është e zbatueshme, ndarjen e tyre në zëra apo interesin që duhet të paguhet nga paguesi;

ç) kursin e këmbimit të përdorur në transaksionin e pagesës nga ofruesi i shërbimeve të

pagesave të paguesit, kur kjo është e zbatueshme, dhe shumën e transaksionit të pagesës pas këmbimit;

d) datëvalutën e debitimit ose datën e marrjes së urdhërpagesës.

2. Kontrata tip përfshin kushtin që, sipas kërkesës së paguesit, informacioni, sipas pikës 1, të këtij neni, të jepet ose të vihet në dispozicion periodikisht, të paktën 1 herë në muaj, pa pagesë dhe sipas mënyrës së rënë dakord e që i lejon paguesit të ruajë e të riprodhojë informacionin e pandryshuar.

3. Ofruesi i shërbimeve të pagesave i ofron paguesit informacionin, sipas pikës 1, të këtij neni, në format letërore me mjete të tjera të qëndrueshme komunikimi, të paktën, 1 herë në muaj, pa pagesë.

Neni 51

Informimi për përfituesin e pagesës për transaksionet e pagesave individuale

1. Ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës i jep këtij të fundit, pas ekzekutimit të transaksionit individual të pagesës, pa vonesa të panevojshme dhe në të njëjtën mënyrë siç përcaktohet në pikën 1, të nenit 44, të këtij ligji, informacionin e mëposhtëm:

a) referencën, që i mundëson përfituesit të pagesës identifikimin e transaksionit të pagesës dhe paguesin, si dhe çdo informacion që është transferuar me transaksionin e pagesës;

b) shumën e transaksionit të pagesës në monedhën në të cilën është kredituar llogaria e përfituesit të pagesës;

c) shumën e çdo tarife për transaksionin e pagesës dhe, aty ku është e zbatueshme, ndarjen e tyre në zëra apo interesin që duhet të paguhet nga përfituesi i pagesës;

ç) kur është e zbatueshme, kursin e këmbimit të përdorur në transaksionin e pagesës nga ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës, si dhe shumën e transaksionit të pagesës para këmbimit;

d) datëvalutën e kreditimit.

2. Kontrata tip përfshin kushtin që, sipas kërkesës së përfituesit, informacioni, sipas pikës 1, të këtij neni, të jepet ose të vihet në dispozicion periodikisht, të paktën, 1 herë në muaj, pa pagesë, dhe sipas mënyrës për të cilën është rënë dakord e

që i lejon përfituesit të pagesës të ruajë e të riprodhojë informacionin e pandryshuar.

3. Ofruesi i shërbimeve të pagesave i ofron përfituesit të pagesës informacion, sipas pikës 1, të këtij neni, në format letër ose me mjete të tjera të qëndrueshme komunikimi, të paktën, 1 herë në muaj, pa pagesë.

KREU IV

DISPOZITA TË PËRBASHKËTA

Neni 52

Monedha dhe këmbimi i monedhave

1. Pagesat bëhen në monedhën kombëtare ose në monedhën e rënë dakord ndërmjet palëve.

2. Kur shërbimi i këmbimit të monedhës ofrohet para inicimit të transaksionit të pagesës dhe kur ky shërbim ofrohet në ATM, në pikën e shitjes ose nga përfituesi i pagesës, pala që ofron shërbimin e këmbimit të monedhës për paguesin i bën të ditur paguesit të gjitha tarifatat dhe kursin e këmbimit.

3. Mbi këtë bazë, paguesi duhet të bjerë dakord për shërbimin e këmbimit të monedhës, sipas pikës 2, të këtij neni.

Neni 53

Informimi për tarifa të tjera shtesë ose zbritjet

1. Përfituesi i pagesës, në rastin kur kërkon një tarifë ose bën një zbritje për përdorimin e një instrumenti të caktuar pagese, informon paguesin, përpara inicimit të transaksionit të pagesës.

2. Ofruesi i shërbimeve të pagesave apo një palë e tretë e përfshirë në transaksion, në rastin kur kërkon një tarifë për përdorimin e një instrumenti të caktuar pagese, njofton përdoruesin e shërbimeve të pagesave përpara inicimit të transaksionit të pagesës.

3. Paguesi paguan për tarifatat e përmendura në pikat 1 e 2, të këtij neni, vetëm nëse shumata e tyre e plotë është bërë e ditur përpara inicimit të transaksionit të pagesës.

TITULLI IV
TË DREJTAT DHE DETYRIMET LIDHUR
ME OFRIMIN E PËRDORIMIN
E SHËRBIMEVE TË PAGESAVE

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 54
Fusha e zbatimit

1. Ofruesi i shërbimeve të pagesave dhe përdoruesi i shërbimeve të pagesave mund të bien dakord që, kur përdoruesi i shërbimeve të pagesave nuk është konsumator, pika 1, e nenit 55, pika 5, e neni 57, dhe nenet 65, 67, 69, 70, 73e 82, të këtij ligji, të mos aplikohen tërësisht ose pjesërisht. Përdoruesi i shërbimeve të pagesave dhe ofruesi i shërbimeve të pagesave mund të bien dakord për zbatimin e afateve kohore të ndryshme nga ato që përcaktohen në nenin 64, të këtij ligji.

2. Procedurat e zgjidhjes alternative të mosmarrëveshjeve të parashikuara në nenet 92 e 93, të këtij ligji, zbatohen vetëm për konsumatorët dhe mikrondërmarrjet. Dispozitat e këtij titulli janë të zbatueshme për mikrondërmarrjet në të njëjtën mënyrë si për konsumatorët.

3. Dispozitat e këtij ligji nuk cenojnë zbatimin e legjislacionit shqiptar lidhur me kushtet e dhënies së kredive konsumatore, të cilat nuk janë të rregulluara nga ky ligj.

4. Titulli IV, me përjashtim të neneve 74 deri në 78 e 80, të këtij ligji, zbatohet për pagesat kombëtare në monedhë të huaj, si në rastin kur pagesa kryhet ndërmjet dy ofruesve të shërbimeve të pagesave, atë të paguesit dhe atë të përfituesit, ashtu dhe kur ofruesi i shërbimit të pagesave të paguesit dhe përfituesit është i njëjtë për atë pjesë të pagesës që kryhet brenda territorit të Republikës së Shqipërisë.

5. Titulli IV, me përjashtim të neneve 55, pikat 2 dhe 4, të neneve 69, 70, 74, 76, pika 1, dhe të neneve 82 e 85, të këtij ligji, zbatohet dhe për pagesat ndërkufitare, për sa i përket pjesës së transaksionit të pagesës së kryer brenda territorit të Republikës së Shqipërisë.

Neni 55

Tarifat e zbatueshme

1. Ofruesi i shërbimeve të pagesave nuk vendos tarifa për përdoruesin e shërbimeve të pagesave, për përmbushjen e detyrimeve të tij për dhënie informacioni ose për masat korrigjuese dhe parandaluese sipas këtij titulli, me përjashtim të rasteve kur specifikohet ndryshe, sipas neneve 72, pikat 1, 2 e 3, 73, pika 5, dhe 81, pika 2, të këtij ligji. Këto tarifa vendosen në dakordësi ndërmjet përdoruesit dhe ofruesit të shërbimeve të pagesave dhe duhet të jenë të përshtatshme e të bazuara në kostot reale të ofruesit të shërbimeve të pagesave.

2. Për pagesa të kryera brenda Republikës së Shqipërisë, paguesi dhe përfituesi i pagesës paguajnë tarifat e vëna përkatësisht nga ofruesit e tyre të shërbimeve të pagesave, si në rastin kur ofruesit e tyre të pagesave operojnë brenda vendit, ashtu edhe kur transaksioni kryhet brenda të njëjtit ofrues të shërbimeve të pagesave.

3. Ofruesi i shërbimeve të pagesave nuk pengon përfituesin e pagesës t'i kërkojë paguesit një tarifë, t'i ofrojë një zbritje apo ta drejtojë drejt përdorimit të një instrumenti të caktuar pagese. Tarifat e aplikuar në këtë pikë nuk duhet të tejkalojnë kostot e drejtpërdrejta të mbartura nga përfituesi i pagesës për përdorimin e instrumentit të caktuar të pagesës.

4. Banka e Shqipërisë, për instrumente të caktuara të pagesës, mund të ndalojë ose të kufizojë të drejtën e përfituesit të pagesës për të kërkuar tarifa, duke marrë parasysh nevojën për të nxitur konkurrencën dhe për të promovuar përdorimin e këtij instrumenti pagese.

Neni 56

Përjashtime për instrumentet e pagesave me vlera të vogla dhe për paranë elektronike

1. Në rastet e instrumenteve të pagesave, të cilat, sipas kontratës përkatëse tip, nuk tejkalojnë limitet e përcaktuara në aktet nënligjore të Bankës së Shqipërisë, që në çdo rast nuk tejkalojnë shumën prej 4000 (katër mijë) lekësh për një transaksion individual pagese, ose kanë një limit shpenzimi në shumën 20000 (njëzet mijë) lekë, ose ruajnë vlera që nuk tejkalojnë shumën prej 20000 (njëzet mijë) lekësh për pagesat me vlerë të vogël ose për paranë elektronike, në çdo kohë, ofruesit e shërbimeve të

pagesave mund të bien dakord me përdoruesit e shërbimeve të pagesave që:

a) shkronja “b”, e pikës 1 të nenit 62, shkronjat “c” dhe “ç”, të pikës 1, të nenit 63, si dhe pikat 5 e 6, të nenit 67, të këtij ligji, nuk zbatohen nëse instrumenti i pagesës nuk lejon bllokimin e tij ose parandalimin e përdorimit të mëtejshëm të tij;

b) nenet 65, 66 e 67, pikat 1, 2, 3, 5 dhe 6, të këtij ligji, nuk zbatohen nëse instrumenti i pagesës përdoret në mënyrë anonime ose ofruesi i shërbimit të pagesave nuk është në gjendje të provojë, për arsye të tjera thelbësore në lidhje me instrumentin e pagesës, se transaksioni i pagesës ishte i autorizuar;

c) në përjashtim nga pikat 1 dhe 2, të nenit 72, të këtij ligji, ofruesi i shërbimeve të pagesave nuk është i detyruar të njoftojë përdoruesin e shërbimeve të pagesave për refuzimin e urdhërpagesës në qoftë se mosekzekutimi është i dukshëm nga rrethanat;

ç) në përjashtim nga neni 73, i këtij ligji, pagesi nuk revokon urdhërpagesën pas transmetimit të saj ose pasi i ka dhënë përfituesit të pagesës pëlqimin e tij për të ekzekutuar transaksionin e pagesës;

d) në përjashtim nga nenet 76 e 77, të këtij ligji, zbatohen periudha të tjera ekzekutimi.

2. Për transaksionet e pagesave brenda vendit, Banka e Shqipërisë, me akt nënligjor, mund të ulë ose të dyfishojë limitet, sipas pikës 1, të këtij neni. Për instrumentet e pagesave të parapaguara limiti mund të rritet deri në një nivel të përcaktuar me akt nënligjor të Bankës së Shqipërisë.

3. Nenet 66 e 67, të këtij ligji, zbatohen edhe për paranë elektronike, sipas përkufizimit në legjislacionin në fuqi për bankat, me përjashtim të rasteve kur ofruesi i shërbimeve të pagesave të pagesit nuk ka mundësinë të bllokojë llogarinë e pagesës në të cilën ruhet paraja elektronike ose të bllokojë instrumentin e pagesës.

4. Banka e Shqipërisë mund të kufizojë përjashtimin e pikës 3, të këtij neni, për llogaritë e pagesave në të cilat ruhet paraja elektronike apo për instrumentet e pagesave me një vlerë të caktuar.

KREU II

AUTORIZIMI I TRANSAKSIONEVE TË PAGESAVE

Neni 57

Dhënia dhe tërheqja e pëlqimit

1. Transaksioni i pagesës konsiderohet i autorizuar vetëm nëse pagesi ka dhënë pëlqimin për të ekzekutuar transaksionin e pagesës.

2. Transaksioni i pagesës mund të autorizohet nga pagesi përpara ose, nëse bihet dakord ndërmjet pagesit dhe ofruesit të shërbimeve të pagesave, pas ekzekutimit të transaksionit të pagesës.

3. Pëlqimi për ekzekutimin e transaksionit të pagesës ose të transaksioneve të njëpasnjëshme të pagesave jepet në formën e rënë dakord ndërmjet pagesit dhe ofruesit të shërbimeve të pagesave. Pëlqimi për ekzekutimin e transaksionit të pagesës mund të jepet gjithashtu nëpërmjet përfituesit të pagesës ose nga ofruesi i shërbimit të inicimit të pagesës.

4. Në mungesë të dhënies së pëlqimit, transaksioni i pagesës konsiderohet i paautorizuar.

5. Pëlqimi mund të tërhiqet nga pagesi në çdo kohë, por jo më vonë se momenti i parevokueshmërisë, sipas nenit 73, të këtij ligji. Pëlqimi për të ekzekutuar transaksionet e njëpasnjëshme të pagesave mund të tërhiqet dhe, në këtë rast, çdo transaksion pageje i ardhshëm konsiderohet i paautorizuar.

6. Procedura për dhënien e pëlqimit dakordësohet ndërmjet pagesit dhe ofruesit përkatës të shërbimeve të pagesave.

Neni 58

Konfirmimi për disponueshmërinë e fondeve

1. Ofruesi i shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë, bazuar në kërkesën e bërë nga ofruesi i shërbimeve të pagesave, i cili emeton instrumente pageje të llojit kartë (*card-based*), konfirmon menjëherë nëse shuma e nevojshme për ekzekutimin e transaksionit të pagesës me kartë (*card-based*) është e disponueshme në llogarinë e pagesës së pagesit, me kusht që të plotësohen të gjitha kërkesat e mëposhtme:

a) llogaria e pagesës së paguesit është e aksesueshme *on-line* në momentin e bërjes së kërkesës;

b) paguesi i ka dhënë pëlqimin e tij në mënyrë të qartë ofruesit të shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë, që ky i fundit t'u përgjigjet kërkesave nga një ofrues i caktuar i shërbimeve të pagesave, për të konfirmuar që shuma që korrespondon me një transaksion të caktuar pagesash të kryer me një kartë, është në dispozicion në llogarinë e pagesës së paguesit;

c) pëlqimi, sipas shkronjës “b”, të kësaj pike, është dhënë përpara se të bëhet kërkesa e parë për konfirmim.

2. Ofruesi i shërbimeve të pagesave mund të kërkojë konfirmimin, sipas pikës 1, të këtij neni, kur plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:

a) paguesi ka dhënë pëlqimin e tij në mënyrë të qartë për ofruesin e shërbimeve të pagesave për të kërkuar konfirmimin, sipas pikës 1, të këtij neni;

b) paguesi ka iniciuar transaksionin e pagesës nëpërmjet kartës (*card-based*) për shumën në fjalë, duke përdorur një instrument pagese me kartë (*card-based*) të emetuar nga ofruesi i shërbimeve të pagesave;

c) ofruesi i shërbimeve të pagesave autentifikon veten ndaj ofruesit të shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë përpara çdo kërkesë për konfirmim dhe komunikon në mënyrë të sigurt me ofruesin e shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë, sipas shkronjës “ç”, të pikës 1, të nenit 91, të këtij ligji.

3. Konfirmimi, sipas pikës 1, të këtij neni, konsiston vetëm në një përgjigje të thjeshtë “Po” ose “Jo” dhe jo në një deklaratë të gjendjes së llogarisë. Kjo përgjigje nuk ruhet apo përdoret për qëllime të tjera, përveçse për ekzekutimin e transaksionit të pagesës me kartë.

4. Konfirmimi, sipas pikës 1, të këtij neni, nuk i lejon ofruesit të shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë të bllokojë fondet në llogarinë e pagesës së paguesit.

5. Paguesi mund të kërkojë nga ofruesi i shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë t'i komunikojë identifikimin e ofruesit të shërbimeve të pagesave dhe përgjigjen e dhënë.

6. Ky nen nuk zbatohet për transaksionet e pagesave të iniciuara nëpërmjet instrumenteve të pagesave me kartë, në të cilat ruhet paraja

elektronike e përkufizuar në legjislacionin në fuqi për bankat.

Neni 59

Rregullat për aksesin në llogarinë e pagesës, në rastin e shërbimeve të inicimit të pagesës

1. Me përjashtim të rasteve kur një llogari pagese nuk është e aksesueshme *on-line*, paguesi ka të drejtën e përdorimit të një ofruesi të shërbimit të inicimit të pagesës për të marrë shërbimet e pagesave, të përcaktuara në pikën 7, të aneksit 1, të këtij ligji.

2. Kur paguesi jep pëlqimin e tij në mënyrë të qartë për ekzekutimin e një pagese, në përputhje me nenin 57, të këtij ligji, ofruesi i shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë kryen veprimet e përcaktuara në pikën 4, të këtij neni, në mënyrë që të sigurojë të drejtën e paguesit për të përdorur shërbimin e inicimit të pagesës.

3. Ofruesi i shërbimit të inicimit të pagesës:

a) në asnjë moment nuk mban fonde të paguesit të lidhura me ofrimin e shërbimit të inicimit të pagesës;

b) siguron që kredencialet e personalizuar të sigurisë së përdoruesit të shërbimeve të pagesave, me përjashtim të vetë përdoruesit dhe emetuesit të kredencialeve të personalizuar të sigurisë, nuk janë të aksesueshme nga palët e tjera, si dhe transmetohen nga ofruesi i shërbimit të inicimit të pagesës nëpërmjet kanaleve të sigurta dhe efikase;

c) siguron që çdo informacion tjetër lidhur me përdoruesin e shërbimeve të pagesave, i përftuar gjatë ofrimit të shërbimeve të inicimit të pagesës, t'i jepet vetëm përfituesit të pagesës dhe vetëm me pëlqimin e qartë të përdoruesit të shërbimeve të pagesave;

ç) sa herë që iniciohet një pagesë, autentifikon veten ndaj ofruesit të shërbimeve të pagesave për shërbimin e llogarisë së paguesit dhe komunikon me ofruesin e shërbimit të pagesave për shërbimin e llogarisë, me paguesin dhe me përfituesin e pagesës, në përputhje me shkronjën “ç”, të pikës 1, të nenit 91, të këtij ligji;

d) nuk ruan të dhënat sensitive të përdoruesit të shërbimeve të pagesave;

dh) nuk kërkon nga përdoruesit e shërbimeve të pagesave të dhëna të tjera përtej atyre të nevojshme për ofrimin e shërbimit të inicimit të pagesës;

e) nuk përdor, akseson apo ruan të dhëna për qëllime të tjera përveçse për ofrimin e shërbimit të inicimit të pagesës, sipas kërkesës së qartë të paguesit;

ë) nuk modifikon shumën, përfituesin e pagesës apo ndonjë karakteristikë tjetër të transaksionit.

4. Ofruesi i shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë:

a) komunikon në mënyrë të sigurt me ofruesit e shërbimeve të inicimit të pagesës, sipas shkronjës “ç”, të pikës 1, të nenit 91, të këtij ligji;

b) menjëherë pas marrjes së urdhërpagesës nga një ofrues i shërbimit të inicimit të pagesës, jep ose vë në dispozicion të gjithë informacionin e mundur për iniciimin e transaksionit të pagesës dhe të gjithë informacionin e aksesueshëm nga ofruesi i shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë, në lidhje me ekzekutimin e transaksionit të pagesës të ofruesit të shërbimit të inicimit të pagesës;

c) trajton urdhërpagesat e transmetuara nëpërmjet shërbimeve të një ofruesi të shërbimit të inicimit të pagesës pa diskriminim, përveçse për arsye objektive, në veçanti për sa i përket kohës, prioriteteve apo tarifave, në lidhje me urdhërpagesat e transmetuara drejtpërdrejt nga paguesi.

5. Ekzistenca e një marrëdhënieje kontraktore ndërmjet ofruesit të shërbimit të inicimit të pagesës dhe ofruesit të shërbimit të pagesave për shërbimin e llogarisë nuk është kusht për ofrimin e shërbimeve të inicimit të pagesës për këtë qëllim.

Neni 60

Rregullat për aksesin dhe përdorimin e informacionit për llogarinë e pagesës në rastin e shërbimit të informimit të llogarisë

1. Me përjashtim të rasteve kur llogaria e pagesës nuk është e aksesueshme *on-line*, përdoruesi i shërbimeve të pagesave gëzon të drejtën e përdorimit të shërbimeve, të cilat mundësojnë aksesin e informimit të llogarisë, sipas pikës 8, të aneksit 1, të këtij ligji.

2. Ofruesi i shërbimit të informimit të llogarisë:

a) ofron shërbime vetëm kur përdoruesi i shërbimeve të pagesave ka dhënë në mënyrë të qartë pëlqimin e tij;

b) garanton se kredencialet e personalizuar të sigurisë së përdoruesit të shërbimeve të pagesave,

me përjashtim të vetë përdoruesit të shërbimeve të pagesave dhe emetuesit të këtyre kredencialeve, nuk janë të aksesueshme nga palë të tjera dhe, kur këto kredenciale transmetohen nga ofruesi i shërbimit të informimit të llogarisë, ky transmetim bëhet me kanale të sigurta dhe efikase;

c) për çdo seancë komunikimi, identifikon veten kundrejt ofruesit të shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë së përdoruesit të shërbimeve të pagesave dhe komunikon në mënyrë të sigurt me ofruesin e shërbimeve të pagesave për shërbimin e llogarisë dhe përdoruesin e shërbimeve të pagesave, sipas shkronjës “ç”, të pikës 1, të nenit 91, të këtij ligji;

ç) akseson vetëm informacionin nga llogari pagesash të caktuara dhe transaksionet e pagesave të lidhura me këto llogari;

d) nuk kërkon të dhëna sensitive të pagesave që lidhen me llogaritë e pagesave;

dh) nuk përdor, akseson ose ruan ndonjë të dhënë për qëllime të tjera nga kryerja e shërbimit të informimit të llogarisë të kërkuar në mënyrë të qartë nga përdoruesi i shërbimeve të pagesave, në përputhje me rregullat për mbrojtjen e të dhënave.

3. Lidhur me llogarinë e pagesave, ofruesi i shërbimit të pagesës së shërbimit të llogarisë:

a) komunikon në mënyrë të sigurt me ofruesit e shërbimit të informimit të llogarisë, sipas shkronjës “ç”, të pikës 1, të nenit 91, të këtij ligji; dhe

b) trajton kërkesat për transmetimin e të dhënave, nëpërmjet shërbimeve të ofruesit të shërbimit të informimit të llogarisë, pa ndonjë diskriminim përveçse për arsye objektive.

4. Ekzistenca e një marrëdhënieje kontraktore ndërmjet ofruesit të shërbimit të informimit të llogarisë dhe ofruesit të shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë nuk është kusht për ofrimin e shërbimit të informimit të llogarisë për këtë qëllim.

Neni 61

Kufijtë e përdorimit të instrumentit të pagesës dhe të aksesit në llogaritë e pagesës nga ofruesi i shërbimeve të pagesave

1. Kur një instrument pagese përdoret për qëllime të dhënies së pëlqimit, paguesi dhe ofruesi i tij i shërbimeve të pagesave mund të bien dakord për kufijtë e shpenzimeve për transaksionet e pagesave të kryera me këtë instrument pagese.

2. Nëse palët bien dakord në kontratën tip, ofruesit të shërbimeve të pagesave mund t'i rezervohet e drejta të bllokojë instrumentin e pagesave për arsye të justifikuara objektive që lidhen me sigurinë e instrumentit të pagesës, dyshime për përdorimin e paautorizuar ose për qëllime mashtrimi të instrumentit të pagesës ose, në rastin e një instrumenti pagese me linjë kredie, kur paraqitet një rritje e konsiderueshme e rrezikut që paguesi mund të mos jetë në gjendje të përmbushë detyrimin e tij për të paguar.

3. Në rastet e pikës 2, të këtij neni, ofruesi i shërbimeve të pagesave informon paguesin për bllokimin e instrumentit të pagesës dhe për arsyet e këtij bllokimi, në mënyrën e rënë dakord, aty ku është e mundur, përpara bllokimit të instrumentit të pagesës ose së paku menjëherë pas bllokimit, me përjashtim të rasteve kur ky informacion komprometon sigurinë për arsye të justifikuara objektivisht ose është i ndaluar me ligj.

4. Ofruesi i shërbimeve të pagesave zhblokon instrumentin e pagesës ose e zëvendëson atë me një instrument të ri pagese kur arsyet për bllokim nuk ekzistojnë më.

5. Ofruesi i shërbimit të pagesës së shërbimit të llogarisë mund t'i refuzojë ofruesit të shërbimit të informimit të llogarisë ose ofruesit të shërbimit për iniciimin e pagesës aksesin në llogarinë e pagesës, për arsye objektive të justifikuara e të evidentuara që lidhen me aksesin e paautorizuar ose me qëllim mashtrimi në llogarinë e pagesës nga ofruesi i shërbimit të informimit të llogarisë ose ofruesi i shërbimit të iniciimit të pagesës, duke përfshirë iniciimin e transaksionit të pagesës së paautorizuar ose me qëllim mashtrimi.

6. Në rastin e parashikuar në pikën 5, të këtij neni, ofruesi i shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë informon paguesin që aksesin e llogarisë është refuzuar, si dhe arsyet përkatëse, sipas formës së dakordësuar ndërmjet palëve. Ky informacion i jepet paguesit, aty ku është e mundur, përpara refuzimit të aksesit ose së paku menjëherë pas refuzimit të tij, përveç rasteve kur dhënia e informacionit komprometon sigurinë për arsye të justifikuara objektivisht ose ndalohet me ligj.

7. Ofruesi i shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë lejon aksesin në llogarinë e pagesës kur arsyet e refuzimit, sipas pikës 5, të këtij neni, nuk ekzistojnë më.

8. Në rastin e parashikuar në pikën 5, të këtij neni, ofruesi i shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë i raporton menjëherë Bankës së Shqipërisë incidentin lidhur me ofruesin e shërbimit të informimit të llogarisë ose ofruesin e shërbimit të iniciimit të pagesës. Informacioni duhet të përmbajë të gjitha detajet e nevojshme për rastin dhe arsyet e ndërmarrjes së veprimit.

9. Banka e Shqipërisë, pas marrjes së informacionit, sipas pikës 8, të këtij neni, vlerëson rastin dhe, nëse është e nevojshme, ndërmerr masat përkatëse.

Neni 62

Detyrimet e përdoruesit të shërbimeve të pagesave lidhur me instrumentet e pagesës dhe kredencialet e personalizuar të sigurisë

1. Përdoruesi i shërbimeve të pagesave, i cili ka të drejtën e përdorimit të një instrumenti pagese:

a) përdor instrumentin e pagesës në përputhje me kushtet që rregullojnë emetimin dhe përdorimin e instrumentit të pagesës, të cilat duhet të jenë objektive, jodiskriminuese dhe proporcionale;

b) njofton ofruesin e shërbimeve të pagesave ose subjektin e përcaktuar nga ky i fundit, pa vonesë, sapo vihet në dijeni në rast humbjeje, vjedhjeje, keqpërdorimi ose përdorimi të paautorizuar të instrumentit të pagesës.

2. Për qëllimet e shkronjës "a", të pikës 1, të këtij neni, përdoruesi i shërbimeve të pagesave ndërmerr të gjithë hapat e arsyeshëm për të mbajtur të sigurta kredencialet e personalizuar të sigurisë, në veçanti në momentin e marrjes së instrumentit të pagesës.

Neni 63

Detyrimet e ofruesit të shërbimeve të pagesave lidhur me instrumentet e pagesave

1. Ofruesi i shërbimeve të pagesave, i cili emeton një instrument pagese:

a) sigurohet që kredencialet e personalizuar të sigurisë nuk aksesohen nga palë të tjera, përveç përdoruesit të shërbimeve të pagesave, i cili gëzon të drejtën të përdorë instrumentin e pagesës pa cenuar detyrimet që ka përdoruesi i shërbimeve të pagesave, sipas nenit 62, të këtij ligji;

b) shmang dërgimin e një instrumenti pagese të pakërkuar, përveç rastit kur instrumenti i pagesës që i është dhënë përdoruesit të shërbimeve të pagesave është për t'u zëvendësuar;

c) siguron që mjetet e duhura janë në dispozicion në çdo kohë për t'i mundësuar përdoruesit të shërbimeve të pagesave të njoftojë, sipas shkronjës "b", të pikës 1, të nenit 62, të këtij ligji, ose të kërkojë zhbllokimin, sipas pikës 4, të nenit 61, të këtij ligji. Në bazë të kërkesës, ofruesi i shërbimeve të pagesave i ofron përdoruesit të shërbimeve të pagesave mjetet për të provuar që ai ka bërë një njoftim të tillë për një periudhë 18 muaj pas njoftimit;

ç) i mundëson përdoruesit të shërbimeve të pagesave një opion për të bërë një njoftim, sipas shkronjës "b", të pikës 1, të nenit 62, të këtij ligji, pa pagesë dhe e tarifton vetëm për kostot e zëvendësimit, të cilat lidhen direkt me instrumentin e pagesës;

d) parandalon çdo lloj përdorimi të instrumentit të pagesës sapo të jetë bërë njoftimi, sipas shkronjës "ç", të kësaj pike.

2. Ofruesi i shërbimeve të pagesave mbart rrezikun e dërgimit të një instrumenti pagese apo të ndonjë kredenciali të personalizuar të sigurisë në lidhje me të përdoruesi i shërbimeve të pagesave.

Neni 64

Njoftimi dhe korrigjimi i transaksioneve të pagesave të paautorizuara ose të ekzekutuara gabimisht

1. Ofruesi i shërbimeve të pagesave kryen korrigjimin e gabimit për llogari të përdoruesit të shërbimeve të pagesave vetëm nëse ky i fundit njofton ofruesin e shërbimeve të pagesave pa vonesë, sapo vihet në dijeni për çdo transaksion pagese të paautorizuar ose të ekzekutuar gabimisht, për të cilin mund të lindë e drejta për ndonjë pretendim, përfshirë edhe rastet, sipas nenit 82, të këtij ligji, e jo më vonë se afati i përcaktuar në nenin 1022, të Kodit Civil. Ky afat fillon të llogaritet pas datës së debitimit.

2. Limitet kohore për dhënien e njoftimit, sipas pikës 1, të këtij neni, nuk zbatohen kur ofruesi i shërbimeve të pagesave nuk ka dhënë ose nuk ka vënë në dispozicion informacionin për transaksionin e pagesës, sipas titullit III, të këtij ligji.

3. Në rastin kur përfshihet ofruesi i shërbimit të

inicimit të pagesës, ofruesi i shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë kryen korrigjimin për përdoruesin e shërbimeve të pagesave, sipas pikës 1, të këtij neni, pa rënë ndesh me nenet 66, pikat 3 dhe 4, e 82, pika 1, të këtij ligji.

Neni 65

Dëshmi për autentifikimin dhe ekzekutimin e transaksioneve të pagesave

1. Kur përdoruesi i shërbimeve të pagesave mohon të ketë autorizuar ekzekutimin e një transaksioni pagese ose pretendon se transaksioni i pagesës nuk është ekzekutuar në mënyrë korrekte, është detyrë e ofruesit të shërbimeve të pagesave që të provojë se transaksioni i pagesës është autentifikuar, regjistruar me saktësi, është kontabilizuar dhe nuk është cenuar nga ndonjë defekt teknik ose nga ndonjë mangësi tjetër e shërbimit të ofruar nga ofruesi i shërbimeve të pagesave.

2. Nëse transaksioni i pagesës është iniciuar nëpërmjet një ofruesi të shërbimit të inicimit të pagesës, ofruesi i shërbimit të inicimit të pagesës ka detyrimin të vërtetojë, brenda kompetencave të tij, se transaksioni i pagesës ishte autentifikuar, regjistruar me saktësi dhe nuk është cenuar nga ndonjë defekt teknik apo mangësi tjetër, për sa u përket shërbimeve të pagesave për të cilin është përgjegjës.

3. Kur përdoruesi i shërbimeve të pagesave mohon të ketë autorizuar një transaksion pagese të ekzekutuar, përdorimi i një instrumenti pagese të regjistruar nga ofruesi i shërbimeve të pagesave, përfshirë ofruesin e shërbimit të inicimit të pagesës kur është e përshtatshme, nuk mjafton në vetvete për të vërtetuar që transaksioni i pagesës është autorizuar nga paguesi ose që paguesi ka vepruar me mashtrim ose nuk ka përmbushur qëllimisht apo nga pakujdesia e rëndë një ose më shumë nga detyrimet e tij, sipas nenit 62, të këtij ligji.

4. Në rastin e pikës 3, të këtij neni, ofruesi i shërbimeve të pagesave, përfshirë, kur është e përshtatshme, edhe ofruesin e shërbimit të inicimit të pagesës, ofrojnë evidenca mbështetëse për të provuar mashtrimin apo pakujdesinë e rëndë nga ana e përdoruesit të shërbimeve të pagesave.

Neni 66

Përgjegjësia e ofruesit të shërbimeve të pagesave për transaksionete pagesave të paaautorizuara

1. Pa rënë ndesh me nenin 64, të këtij ligji, në rast të një transaksioni pagese të paaautorizuar, ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit rimbursin paguesin menjëherë për shumën e transaksionit të pagesës të paaautorizuar dhe, në çdo rast, jo më vonë se në fund të ditës pasardhëse të punës, pasi konstaton ose njoftohet për transaksionin, përveç rasteve kur ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit ka baza të arsyeshme për të dyshuar për mashtrim dhe i komunikon këto arsye te Banka e Shqipërisë me shkrim.

2. Në rastin e pikës 1, të këtij neni, kur është e zbatueshme, ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit rikthen llogarinë e debituar të pagesës në gjendjen në të cilën do të kishte qenë nëse transaksioni i paaautorizuar i pagesës nuk do të kishte ndodhur, si dhe siguron që datëvaluta e kreditimit për llogarinë e pagesës së paguesit të jetë jo më vonë se data kur ishte debituar shumën.

3. Kur urdhërpagesa inicohet nëpërmjet ofruesit të shërbimit të inicimit të pagesës, ofruesi i shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë rimbursin menjëherë dhe, në çdo rast, jo më vonë se në fund të ditës pasardhëse të punës, shumën e transaksionit të pagesës së paaautorizuar dhe, kur është e zbatueshme, rikthen llogarinë e pagesës së debituar në gjendjen në të cilën do të kishte qenë nëse transaksioni i paaautorizuar i pagesës nuk do të kishte ndodhur.

4. Nëse ofruesi i shërbimit të inicimit të pagesës është përgjegjës për kryerjen e transaksionit të paaautorizuar të pagesës, kompenson menjëherë ofruesin e shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë me kërkesën e tij, për humbjet e shkaktuara apo shumën e paguara si pasojë e pagesës për shërbimin e llogarisë të paguesit, përfshirë shumën e transaksionit të paaautorizuar të pagesës. Sipas pikës 1, të nenit 65, të këtij ligji, ofruesi i shërbimit të inicimit të pagesës ka detyrimin për të provuar se në fushën e tij të kompetencës transaksioni i pagesës ishte autentifikuar, regjistruar me saktësi dhe nuk është ndikuar nga një defekt teknik ose mangësi të tjera

të lidhura me shërbimin e pagesës për të cilin është përgjegjës.

5. Kompensime të tjera financiare, të ndryshme nga ato të përcaktuara në këtë nen, mund të përcaktohen në përputhje me legjislacionin e zbatueshëm për kontratën e lidhur ndërmjet paguesit dhe ofruesit të shërbimeve të pagesave ose kontratën e lidhur ndërmjet paguesit dhe ofruesit të shërbimit të inicimit të pagesës, nëse është e zbatueshme.

Neni 67

Përgjegjësia e paguesit për transaksionet e paaautorizuara të pagesës

1. Në përjashtim nga neni 66, paguesi mund të detyrohet të mbulojë humbjen për çdo transaksion të paaautorizuar pagese deri në shumën maksimale prej 5000 (pesë mijë) lekësh, të shkaktuar nga përdorimi i një instrumenti pagese të humbur apo të vjedhur ose nga keqpërdorimi i instrumentit të pagesës.

2. Pika 1, e këtij neni, nuk zbatohet, nëse:

a) humbja, vjedhja ose keqpërdorimi i një instrumenti pagese nuk ishte kuptuar nga paguesi përpara pagesës, përveç rastit kur paguesi ka vepruar me mashtrim;ose

b) humbja është shkaktuar nga veprimet apo mungesa e veprimit të një punonjësi, agjenti apo dege të një ofruesi të shërbimeve të pagesave ose të një subjekti, tek i cili janë kontraktuar aktivitetet e tyre.

3. Paguesi mbart të gjitha humbjet lidhur me çdo transaksion pagese të paaautorizuar, në qoftë se ato janë shkaktuar si pasojë e mashtrimit nga paguesi apo si pasojë e mosarritjes së paguesit për të përmbushur një apo më shumë nga detyrimet e përcaktuara në nenin 62, të këtij ligji, qëllimisht apo nga pakujdesia e rëndë. Në raste të tilla, shumën maksimale, sipas pikës 1, të këtij neni, nuk do të zbatohet.

4. Në rastet kur ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit nuk kërkon autentifikim të thelluar të klientit, paguesi nuk mbart asnjë humbje financiare, përveçse kur paguesi ka kryer mashtrim. Kur përfituesi i pagesës ose ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës dështon të pranojë autentifikim të thelluar të konsumatorit, i kompenson ofruesit të shërbimeve të pagesave të paguesit dëmin financiar të shkaktuar.

5. Paguesi nuk ka pasoja financiare nga përdorimi i instrumentit të pagesës të humbur, të vjedhur ose të keqpërdorur, pasi njofton, sipas shkronjës “b”, të pikës 1, të nenit 62, të këtij ligji, me përjashtim të rasteve kur pagesi ka vepruar me mashtrim ose me pakujdesi të rëndë.

6. Nëse ofruesi i shërbimeve të pagesave nuk ofron në çdo kohë mjetet e duhura për njoftimin e humbjes, vjedhjes ose keqpërdorimit të një instrumenti pagese, ashtu si kërkohet, sipas shkronjës “c”, të pikës 1, të nenit 63, të këtij ligji, pagesi nuk është përgjegjës për pasojat financiare që rezultojnë nga përdorimi i këtij instrumenti pagese, me përjashtim të rasteve kur ai ka vepruar në kushtet e mashtrimit.

Neni 68

Transaksionet e pagesës kur shuma e transaksionit nuk dihet paraprakisht

1. Kur një transaksion pagese iniciohet nga/ose nëpërmjet përfituesit të pagesës, në rastin e një pagese bazuar në kartë dhe kur shuma e saktë nuk dihet në momentin kur pagesi jep pëlqimin për të ekzekutuar transaksionin e pagesës, ofruesi i shërbimeve të pagesave të pagesit mund të bllokojë fondet në llogarinë e pagesës së pagesit vetëm nëse pagesi ka dhënë pëlqimin për shumën e fondeve që do të bllokohen.

2. Ofruesi i shërbimeve të pagesave të pagesit zhblokon fondet e bllokuara në llogarinë e pagesës së pagesit, sipas pikës 1, të këtij neni, pa vonesë, pas marrjes së informacionit lidhur me shumën e saktë të transaksionit të pagesës apo të paktën menjëherë pas marrjes së urdhërpagesës.

Neni 69

Rimbursimet për transaksionet e pagesës të iniciuara nga ose nëpërmjet një përfituesi pagese

1. Paguesi ka të drejtë të përfitojë një rimbursim nga ofruesi i tij i shërbimeve të pagesave për një transaksion pagese të autorizuar, i cili është iniciuar nga/ose nëpërmjet një përfituesi pagese dhe është ekzekutuar tashmë, nëse plotësohen të dyja kushtet e mëposhtme:

a) në autorizim nuk cilësohej shuma e saktë e transaksionit të pagesës në momentin e dhënies së autorizimit;

b) shuma e transaksionit të pagesës tejkalonte shumën e parashikuar në mënyrë të arsyeshme nga pagesi, duke marrë parasysh shpenzimet e mëparshme të pritshme, kushtet e kontratës tip dhe rrethanat përkatëse të rastit.

2. Me kërkesën e ofruesit të shërbimeve të pagesave, pagesi ka detyrimin të provojë se kushtet, sipas pikës 1, të këtij neni, janë plotësuar.

3. Rimbursimi, sipas pikës 1, të këtij neni, kryhet në shumën e plotë të transaksionit të pagesës të ekzekutuar. Datëvaluta e kreditimit të llogarisë së pagesës të pagesit nuk duhet të jetë më vonë se data kur shuma ishte debituar.

4. Në rastin e debitimeve direkte, pa rënë ndesh me pikën 6, të këtij neni, dhe krahas së drejtës për rimbursim, të përcaktuar në pikën 1, të këtij neni, pagesi ka të drejtë të pakushtëzuar për rimbursim, brenda afateve kohore të përcaktuara në nenin 70, të këtij ligji.

5. Pavarësisht nga pika 4, e këtij neni, për qëllime të shkronjës “b”, të pikës 1, të këtij neni, pagesi nuk mund të përdorë si justifikim kursin e këmbimit valutor, nëse është aplikuar kursi i këmbimit referencë, për të cilin kanë rënë dakord me ofruesin e shërbimeve të pagesave, sipas shkronjës “ç”, të pikës 1, të nenit 38, dhe nënndarjes “ii”, të shkronjës “c”, të nenit 45, të këtij ligji.

6. Në kontratën tip ndërmjet pagesit dhe ofruesit të shërbimeve të pagesave mund të bihet dakord që pagesi nuk ka të drejtën për rimbursim, kur:

a) pagesi ka dhënë pëlqimin e tij për ekzekutimin e transaksionit të pagesës drejtpërdrejt tek ofruesi i shërbimeve të pagesave; dhe

b) aty ku është e zbatueshme, pagesit i është dhënë ose i është vënë në dispozicion nga ofruesi i shërbimeve të pagesave apo nga përfituesi i pagesës, të paktën katër javë përpara datës së pagesës dhe sipas mënyrës së rënë dakord, informacioni mbi transaksionin e pagesës që do të kryhet në të ardhmen.

7. Për debitime direkte në monedha të tjera, përveç monedhës kombëtare “lek”, Banka e Shqipërisë mund krijojë të drejta rimbursimi, përveç atyre të parashikuara në këtë nen, me kusht që ato të jenë më të favorshme për pagesin.

Neni 70

**Kërkesat për rimbursime për transaksione
pagese të iniciuara nga ose nëpërmjet
një përfituesi pagese**

1. Paguesi mund të kërkojë rimbursimin, sipas nenit 69, të këtij ligji, të një transaksioni të autorizuar pagese të iniciuar nga ose nëpërmjet një përfituesi pagese brenda 8 javëve nga data në të cilën janë debituar fondet.

2. Ofruesi i shërbimeve të pagesave, brenda dhjetë ditëve pune nga marrja e kërkesës për rimbursim, kthen shumën e plotë të transaksionit të pagesës ose jep arsyet për refuzimin e rimbursimit, si dhe cilëson organet përkatëse ku pagesi mund të ankimojë, në përputhje me nenet 92 e 93, të këtij ligji, në qoftë se ai nuk i pranon arsyet e dhëna.

3. E drejta e ofruesit të shërbimeve të pagesave për të refuzuar rimbursimin, sipas pikës 2, të këtij neni, nuk zbatohet në rastin e debitimit direkt.

KREU III

**EKZEKUTIMI I TRANSAKSIONEVE TË
PAGESËS**

Seksioni 1

Urdhërpagesat dhe shumat e transferuara

Neni 71

Marrja e urdhërpagesave

1. Koha e marrjes së urdhërpagesës është momenti kur ofruesi i shërbimeve të pagesave të pagesit merr urdhërpagesën.

2. Llogaria e pagesit nuk debitohet përpara marrjes së urdhërpagesës. Nëse koha e marrjes nuk përkon me një ditë pune për ofruesin e shërbimeve të pagesave të pagesit, urdhërpagesa konsiderohet si e marrë në dorëzim në ditën pasardhëse të punës. Ofruesi i shërbimeve të pagesave mund të caktojë një orar kufi pranë përfundimit të një dite pune (*cut-off*), përtej të cilit çdo urdhërpagesë e marrë konsiderohet si e marrë në ditën pasardhëse të punës.

3. Nëse përdoruesi i shërbimeve të pagesave që inicion një urdhërpagesë dhe ofruesi i shërbimeve të pagesave bien dakord që ekzekutimi i urdhërpagesës të fillojë në një ditë të caktuar, ose në fund të një periudhe të caktuar, ose në ditën në të cilën pagesi vendos fondet e nevojshme në

dispozicion të ofruesit të shërbimeve të pagesave, koha e marrjes së urdhërpagesës, për qëllime të nenit 76, të këtij ligji, është dita e rënë dakord ndërmjet tyre. Nëse dita e rënë dakord nuk është ditë pune për ofruesin e shërbimeve të pagesave, urdhërpagesa konsiderohet e marrë në ditën pasardhëse të punës.

Neni 72

Refuzimi i urdhërpagesave

1. Kur ofruesi i shërbimeve të pagesave refuzon të ekzekutojë një urdhërpagesë ose të iniciojë një transaksion pagese, refuzimi dhe, nëse është e mundur, arsyet për të, si dhe procedura për korrigjimin e ndonjë gabimi faktik që çojnë në refuzim, i njoftohen përdoruesit të shërbimeve të pagesave, me përjashtim të rasteve kur ndalohet nga legjislacioni në fuqi.

2. Ofruesi i shërbimeve të pagesave jep ose vë në dispozicion njoftimin në mënyrën e rënë dakord në rastin më të parë të mundur dhe, në çdo rast, brenda afateve të përcaktuara në nenin 76, të këtij ligji.

3. Kontrata tip mund të përmbajë një kusht që ofruesi i shërbimeve të pagesave të aplikojë një tarifë të arsyeshme për refuzimin, sipas pikës 1, të këtij neni, në qoftë se ka arsye objektive për refuzimin.

4. Në rastet kur të gjitha kushtet e përcaktuara në kontratën tip të pagesit janë plotësuar, ofruesi i shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë të pagesit nuk refuzon ekzekutimin e një urdhërpagese të autorizuar, pavarësisht nëse urdhërpagesa inicohet nga një pages, përfshirë këtu dhe iniciimin me anë të një ofruesi të shërbimit të iniciimit të pagesës ose nëpërmjet përfituesit të pagesës, përveçse kur është e ndaluar nga legjislacioni në fuqi.

5. Për qëllimet e neneve 76 e 82, të këtij ligji, urdhërpagesa, së cilës i është refuzuar ekzekutimi, konsiderohet e pamarrë.

Neni 73

Parevokueshmëria e urdhërpagesës

1. Përdoruesi i shërbimeve të pagesave nuk revokon urdhërpagesën, pasi merret nga ofruesi i shërbimeve të pagesave të pagesit, me përjashtim të rasteve kur parashikohet ndryshe në këtë nen.

2. Kur transaksioni i pagesës është iniciuar nga ofruesi i shërbimit të inicimit të pagesës apo nga ose nëpërmjet përfituesit të pagesës, paguesi nuk mund të revokojë urdhërpagesën pas dhënies së pëlqimit për ta iniciuar transaksionin e pagesës tek ofruesi i shërbimit të inicimit të pagesës ose pasi ka dhënë pëlqimin për ta ekzekutuar transaksionin e pagesës të përfituesi i pagesës.

3. Pavarësisht pikës 2, të këtij neni, në rastin e një debitimi direkt dhe pa cenuar të drejtat për rimbursim, paguesi mund të revokojë urdhërpagesën jo më vonë se fundi i ditës së punës që i paraprin ditës së rënë dakord për debitimin e fondeve.

4. Në rastin e parashikuar në pikën 2, të nenit 71, të këtij ligji, përdoruesi i shërbimeve të pagesave mund të revokojë urdhërpagesën jo më vonë se fundi i ditës së punës që i paraprin ditës së rënë dakord.

5. Pas afateve kohore të përcaktuara në pikat 1 deri në 4, të këtij neni, urdhërpagesa mund të revokohet vetëm nëse përdoruesi i shërbimeve të pagesave dhe ofruesit përkatës të shërbimeve të pagesave bien dakord ndërmjet tyre. Në rastet e parashikuara në pikat 2 dhe 3, të këtij neni, kërkohet dhe dakordësia e përfituesit të pagesës. Ofruesi përkatës i shërbimeve të pagesave mund të aplikojë tarifa për revokimin, nëse është parashikuar në kontratën tip.

Neni 74

Shumat e transferuara dhe shumat e marra

1. Ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit, ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës, si dhe çdo ndërmjetës i ofruesve të shërbimeve të pagesave transferon shumën e plotë të transaksionit të pagesës dhe shmang zbritjen e tarifave nga shuma e transferuar.

2. Pavarësisht pikës 1, të këtij neni, përfituesi i pagesës dhe ofruesi i shërbimeve të pagesave mund të bien dakord që ofruesi përkatës i shërbimeve të pagesave të zbresë tarifën e tij nga shuma e transferuar para se ta kreditojë atë te përfituesi i pagesës. Në një rast të tillë, shuma e plotë e transaksionit të pagesës dhe ajo e tarifave duhet të jepen të ndara në informacionin që i jepet përfituesit të pagesës.

3. Nëse nga shuma e transferuar duhet të zbriten tarifa të tjera, përveç atyre të përmendura

në pikën 2, të këtij neni, ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit siguron që përfituesi i pagesës të marrë shumën e plotë të transaksionit të pagesës të iniciuar nga paguesi. Në rastet kur transaksioni i pagesës është iniciuar nga, ose nëpërmjet, përfituesit të pagesës, ofruesi i tij i shërbimeve të pagesave siguron që përfituesi i pagesës të marrë shumën e plotë të transaksionit të pagesës.

Seksioni 2

Koha e ekzekutimit dhe datëvaluta

Neni 75

Fusha e zbatimit

1. Ky seksion zbatohet, për:

- a) transaksionet e pagesave në monedhën kombëtare “lek”;
- b) transaksionet e pagesave kombëtare në “euro”.

2. Ky seksion zbatohet për transaksionet e pagesave, të cilat nuk përmenden në pikën 1, të këtij neni, me përjashtim të rasteve kur është rënë dakord ndryshe ndërmjet përdoruesit të shërbimeve të pagesave dhe ofruesit të shërbimeve të pagesave. Në çdo rast do të zbatohet parashikimi i nenit 79, të këtij ligji.

3. Për transaksionet e pagesave ndërkufitare me shtetet anëtare të Bashkimit Evropian, përdoruesi i shërbimeve të pagesave dhe ofruesi i shërbimeve të pagesave bien dakord për një periudhë më të gjatë se ajo e përcaktuar në nenin 76, të këtij ligji, e cila nuk tejkalon 4ditë pune pas datës së marrjes së urdhërpagesës, sipas nenit 71, të këtij ligji.

Neni 76

Transaksionet e pagesës në një llogari page

1. Ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit siguron që, pas datës së marrjes së urdhërpagesës, sipas nenit 71, të këtij ligji, shuma e transaksionit të pagesës të kreditohet në llogarinë e ofruesit të shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës jo më vonë se fundi i ditës pasardhëse të punës. Ky afat mund të zgjatet me një ditë pune shtesë për transaksionet e pagesave të iniciuara në format letër.

2. Ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës përcakton datëvalutën dhe

kalon shumën e transaksionit të pagesës në llogarinë e pagesës së përfituesit, pasi ofruesi i shërbimeve të pagesave të ketë marrë fondet, sipas nenit 79, të këtij ligji.

3. Ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës transmeton një urdhërpagesë të iniciuar nga ose nëpërmjet përfituesit të pagesës tek ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit brenda afateve të rëna dakord ndërmjet palëve, duke bërë të mundur shlyerjen, për sa i përket debitimit direkt, në datën e rënë dakord për pagesën.

Neni 77

Mungesa e një llogarie pagese të përfituesit të pagesës, pranë ofruesit të shërbimeve të pagesave

Kur përfituesi i pagesës nuk ka llogari pagese pranë ofruesit të shërbimeve të pagesave, fondet vihen në dispozicion të përfituesit të pagesës nga ofruesi i shërbimeve të pagesave, i cili merr fondet për përfituesin e pagesës brenda periudhës të përcaktuar në nenin 76, të këtij ligji.

Neni 78

Paraja fizike (*cash-i*) e vendosur në një llogari pagese

Kur një konsumator ose një mikrondërmarrje vendos para fizike (*cash*) në llogarinë e pagesave që ka me ofruesin e shërbimeve të pagesave në monedhën në të cilën mbahet llogaria e pagesës, ofruesi i shërbimeve të pagesave siguron që shuma të vihet në dispozicion dhe të bëhet efektive menjëherë pas momentit të marrjes së fondeve. Kur përdoruesi i shërbimeve të pagesave nuk është konsumator ose mikrondërmarrje, shuma vihet në dispozicion dhe bëhet efektive jo më vonë se në ditën pasardhëse të punës pas marrjes së fondeve.

Neni 79

Datëvaluta dhe disponueshmëria e fondeve

1. Datëvaluta e kreditimit të llogarisë së pagesës së përfituesit të pagesës nuk duhet të jetë më vonë se dita e punës, në të cilën shuma e transaksionit të pagesës është kredituar në llogarinë e ofruesit të shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës.

2. Ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës siguron që shuma e transaksionit të pagesës është në dispozicion të përfituesit menjëherë pasi kjo shumë të jetë kredituar në llogarinë e ofruesit të shërbimeve të pagesave të përfituesit, kur nga ana e ofruesit të shërbimeve të pagesave të paguesit nuk ka këmbim të monedhës.

3. Detyrimi, sipas pikës 2, të këtij neni, zbatohet edhe për pagesat brenda të njëjtit ofrues të shërbimeve të pagesave.

4. Datëvaluta e debitimit të llogarisë të pagesës së paguesit është jo më herët se momenti në të cilin shuma e transaksionit të pagesës debitohet në llogarinë e pagesës.

Neni 80

Transaksionet kombëtare të pagesave

Për transaksionet kombëtare të pagesave, Banka e Shqipërisë, me akt nënligjor, mund të parashikojë një afat maksimal ekzekutimi më të shkurtër se afatet e parashikuara në këtë seksion.

Seksioni 3

Detyrimi

Neni 81

Kodi unik i identifikimit i pasaktë

1. Në rastin kur urdhërpagesa është ekzekutuar në përputhje me kodin unik të identifikimit, urdhërpagesa konsiderohet se është ekzekutuar saktësisht për përfituesin e pagesës të përcaktuar nga kodi unik i identifikimit.

2. Në rastin kur kodi unik i identifikimit i dhënë nga përdoruesi i shërbimeve të pagesave është i pasaktë, ofruesi i shërbimeve të pagesave nuk është përgjegjës, sipas nenit 82, të këtij ligji, për mosekzekutimin ose ekzekutimin e gabuar të transaksionit të pagesës.

3. Pavarësisht pikës 2, të këtij neni, ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit bën përpjekje të arsyeshme për të rikuperuar fondet e përfshira në transaksionin e pagesës. Ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës gjithashtu bashkëpunon në këto përpjekje, duke i komunikuar ofruesit të shërbimeve të pagesave të paguesit të gjithë informacionin në dispozicion për mbledhjen e fondeve.

4. Në rast se mbledhja e fondeve, sipas pikës 3, të këtij neni, nuk është e mundur, ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit i siguron paguesit, pas një kërkesë me shkrim, të gjithë informacionin në dispozicion të ofruesit të shërbimeve të pagesave të paguesit dhe që paraqet interes për paguesin, me qëllim paraqitjen e një ankese ligjore për të rikuperuar fondet.

5. Nëse është rënë dakord në kontratën tip, ofruesi i shërbimeve të pagesave mund të tarifojë përdoruesin e shërbimeve të pagesave për rimbursimin e fondeve.

6. Ofruesi i shërbimeve të pagesave është përgjegjës vetëm për ekzekutimin e transaksioneve të pagesës, sipas kodit unik të identifikimit të dhënë nga përdoruesi i shërbimeve të pagesave, pavarësisht nëse përdoruesi i shërbimeve të pagesave jep informacion shtesë veç atij që specifikohet në shkronjën “a”, të pikës 1, të nenit 38, ose në nënndarjen “ii”, të shkronjës “b”, të nenit 45, të këtij ligji.

Neni 82

Përgjegjësia e ofruesit të shërbimeve të pagesave për mosekzekutimin, ekzekutimin e gabuar ose me vonesë të transaksioneve të pagesave

1. Kur urdhërpagesa është iniciuar drejtpërdrejt nga paguesi:

a) ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit, pa cenuar nenet 64, 81, pikat 2, 3 dhe 4, e 86, të këtij ligji, është përgjegjës ndaj paguesit për ekzekutimin e saktë të transaksionit të pagesës, përveçse kur ai mund t'i provojë paguesit dhe, aty kur është rasti, ofruesit të shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës që ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës ka marrë shumën e transaksionit të pagesës, sipas pikës 1, të nenit 76, të këtij ligji. Në këtë rast ofruesi i shërbimeve të pagesave i përfituesit të pagesës është përgjegjës ndaj përfituesit të pagesës për ekzekutimin e saktë të transaksionit të pagesës;

b) kur ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit është përgjegjës, sipas shkronjës “a”, të pikës 1, të këtij neni, ai i rimbursion paguesit, pa vonesa të panevojshme, shumën e transaksionit të pagesës së paekzekutuar apo të kryer gabimisht dhe, kur është rasti, rikthen llogarinë e debituar të pagesës në gjendjen në të cilën do të kishte qenë

nëse transaksioni i gabuar i pagesës nuk do të kishte ndodhur;

c) datëvaluta e kreditimit për llogarinë e pagesës të paguesit nuk duhet të kalojë datën kur shuma është debituar;

ç) kur ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës është përgjegjës, sipas shkronjës “a”, të pikës 1, të këtij neni, menjëherë vendos shumën e transaksionit të pagesës në dispozicion të përfituesit të pagesës dhe, kur është e aplikueshme, krediton shumën korresponduese në llogarinë e pagesës së përfituesit të pagesës;

d) datëvaluta e kreditimit për llogarinë e pagesës së përfituesit të pagesës duhet të jetë jo më vonë se data në të cilën shuma do të kishte datëvalutën, nëse transaksioni i pagesës do të ishte kryer në mënyrë korrekte, sipas nenit 79, të këtij ligji;

dh) kur transaksioni i pagesës kryhet me vonesë, ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës siguron, me kërkesë të ofruesit të shërbimeve të pagesave të paguesit që vepron në emër të paguesit, që datëvaluta e kreditimit për llogari të pagesës së përfituesit të jetë jo më vonë se data kur shuma do të kishte marrë datëvalutën nëse transaksioni do të ishte kryer në mënyrë korrekte;

e) në rast të një transaksioni pagese të paekzekutuar apo të ekzekutuar në mënyrë jo të rregullt, ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit, pavarësisht përgjegjësisë, sipas kësaj pike, me kërkesë të paguesit dhe pa aplikuar tarifa, bën përpjekje të menjëhershme për të ndjekur transaksionin e pagesës dhe njofton paguesin për rezultatin.

2. Kur urdhërpagesa iniciohet nga ose nëpërmjet përfituesit të pagesës:

a) ofruesi i tij i shërbimeve të pagesave, pa rënë ndesh me nenet 64, 81, pikat 2, 3 dhe 4, e 86, të këtij ligji, është përgjegjës ndaj përfituesit të pagesës për transmetimin e saktë të urdhërpagesës tek ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit, sipas pikës 3, të nenit 76, të këtij ligji. Kur ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit është përgjegjës, sipas kësaj shkronje, ai duhet ta ridërgojë menjëherë urdhërpagesën në fjalë tek ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit;

b) në rast transmetimi të vonuar të urdhërpagesës, shuma merr datëvalutën në llogari të pagesës së përfituesit të pagesës jo më vonë se

data në të cilën shuma do të kishte marrë datëvalutë nëse transaksioni do të ishte kryer në mënyrë korrekte;

c) përveç kësaj, ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit, pa rënë ndesh me nenet 64, 81, pikat 2, 3 dhe 4, e 86, të këtij ligji, është përgjegjës ndaj përfituesit të pagesës për trajtimin e transaksionit të pagesës në përputhje me detyrimet e tij, sipas nenit 79, të këtij ligji;

ç) kur ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës është përgjegjës, sipas shkronjës “c”, të kësaj pike, ai siguron që shuma e transaksionit të pagesës të jetë në dispozicion të përfituesit të pagesës, menjëherë pasi ajo shumë të jetë kredituar në llogarinë e ofruesit të shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës. Shuma merr datëvalutë në llogari të pagesës së përfituesit të pagesës jo më vonë se data kur shuma do të kishte marrë datëvalutë nëse transaksioni do të ishte kryer në mënyrë korrekte;

d) në rastin e një transaksioni të paekzekutuar apo të ekzekutuar në mënyrë jo të rregullt, për të cilin ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës nuk është përgjegjës, sipas shkronjave “a” dhe “b”, të pikës 2, të këtij neni, ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit do të jetë përgjegjës për paguesin. Kur ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit është përgjegjës, ai, sipas mundësisë dhe pa vonesa, i rimbursos paguesit shumën e transaksionit të pagesës së paekzekutuar apo të kryer gabimisht dhe rikthen llogarinë e debituar të pagesës në gjendjen në të cilën do të kishte qenë nëse transaksioni i gabuar i pagesës nuk do të kishte ndodhur. Datëvaluta e kreditimit për llogarinë e pagesës të paguesit nuk duhet të jetë më vonë se data kur shuma ishte debituar;

dh) detyrimi, sipas shkronjës “d”, të kësaj pike, nuk aplikohet për ofruesin e shërbimeve të pagesave të paguesit në rast se ofruesi i shërbimeve të pagesave të paguesit vërteton që ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës ka marrë shumën e transaksionit të pagesës, edhe kur ekzekutimi i transaksionit të pagesës thjesht është vonuar. Në një rast të tillë, ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës vendos shumën në llogari të pagesës së përfituesit të pagesës me datëvalutë jo më vonë se datëvaluta që do të kishte marrë shuma nëse transaksioni do të ishte kryer në mënyrë korrekte;

e) në rast të një transaksioni pagese të paekzekutuar apo të ekzekutuar në mënyrë jo të rregullt, kur urdhërpagesa është iniciuar nga përfituesi i pagesës, ofruesi i shërbimeve të pagesave të përfituesit të pagesës pavarësisht përgjegjësisë, sipas kësaj shkronje, me kërkesë të përfituesit dhe pa aplikuar tarifa, bën përpjekje të menjëhershme për të ndjekur transaksionin e pagesës dhe njofton përfituesin e pagesës për rezultatin.

3. Përveç sa më sipër, ofruesit e shërbimeve të pagesave janë përgjegjës ndaj përdoruesve të tyre të shërbimeve të pagesave për çdo tarifë e për çdo interes që përdoruesi i shërbimeve të pagesave është subjekt si pasojë e mosekzekutimit ose ekzekutimit të gabuar, duke përfshirë edhe ekzekutimet me vonesë të transaksionit të pagesës.

Neni 83

Përgjegjësia në rastin e shërbimit të inicimit të pagesës për mosekzekutimin, ekzekutimin e gabuar apo me vonesë të transaksioneve të pagesës

1. Kur urdhërpagesa është iniciuar nga një pagues nëpërmjet një ofruesi të shërbimit të inicimit të pagesës, ofruesi i shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë, pa rënë ndesh me nenet 64 e 81, pikat 2, 3 dhe 4, të këtij ligji, i rimbursos paguesit shumën e transaksionit të pagesës së paekzekutuar ose të ekzekutuar gabim dhe, kur është e zbatueshme, rikthen llogarinë e pagesës të debituar në gjendjen në të cilën do të kishte qenë nëse transaksioni i gabuar nuk do të kishte ndodhur.

2. Barra e provës është e ofruesit të shërbimit të inicimit të pagesës për të vërtetuar se urdhërpagesa është marrë nga ofruesi i shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë të paguesit, në përputhje me nenin 71, të këtij ligji, dhe se, brenda fushës së kompetencave të tij, transaksioni i pagesës është autentifikuar, regjistruar me saktësi dhe nuk është ndikuar nga defekte teknike apo mangësi të tjera të lidhura me mosekzekutimin, ekzekutimin e gabuar apo të vonuar të transaksionit.

3. Nëse ofruesi i shërbimit të inicimit të pagesës është përgjegjës për mosekzekutimin, ekzekutimin e gabuar apo me vonesë të transaksionit të pagesës, ai menjëherë kompenson ofruesin e shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë, me kërkesë të tij,

për humbjet e shkaktuara apo shumat e paguara si pasojë e rimbursimit të paguesit.

Neni 84

Kompensim financiar shtesë

Ky seksion nuk cenon asnjë kompensim financiar shtesë të përcaktuar sipas legjislacionit në fuqi për kontratat e nënshkruara ndërmjet përdoruesit dhe ofruesit të shërbimeve të pagesave.

Neni 85

E drejta e kompensimit

1. Kur përgjegjësia e një ofruesi të shërbimeve të pagesave, sipas neneve 66 e 82, të këtij ligji, i atribuohet një tjetër ofruesi të shërbimeve të pagesave ose një ndërmjetësi, ky ofrues i shërbimeve të pagesave apo ndërmjetës kompenson ofruesin e parë të shërbimeve të pagesave për çdo humbje të shkaktuar apo për shumat e paguara, sipas neneve 66 e 82, të këtij ligji. Kjo përfshin kompensimin, kur ndonjë nga ofruesit e shërbimeve të pagesave dështon të përdorë autentifikim të thelluar të klientit.

2. Kompensim financiar shtesë mund të përcaktohet në përputhje me marrëveshjet ndërmjet ofruesve të shërbimeve të pagesave dhe/ose ndërmjetësve dhe ligjit të zbatueshëm që rregullon marrëveshjen e nënshkruar midis tyre.

Neni 86

Rrethana të jashtëzakonshme dhe të paparashikueshme

Asnjë përgjegjësi nuk mund të lindë, sipas krerëve II e III, të këtij titulli, në rastet e rrethanave të jashtëzakonshme e të paparashikueshme jashtë kontrollit të palës që ka kërkuar zbatimin e këtyre rrethanave, pasojat e të cilave do të ishin të pashmangshme, pavarësisht të gjitha përpjekjeve për të kundërtën apo në rastet kur një ofrues i shërbimeve të pagesave u nënshtrohet detyrimeve të tjera të përcaktuara në akte të tjera ligjore ose nënligjore.

KREU IV

MBROJTJA E TË DHËNAVE PERSONALE

Neni 87

Mbrojtja dhe përpunimi i të dhënave personale

1. Sistemet e pagesave dhe ofruesit e shërbimeve të pagesave përpunojnë të dhëna personale kur është e nevojshme dhe në masën e nevojshme për të siguruar parandalimin, hetimin e zbulimin e mashtrimit të pagesës. Përpunimi i të dhënave personale, për qëllime të këtij ligji, kryhet në përputhje me legjislacionin në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale.

2. Ofruesit e shërbimeve të pagesave aksesojnë, përpunojnë dhe mbajnë të dhëna personale të nevojshme për ofrimin e shërbimeve të tyre të pagesave, me pëlqimin e shprehur qartazi të përdoruesit të shërbimeve të pagesave.

KREU V

RREZIQET OPERACIONALE DHE TË SIGURISË DHE AUTENTIFIKIMI

Neni 88

Administrimi i rreziqeve operationale dhe të sigurisë

1. Ofruesit e shërbimeve të pagesave krijojnë një kuadër rregullativ me masat e duhura zbutëse dhe mekanizma kontrolli për administrimin e rreziqeve operationale dhe të sigurisë, të lidhura me shërbimet e pagesave të ofruara prej tyre. Si pjesë e këtij kuadri rregullativ, ofruesi i shërbimeve të pagesave krijon dhe mban procedura efektive të administrimit të incidentit, përfshirë edhe ato për zbulimin dhe klasifikimin e incidenteve të mëdha operationale e të sigurisë.

2. Ofruesit e shërbimeve të pagesave i vënë në dispozicion Bankës së Shqipërisë, në bazë vjetore ose dhe në intervale më të shkurtra kohore, të përcaktuara nga Banka e Shqipërisë, një vlerësim të përditësuar e gjithëpërfshirës të rrezikut operational dhe atij të sigurisë, lidhur me shërbimet e pagesave që ata ofrojnë dhe mbi përshtatshmërinë e masave zbutëse e të mekanizmave të kontrollit të zbatuara në përgjigje të atyre rreziqeve.

3. Banka e Shqipërisë nxjerr akte nënligjore në zbatim të kërkesave të këtij neni, mbështetur në praktikat më të mira ndërkombëtare dhe në standardet teknike rregullatore të fushës.

Neni 89

Raportimi i incidenteve

1. Në rast se ndodh një incident madhor operacional apo i sigurisë, ofruesit e shërbimeve të pagesave njoftojnë pa vonesa të pajustificuara Bankën e Shqipërisë.

2. Në rastet kur incidenti ka ose mund të ketë ndikim në interesat financiarë të përdoruesve të tij të shërbimeve të pagesave, ofruesi i shërbimeve të pagesave informon pa vonesa të pajustificuara përdoruesit e tij të shërbimeve të pagesave për incidentin e për të gjitha masat që ata mund të marrin për të zbutur efektet e padëshiruara të incidentit.

3. Pas marrjes së njoftimit, sipas pikës 1, të këtij neni, Banka e Shqipërisë, kur është e përshtatshme, merr të gjitha masat e nevojshme për të mbrojtur sigurinë e menjëhershme të sistemit financiar.

4. Ofruesit e shërbimeve të pagesave sigurojnë të dhëna statistikore për mashtrimet lidhur me mjetet e ndryshme të pagesës dhe i raportojnë këto të dhëna në Bankën e Shqipërisë, të paktën në baza vjetore.

Neni 90

Autentifikimi

1. Ofruesit e shërbimeve të pagesave, sipas mënyrës së përcaktuar nga Banka e Shqipërisë, zbatojnë autentifikim të thelluar të klientit në rastet kur paguesi:

- a) akseson llogarinë e tij të pagesave *on-line*;
- b) inicion një transaksion elektronik pagese;
- c) kryen çdo veprim nëpërmjet një mënyre komunikimi në distancë, që mund të përfshijë rrezik mashtrimi pagese apo abuzime të tjera.

2. Në rastet e inicimit të transaksioneve të pagesave elektronike, sipas shkronjës “b”, të pikës 1, të këtij neni, për transaksionet e pagesave elektronike në distancë, ofruesit e shërbimeve të pagesave zbatojnë autentifikim të thelluar të klientit, i cili përfshin elemente që në mënyrë dinamike lidhin transaksionin me një shumë të caktuar e me një përfitues të caktuar pagese.

3. Ofruesit e shërbimit të pagesave marrin masat e duhura të sigurisë për të mbrojtur konfidencialitetin dhe integritetin e kredencialeve të personalizuar të sigurisë së përdoruesve të shërbimit të pagesave, në zbatim të pikës 1, të këtij neni.

4. Pikat 2 e 3, të këtij neni, zbatohen edhe në rastet kur pagesat janë iniciuar nëpërmjet një ofruesi të shërbimit të inicimit të pagesave. Pikat 1 dhe 3, të këtij neni, zbatohen në rastet kur informacioni kërkohet nëpërmjet një ofruesi të shërbimit të informimit të llogarisë.

5. Ofruesi i shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë i lejon ofruesit të shërbimit të inicimit të pagesës dhe ofruesit të shërbimit të informimit të llogarisë të mbështeten te procedurat e autentifikimit të ofruara nga ofruesit e shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë të përdoruesi i shërbimeve të pagesave, në përputhje me pikat 1 e 3, të këtij neni, në rastet kur përfshihet ofruesi i shërbimit të inicimit të pagesës, sipas pikave 1, 2 e 3, të këtij neni.

Neni 91

Kërkesat teknike për autentifikimin dhe komunikimin

1. Banka e Shqipërisë përcakton me akt nënligjor kërkesat teknike për ofruesit e shërbimeve të pagesave, siç përcaktohet në pikën 29, të nenit 5, të këtij ligji, duke specifikuar:

a) kërkesat për autentifikim të thelluar të klientit, sipas pikave 1 e 2, të nenit 90, të këtij ligji;

b) përjashtimet nga zbatimi i pikave 1, 2 e 3, të nenit 90, të këtij ligji, bazuar në kriteret e përcaktuara në pikën 3, të këtij neni;

c) kërkesat me të cilat masat e sigurisë duhet të jenë në përputhje, sipas pikës 3, të nenit 90, të këtij ligji, për të mbrojtur konfidencialitetin dhe integritetin e kredencialeve të personalizuar të sigurisë së përdoruesve të shërbimeve të pagesave; dhe

ç) kërkesat për standarde komunikimi të përbashkëta dhe të hapura, me qëllim identifikimin, autentifikimin, njoftimin e dhënien e informacionit, si dhe për zbatimin e masave të sigurisë, ndërmjet ofruesve të shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë, ofruesve të shërbimit të inicimit të pagesës, paguesve, përfituesve të pagesës dhe ofruesve të shërbimeve të tjera të pagesave.

2. Banka e Shqipërisë përcakton me akt nënligjor kërkesat teknike, sipas pikës 1, të këtij neni, në mënyrë të tillë që:

a) të sigurojë një nivel të përshtatshëm sigurie për përdoruesit e shërbimeve të pagesave dhe të ofruesve të shërbimeve të pagesave, nëpërmjet miratimit të kërkesave efektive dhe të bazuara në rrezik;

b) të garantojë sigurinë e fondeve dhe të të dhënave personale të përdoruesve të shërbimeve të pagesave;

c) të sigurojë dhe të ruajë një konkurrencë të drejtë e të sigurt mes ofruesve të shërbimeve të pagesave;

ç) të sigurojë neutralitet të modelit të biznesit e të teknologjisë;

d) të lejojë zhvillimin e mënyrave të pagesës lehtësisht të përdorshme, të aksesueshme e novatore.

3. Përjashtimet e përmendura në shkronjën “b”, të pikës 1, të këtij neni, bazohen në kriteret e mëposhtme:

a) nivelin e rrezikut të përfshirë në shërbimin e ofruar;

b) shumën, karakterin përsëritës të transaksionit ose të dyja;

c) mënyrën e pagesës së përdorur për kryerjen e transaksionit.

KREU VI

PROCEDURAT PËR ZGJIDHJEN ALTERNATIVE TË MOSMARRËVESHJEVE

Neni 92

Njësia përgjegjëse për zgjidhjen alternative të mosmarrëveshjeve (ZAM)

1. Banka e Shqipërisë, pa paragjykuar të drejtën e palëve për t’iu drejtuar gjykatës ose procedurave të ndërmjetësimit, në bazë të legjislacionit në fuqi për mbrojtjen e konsumatorit, krijon një njësi të veçantë ZAM, e cila shqyrton dhe zgjidh mosmarrëveshjet e lindura ndërmjet konsumatorëve ose mikrondërmarrjeve dhe ofruesve të shërbimeve të pagesave për shkelje të pretenduara të këtij ligji nga ana e ofruesve të shërbimeve të pagesave.

2. Banka e Shqipërisë, me akt nënligjor, miraton rregullat për funksionimin dhe organizimin e

njesisë ZAM, në përputhje me parashikimet e legjislacionit në fuqi për mbrojtjen e konsumatorit.

3. Banka e Shqipërisë, me akt nënligjor, miraton procedurat për zgjidhjen alternative të mosmarrëveshjeve nga ana e njesisë ZAM, në përputhje me parashikimet e legjislacionit në fuqi për mbrojtjen e konsumatorit. Procedurat për zgjidhjen alternative të mosmarrëveshjeve ndërmjet palëve të përcaktuara në pikën 1, të këtij neni, lidhur me të drejtat dhe detyrimet që rrjedhin nga titujt III e IV, të këtij ligji, duhet të jenë të përshtatshme, të pavarura, të paanshme, transparente dhe efektive.

4. Procedurat e ZAM-it, sipas pikës 3, të këtij neni, zbatohen për ofruesit e shërbimeve të pagesave dhe gjithashtu mbulojnë edhe veprimtaritë e personave që administrojnë biznesin.

5. Banka e Shqipërisë publikon procedurat për zgjidhjen alternative të mosmarrëveshjeve në buletin zyrtar dhe faqen *web* të Bankës së Shqipërisë.

Neni 93

Detyrimet e ofruesve të shërbimeve të pagesave për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve

1. Konsumatorët ose mikrondërmarrjet, përpara se të paraqesin ankim pranë njesisë ZAM, i drejtohen ofruesit të shërbimeve të pagesave për shkelje të pretenduara të këtij ligji.

2. Ofruesit e shërbimeve të pagesave, si subjekte të mbikëqyrura dhe të rregulluara nga Banka e Shqipërisë, krijojnë e zbatojnë procedura të përshtatshme dhe efektive për zgjidhjen e ankesave, lidhur me të drejtat e detyrimet që rrjedhin nga titujt III e IV, të këtij ligji.

3. Procedurat e cituara në pikën 2, të këtij neni, vihen në dispozicion, të paktën, në gjuhën shqipe dhe, nëse është rënë dakord shprehimisht ndërmjet palëve, edhe në një gjuhë tjetër.

4. Ofruesit e shërbimeve të pagesave u përgjigjen ankesave me shkrim ose, nëse është rënë dakord ndërmjet palëve, me një mjet tjetër të qëndrueshëm komunikimi.

5. Përgjigja e ofruesit të shërbimeve të pagesave, sipas pikës 4, të këtij neni, adreson të gjitha çështjet e ngritura brenda një afati të përshtatshëm kohor dhe jo më vonë se 15 ditë pune pas pranimit të ankesës. Në situata të jashtëzakonshme, nëse përgjigja nuk mund të jepet

brenda 15ditëve punë për arsye jashtë kontrollit të ofruesit të shërbimeve të pagesave, ai njofton me shkrim për arsyet e vonesës së përgjigjes, si dhe përcakton afatin në të cilin përdoruesi i shërbimeve të pagesave do të marrë përgjigjen përfundimtare. Në çdo rast, afati i fundit për marrjen e përgjigjes përfundimtare nuk i kalon 35 ditë pune.

6. Ofruesi i shërbimeve të pagesave informon përdoruesit e shërbimeve të pagesave për të drejtën për të paraqitur ankim pranë njësisë ZAM lidhur me të drejtat e detyrimet që rrjedhin nga titujt III e IV, të këtij ligji.

7. Informacioni, sipas pikës 6, të këtij neni, paraqitet në mënyrë të qartë, gjithëpërfshirëse dhe lehtësisht të aksesueshme në faqen e internetit të ofruesit të shërbimeve të pagesave, kur ekziston një e tillë, në degë, si dhe në kontratën tip ndërmjet ofruesit të shërbimeve të pagesave dhe përdoruesit të shërbimeve të pagesave. Ofruesi i shërbimeve të pagesave specifikon se si mund të aksesohen informacione të mëtejshme për procedurat e zgjidhjes alternative të mosmarrëveshjeve.

TITULLI V

KUNDËRVAJTJET ADMINISTRATIVE, SANKSIONET DHE ANKIMET

KREU I

KUNDËRVAJTJET ADMINISTRATIVE DHE SANKSIONET

Neni 94

Kundërvajtjet administrative dhe sanksionet

1. Shkeljet e dispozitave të këtij ligji konsiderohen si kundërvajtje administrative dhe Banka e Shqipërisë ka të drejtë të vendosë gjoba ndaj ofruesit të shërbimeve të pagesës ose kundrejt atyre që efektivisht kontrollojnë e administrojnë veprimtarinë e tij.

2. Banka e Shqipërisë vendos gjobë nga 50000 (pesëdhjetë mijë) lekë deri në 250000 (dyqind e pesëdhjetë mijë) lekë për institucionin e pagesave dhe ofruesin e shërbimeve të pagesave, që përfiton nga përjashtimi, sipas neneve 27 ose 28, të këtij ligji, kur kryen shkeljet e mëposhtme:

a) ofron shërbime të pagesave të papërfshira në licencë ose të paregjistruara, sipas neneve 6 e 16, të këtij ligji;

b) nuk plotëson kërkesat për kapitalin minimal, siç parashikohet në këtë ligj dhe në aktet nënligjore në zbatim të tij;

c) nuk mbron fondet e përdoruesve të shërbimeve të pagesave, në kundërshtim me nenin 12, të këtij ligji;

ç) nuk ka krijuar rregulla, procedura dhe sisteme të përshtatshme dhe gjithëpërfshirëse për drejtimin e kontrollin e brendshëm, siç parashikohet në pikën 4, të nenit 13, të këtij ligji;

d) nuk njofton Bankën e Shqipërisë për faktet ose rrethanat e reja të konstatuara pas dhënies së licencës, në kundërshtim me nenin 17, të këtij ligji;

dh) nuk mban llogaritë kontabël e nuk përgatit raportet financiare për pasqyrimin e gjendjes financiare, në mënyrë të saktë dhe në përputhje me rregullat e parimet kontabël, siç parashikohet në nenin 18, të këtij ligji;

e) në rastet kur institucioni i pagesave kryen edhe veprimtari të tjera të ndryshme nga ato të shërbimeve të pagesave, nuk mban informacion të veçantë kontabël, siç parashikohet në pikën 4, të nenit 18, të këtij ligji;

ë) nuk raporton sipas formës, tipit, metodologjisë, përmbajtjes dhe afateve të përcaktuara në aktet nënligjore të Bankës së Shqipërisë, siç parashikohet në nenin 18, të këtij ligji;

f) jep kredi lidhur me shërbimet e pagesave, në kundërshtim me kërkesat e parashikuara në pikën 4, të nenit 19, të këtij ligji;

g) ofron shërbimin e pagesave nëpërmjet agjentëve, pa njoftuar Bankën e Shqipërisë, siç parashikohet në pikën 1, të nenit 21, të këtij ligji;

gj) nuk informon Bankën e Shqipërisë për transferimin e funksioneve operacionale të shërbimit të pagesave të tretët, siç parashikohet në pikën 6, të nenit 21, të këtij ligji.

3. Banka e Shqipërisë vendos gjobë nga 50000 (pesëdhjetë mijë) lekë deri në 250000 (dyqind e pesëdhjetë mijë) lekë për ofruesin e shërbimeve të pagesave, kur kryen shkeljet e mëposhtme:

a) tarifon përdoruesin e shërbimeve të pagesave për dhënien e informacionit, në kundërshtim me nenin 33, të këtij ligji;

b) nuk i siguron përdoruesit të shërbimeve të pagesave informacionin për karakteristikat e shërbimeve të pagesave për instrumentet e pagesave me vlerë të vogël, të kryera sipas

kontratës tip, të parashikuar në nenin 35, të këtij ligji;

c) nuk i siguron përdoruesit të shërbimeve të pagesave informacionin e përgjithshëm për transaksionet individuale të pagesës, të parashikuar në nenet 37 deri 42, të këtij ligji, ose nuk e siguron informacionin, sipas mënyrës së përcaktuar në këto nene;

ç) nuk i siguron përdoruesit të shërbimeve të pagesave informacionin e përgjithshëm për transaksionet e pagesave të kryera sipas kontratës tip, të parashikuar në nenet 44 deri 47, të këtij ligji, ose nuk e siguron informacionin sipas mënyrës së përcaktuar në këto nene;

d) tarifon përdoruesin e shërbimeve të pagesave në rastin e zgjidhjes së kontratës tip, në kundërshtim me nenin 48, të këtij ligji;

dh) nuk i siguron pagesit informacionin për transaksionin individual të pagesës, të parashikuar në nenin 50, të këtij ligji, ose nuk i siguron përfituesit të pagesës informacionin për transaksionin individual të pagesës, të parashikuar në nenin 51, të këtij ligji;

e) nuk i siguron pagesit informacionin për tarifën e kursin e këmbimit, të parashikuar në nenin 52, të këtij ligji;

ë) nuk informon përdoruesin e shërbimeve të pagesave përpara inicimit të transaksionit të pagesës për tarifën e përdorimit të një instrumenti pagese, në kundërshtim me pikën 2, të nenit 53, të këtij ligji;

f) nuk ekzekuton transaksionin e pagesës pas marrjes së urdhërpagesës, në kundërshtim me nenin 71, të këtij ligji;

g) nuk informon përdoruesin e shërbimeve të pagesave për refuzimin e ekzekutimit të urdhërpagesës, sipas parashikimeve në pikat 1 dhe 2, të nenit 72, të këtij ligji;

gj) nuk lejon përdoruesin e shërbimeve të pagesave të revokojë urdhërpagesën, siç parashikohet në nenin 73, të këtij ligji;

h) nuk transferon shumën e plotë të transaksionit të pagesës, siç parashikohet në pikën 1, të nenit 74, të këtij ligji, ose në rastet kur palët kanë rënë dakord për zbritjen e tarifave nga shuma e transferuar, nuk informon përfituesin për shumën e plotë të transaksionit të pagesës dhe tarifën e zbritura, siç parashikohet në pikën 2, të nenit 74, të këtij ligji;

i) nuk ekzekuton transaksionin e pagesës brenda afateve kohore të parashikuara në nenin 76, të këtij ligji;

j) nuk transmeton urdhërpagesën e iniciuar nga ose nëpërmjet përfituesit të pagesës tek ofruesi i shërbimeve të pagesave të pagesit, brenda afateve kohore të rëna dakord ndërmjet palëve, në mënyrë që transaksioni i pagesës të ekzekutohet në ditën e caktuar, siç parashikohet në pikën 3, të nenit 76, të këtij ligji;

k) nuk vendos fondet në dispozicion të përfituesit të pagesës brenda afateve kohore të përcaktuara në nenet 77 deri në 79, të këtij ligji;

l) nuk rimbursen shumën e transaksionit të pagesës së paekzekutuar ose të ekzekutuar në mënyrë të gabuar, si dhe tarifën ose interesat përkatës, siç parashikohet në nenin 82, të këtij ligji;

ll) nuk respekton kërkesat për ruajtjen e konfidencialitetit të të dhënave, në kundërshtim me përcaktimet e këtij ligji;

m) nuk përcakton procedurat ose rregullat për zgjidhjen alternative të mosmarrëveshjeve, lidhur me ofrimin e shërbimeve të pagesave ose nëse këto procedura ose rregulla nuk përmbushin kërkesat e parashikuara në këtë ligj.

4. Banka e Shqipërisë vendos gjobë nga 50000 (pesëdhjetë mijë) lekë deri në 250000 (dyqind e pesëdhjetë mijë) lekë, kur konstaton shkeljet e mëposhtme:

a) për pjesëmarrësin në një sistem pagesash, në rast se vepron në kundërshtim me parashikimet epikes 3, të nenit 29, të këtij ligji;

b) për bankën, në rast se vepron në kundërshtim me parashikimet e nenit 30, të këtij ligji.

5. Banka e Shqipërisë vendos gjobë nga 50000 (pesëdhjetë mijë) lekë deri në 250000 (dyqind e pesëdhjetë mijë) lekë, kur ofruesi i shërbimit të pagesës për shërbimin e llogarisë kryen shkeljet e mëposhtme:

a) kur nuk i konfirmon menjëherë ofruesit të shërbimeve të pagesave nëse shuma e nevojshme për ekzekutimin e transaksionit të pagesës me kartë (*card-based*) është e disponueshme në llogarinë e pagesës së pagesit, siç parashikohet në nenin 58, të këtij ligji;

b) nuk ofron informacionin e nevojshëm për realizimin e një transaksioni që inicohet nëpërmjet një ofruesi për shërbimin e inicimit të pagesës, në

kundërshtim me parashikimet e nenit 59, të këtij ligji;

c) nuk ofron informacionin e nevojshëm për ofruesin e shërbimit për informimin e llogarisë, në kundërshtim me parashikimet e nenit 60, të këtij ligji.

6. Banka e Shqipërisë vendos gjobë nga 50000 (pesëdhjetë mijë) lekë deri në 250000 (dyqind e pesëdhjetë mijë) lekë për ofruesin e shërbimeve të pagesave që përfiton nga përjashtimi, sipas neneve 27 ose 28, të këtij ligji, nëse nuk njofton Bankën e Shqipërisë për çdo ndryshim të situatës së tij, që ndikon në përmbushjen e kushteve për të përfituar nga përjashtimi.

7. Banka e Shqipërisë vendos gjobë nga 10000 (dhjetë mijë) lekë deri në 50000 (pesëdhjetë mijë) lekë për punonjësit përgjegjës për shkeljet e parashikuara në pikat 2 dhe 3, të këtij neni.

8. Banka e Shqipërisë vendos gjobë nga 20000 (njëzet mijë) lekë deri në 100000 (njëqind mijë) lekë për administratorin e institucionit të pagesave ose për personin përgjegjës për drejtimin, lidhur me shërbimet e pagesave, në rast se nuk i paraqet Bankës së Shqipërisë informacionin e nevojshëm, sipas formës dhe afatit kohor të kërkuar, siç parashikohet në pikën 2, të nenit 25, të këtij ligji.

9. Banka e Shqipërisë vendos gjobë nga 5000 (pesë mijë) lekë deri në 50000 (pesëdhjetë mijë) lekë për punonjësin përgjegjës për shkeljen e parashikuar në pikën 8, të këtij neni.

10. Banka e Shqipërisë, përveç rasteve të shfuqizimit të licencës, sipas pikës 1, të nenit 15, dhe pezullimit të një ose disa veprimtarive, sipas shkronjës “c”, të pikës 2, të nenit 25, të këtij ligji, kur e gjykon të arsyeshme, mund të pezullojë një ose disa veprimtari apo të shfuqizojë licencën e institucionit të pagesës, në rastet kur kërkohet nga Drejtoria e Përgjithshme e Parandalimit të Pastrimit të Parave, sipas legjislacionit në fuqi për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.

11. Në përcaktimin e masës së gjobës, sipas pikave 2 deri në 9, të këtij neni, Banka e Shqipërisë mban në konsideratë:

- a) rrethanat në të cilat është kryer shkelja;
- b) pasojat e shkeljes;
- c) përsëritjen e shkeljes;
- ç) rëndësinë dhe kohëzgjatjen e shkeljes.

12. E drejta për shqyrtimin e kundërvajtjeve administrative të parashikuara në këtë nen nuk

mund të ushtrohet kur kanë kaluar 3 vjet nga çasti i kryerjes së kundërvajtjes administrative.

13. Në rastin e përsëritjes së shkeljeve ose në rast se gjoba nuk paguhet brenda afatit dhe sipas procedurës së përcaktuar në legjislacionin “Për kundërvajtjet administrative”, Banka e Shqipërisë vendos dyfishimin e gjobës.

Në rast se shkeljet përsëriten dhe gjoba sërish nuk paguhet brenda afatit, atëherë Banka e Shqipërisë vendos të pezullojë ushtrimin e një ose disa veprimtarive për një periudhë 6-mujore. Në vendimin për pezullimin e ushtrimit të një ose disa veprimtarive, Banka e Shqipërisë ngarkon subjektin/personin me pagimin e të gjitha detyrimeve të prapambetura dhe me plotësimin e të gjitha të metave të konstatuara. Në rast se pas plotësimit të afatit 6-mujor të pezullimit, Banka e Shqipërisë vlerëson se subjekti nuk i ka plotësuar të gjitha detyrimet e parashikuara më sipër në këtë pikë, atëherë ajo vendos për shfuqizimin e licencës.

14. Gjobat e vendosura sipas këtij neni arkëtohen për llogari të Bankës së Shqipërisë.

15. Gjobat janë tituj ekzekutivë dhe me ekzekutimin e tyre ngarkohet Shërbimi Përbarimor.

Neni 95

Publikimi i sanksioneve administrative

1. Banka e Shqipërisë publikon në faqen zyrtare të internetit sanksionet administrative të vendosura për shkelje të dispozitave të këtij ligji. Publikimi bëhet menjëherë pasi personi, ndaj të cilit është vendosur sanksioni administrativ, të jetë informuar për atë sanksion administrativ, duke përfshirë informacione për llojin e natyrën e shkeljes dhe identitetin e individit apo të personit juridik, mbi të cilin është vendosur sanksioni administrativ.

2. Në rastin e publikimit të sanksioneve administrative, kundër të cilave është bërë ankesë, Banka e Shqipërisë publikon informacionin për statusin e ankesës dhe rezultatin e saj.

3. Publikimi, në përputhje me këtë nen, qëndron në faqen zyrtare të internetit të Bankës së Shqipërisë maksimumi një vit dhe, në çdo rast, në përputhje me legjislacionin në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale.

4. Banka e Shqipërisë nuk publikon sanksionet administrative vetëm në rast se në gjykimin e saj publikimi rrezikon seriozisht stabilitetin e tregjeve

financiare ose u shkakton dëm joproporcional palëve të përfshira.

KREU II

ANKIMI ADMINISTRATIV E GJYQËSOR

Neni 96

Ankimi administrativ

1. Çdo institucion pagese, i cili pretendon se të drejtat dhe interesat e ligjshëm të tij janë cenuar nga akte administrative të nxjerra në zbatim të dispozitave të këtij ligji, ka të drejtë të kryejë ankim administrativ te Guvernatori i Bankës së Shqipërisë, brenda 30 ditëve nga marrja dijeni e aktit.

2. Realizimi i ankimit administrativ, sipas këtij neni, është kusht paraprak për kundërshtimin e aktit në gjykatë.

3. Ankimi administrativ nuk pezullon zbatimin e aktit administrativ të nxjerrë nga Banka e Shqipërisë.

4. Ankimi administrativ paraqitet në formën e parashikuar në Kodin e Procedurave Administrative dhe shqyrtohet brenda afateve të përcaktuara në këtë Kod.

Neni 97

Ankimi gjyqësor

1. Çdo institucion pagese ka të drejtë të paraqesë ankim gjyqësor në Gjykatën Administrative të Apelit në përfundim të procesit të ankimit administrativ kundrejt aktit të nxjerrë nga Banka e Shqipërisë.

2. Pika 1, e këtij neni, zbatohet edhe në rast mungese të nxjerrjes së një akti nga ana e Bankës së Shqipërisë.

TITULLI VI

DISPOZITA TË FUNDIT DHE KALIMTARE

Neni 98

Rishikimi i ligjit

Banka e Shqipërisë konsulton e konsultohet nga të tretët lidhur me rishikimin e këtij ligji dhe me iniciativat e tjera legjislative brenda fushëveprimit të këtij ligji ose që në ndonjë mënyrë mund të ndikojnë në dispozitat e këtij ligji.

Neni 99

Dispozitë kalimtare

1. Bankat e licencuara nga Banka e Shqipërisë, para hyrjes në fuqi të këtij ligji dhe që ushtrojnë veprimtarinë financiare të shërbimeve të pagesave dhe të transferimit të parave, konsiderohen të licencuara për ushtrimin e veprimtarisë së shërbimeve të pagesave, sipas aneksit 1, të këtij ligji. Banka e Shqipërisë pajis bankat me aneksin e përditësuar të licencës.

2. Institucionet e parasë elektronike, subjektet financiare jobanka dhe shoqëritë e kursim-kreditit të licencuara nga Banka e Shqipërisë, para hyrjes në fuqi të këtij ligji dhe që ushtrojnë veprimtarinë financiare të shërbimeve të pagesave dhe të transferimit të parave, vlerësohen nga Banka e Shqipërisë të licencuara për ushtrimin e veprimtarisë së shërbimeve përkatëse të pagesave, sipas aneksit 1, të këtij ligji, në varësi të modelit të biznesit që aplikon secili subjekt.

3. Subjektet e përmendura në pikat 1 dhe 2, të këtij neni, duhet të marrin masa për organizimin e veprimtarisë dhe të strukturës së brendshme, në përputhje me kërkesat e këtij ligji dhe të akteve nënligjore të nxjerra në zbatim të tij, brenda 18 muajve nga data e hyrjes në fuqi të tij.

4. Subjektet financiare jobanka dhe shoqëritë e kursim-kreditit, të licencuara nga Banka e Shqipërisë para hyrjes në fuqi të këtij ligji dhe që ushtrojnë veprimtarinë financiare të shërbimeve të pagesave dhe të transferimit të parave, paraqesin në Bankën e Shqipërisë, brenda 18 muajve nga data e hyrjes në fuqi të këtij ligji, dokumentacionin dhe informacionin e mëposhtëm për plotësimin e kërkesave të këtij ligji:

a) përshkrimi i shërbimeve të pagesave, sipas aneksit 1, të këtij ligji, që kryhen nga subjekti dhe do të vijojnë të kryhen pas hyrjes në fuqi të këtij ligji;

b) përshkrim të masave të marra për mbrojtjen e fondeve të përdoruesve të shërbimeve të pagesave, në përputhje me pikën 1, të nenit 12, të këtij ligji;

c) strukturë organizative me përshkrime të sakta, të specifikuar, transparente e të qëndrueshme të përgjegjësisë, në përputhje me shkronjën “d”, të pikës 1, të nenit 7, të këtij ligji;

ç) listë e agentëve, si dhe të marrëveshjeve për transferimin e funksioneve operationale te të tretët

dhe evidencë që ata plotësojnë kushtet, sipas nenit 21, të këtij ligji;

d) përshkrim të pjesëmarrjes së subjektit në një sistem pagesash, nëse është e aplikueshme;

dh) të dhëna për aksionarët/ortakët me pjesëmarrje influencuese në kapital, në përputhje me shkronjën “i”, të pikës 1, të nenit 7, të këtij ligji;

e) të dhëna për administratorin dhe personat përgjegjës për administrimin e veprimtarisë së shërbimeve të pagesave, në përputhje me shkronjën “j”, të pikës 1, të nenit 7, të këtij ligji.

5. Subjektet financiare jobanka dhe shoqëritë e kursim-kreditit të licencuara nga Banka e Shqipërisë para hyrjes në fuqi të këtij ligji dhe që ushtrojnë veprimtarinë financiare të shërbimeve të pagesave dhe të transferimit të parave, pas plotësimit të kërkesave të pikave 3 e 4, të këtij neni, pajisen me aneksin e përditësuar të licencës dhe konsiderohen “institucion pagese”.

6. Institucionet e parasë elektronike të licencuara nga Banka e Shqipërisë para hyrjes në fuqi të këtij ligji dhe që ushtrojnë veprimtarinë financiare të shërbimeve të pagesave e të transferimit të parave, pas plotësimit të kërkesave të pikave 3 dhe 4, të këtij neni, pajisen me aneksin e përditësuar të licencës për shërbimet e pagesave që ushtrojnë.

7. Banka e Shqipërisë, pasi pajis subjektet financiare jobanka dhe shoqëritë e kursim-kreditit me licencën dhe aneksin e përditësuar, i regjistron ato në regjistrin publik të institucioneve të pagesave si një institucion pagese, në përputhje me nenin 16, të këtij ligji.

8. Banka e Shqipërisë urdhëron ndërprerjen e veprimtarisë së shërbimeve të pagesave dhe transferimit të parave për subjektet e përmendura në pikën 2, të këtij neni, në rast se brenda 18muajvenuk përmbushin kërkesat e këtij ligji.

9. Kërkesat për marrjen e licencës për të ushtruar veprimtarinë e shërbimeve të pagesave dhe të transferimit të parave, të cilat janë duke u shqyrtuar nga Banka e Shqipërisë, në momentin e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të trajtohen në përputhje me kërkesat e këtij ligji.

Neni 100

Aktet në zbatim të ligjit

Ngarkohet Banka e Shqipërisë me nxjerrjen e akteve nënligjore në zbatim të këtij ligji brenda 1 viti nga hyrja në fuqi e tij.

Neni 101

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 6 muaj pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miratuar në datën 30.4.2020.

ANEKS 1

SHËRBIMET E PAGESAVE

(sipas përkufizimit të pikës 37, të nenit 5, të këtij ligji)

1. Shërbimet që mundësojnë depozitimin e parave fizike në një llogari pagese, si dhe të gjitha veprimet e nevojshme për funksionimin e një llogarie pagese.

2. Shërbimet që mundësojnë tërheqjen e parave fizike nga një llogari pagese, si dhe të gjitha veprimet e nevojshme për funksionimin e një llogarie pagese.

3. Ekzekutimi i transaksioneve të pagesave, duke përfshirë transferimet e fondeve në një llogari pagesash të çelur pranë ofruesit të shërbimit të pagesave të përdoruesit ose pranë një ofruesi tjetër të shërbimit të pagesave:

a) ekzekutimi i debitimeve direkte, duke përfshirë dhe debitimet direkte që bëhen vetëm një herë;

b) ekzekutimi i transaksioneve të pagesave përmes një karte pagese ose nga një pajisje e ngjashme;

c) ekzekutimi i transfertave të kreditit, duke përfshirë pagesat periodike.

4. Ekzekutimi i transaksioneve të pagesave, ku fondet janë të mbuluara nga një linjë kredie për një përdorues të shërbimit të pagesave:

a) ekzekutimi i debitimeve direkte, duke përfshirë debitimet direkte që bëhen vetëm një herë;

b) ekzekutimi i transaksioneve të pagesave përmes një kartë pagese ose nga një pajisje e ngjashme;

c) ekzekutimi i transfertave të kreditit, duke përfshirë pagesat periodike.

5. Emetimi i një instrumenti pagese dhe/ose pranimit i transaksioneve të pagesave.

6. Dërgesat e parave.

7. Shërbimi i inicimit të pagesës.

8. Shërbimi i informimit të llogarisë.

**VENDIM
Nr. 29/2020**

**PËR MOSMIRATIMIN E
PROJEKTLIGJIT “PËR PËRJASHTIMIN
NGA EMËRIMI, ZGJEDHJA NË
ORGANE DREJTUESE DHE
PUNËSIMIT NË FUNKSIONE PUBLIKE,
SHTETËRORE DHE POLITIKE TË ISH-
FUNKSIONARËVE, NËPUNËSVE QË
KANË USHTRUAR DETYRA
DREJTUESE NË PERIUDHËN 28.11.1944
DERI MË 8.12.1990”**

Në mbështetje të neneve 81 e 83, pika 1, të Kushtetutës dhe të neneve 38, pika 6, e 55, të Rregullores së Kuvendit,

**KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

VENDOSI:

I. Mosmiratimin e projektligjit “Për përjashtimin nga emërimi, zgjedhja në organe drejtuese dhe punësimin në funksione publike, shtetërore dhe politike të ish-funksionarëve, nëpunësve që kanë ushtruar detyra drejtuese në periudhën 28.11.1944 deri më 8.12.1990”.

II. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYETAR
Gramoz Ruçi**

Miraturar në datën 25.6.2020

**VENDIM
Nr. 30/2020**

**PËR RRËZIMIN E DEKRETIT NR. 11
493, DATË 1.6.2020, TË PRESIDENTIT TË
REPUBLIKËS, “PËR KTHIMIN E LIGJIT
NR. 55/2020 ‘PËR SHËRBIMET
E PAGESAVE”**

Në mbështetje të nenit 85 të Kushtetutës dhe nenit 86 të Rregullores së Kuvendit,

**KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

VENDOSI:

I. Rrëzimin e dekretit nr. 11 493, datë 1.6.2020, të Presidentit të Republikës “Për kthimin e ligjit nr. 55/2020 ‘Për shërbimet e pagesave”.

II. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

**KRYETAR
Gramoz Ruçi**

Miraturar në datën 25.6.2020

**VENDIM
Nr. 32/2020**

**PËR NGRITJEN E NËNKOMISIONIT
PËR MONITORIMIN E ZBATIMIT TË
BUXHETIT TË SHTETIT DHE
KONTROLLIN E TIJ, NË PËRBËRJE TË
KOMISIONIT TË PËRHERSHËM
PARLAMENTAR PËR EKONOMINË
DHE FINANCAT**

Në mbështetje të nenit 78, pika 1, të Kushtetutës dhe të neneve 19, pika 2, 21, pika 1, 21/1 dhe 55, pika 1, të Rregullores së Kuvendit, me propozimin e Konferencës së Kryetarëve,

**KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

VENDOSI:

I. Ngrihet Nënkomisioni për Monitorimin e Zbatimit të Buxhetit të Shtetit dhe Kontrollin e tij, në përbërje të Komisionit të Përhershëm Parlamentar për Ekonominë dhe Financat.

II. Fusha e përgjegjësisë së këtij nënkomisioni është mbikëqyrja e zbatimit të buxhetit të shtetit dhe kontrolli i tij.

III. Nënkomisioni përbëhet nga 9 anëtarë të përhershëm, si më poshtë:

1. Ervin Bushati	kryetar	(PS);
2. Edlira Hyseni	zëvendëskryetar	(GP i pavarur);
3. Anastas Angjeli	anëtar	(PS);
4. Adnor Shameti	anëtar	(PS);
5. Fadil Nasufi	anëtar	(PS);
6. Ardit Konomi	anëtar	(PS);

7. Halil Jakimi	anëtar	(GP Demokrat);
8. Andi Përmeti	anëtar	(Pa grup parlamentar);
9. Edmond Rrushi	anëtar	(GP Demokraci dhe drejtësi).

IV. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KRYETAR
Gramoz Ruçi

Miratuar në datën 25.6.2020

REZOLUTË PËR RAPORTIN VJETOR TË KËSHILLIT TË LARTË GJYQËSOR PËR VITIN 2019

Kuvendi i Shqipërisë,

Duke nënvizuar rëndësinë e rolit të Këshillit të Lartë Gjyqësor në sigurimin e pavarësisë, përgjegjshmërisë dhe mbarëvajtjes së pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë;

Duke e vënë theksin te rëndësia e plotësimit menjëherë të vendeve të lira në Gjykatën e Lartë, me qëllim funksionalitetin e kësaj Gjykate, si dhe krijimin e kushteve ligjore për zgjedhjen e tre anëtarëve të Gjykatës Kushtetuese nga mbledhja e anëtarëve të Gjykatës së Lartë sipas parashikimeve të nenit 7/ç, të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar;

Duke mbajtur parasysh rolin e Këshillit të Lartë Gjyqësor në emërimin, caktimin në pozicion, transferimin, ngritjen në detyrë, komandimin dhe riemërimin, vlerësimin e veprimtarisë etike dhe profesionale, vendosjen e masave disiplinore dhe pezullimin e gjyqtarëve të të gjitha niveleve;

Duke nënvizuar rëndësinë e bashkëpunimit të Këshillit të Lartë Gjyqësor me Shkollën e Magjistraturës, sidomos për trajnimin vazhdues të gjyqtarëve dhe emërimin e gjyqtarëve pas diplomimit në Shkollën e Magjistraturës;

Duke theksuar rëndësinë e rolit të Këshillit të Lartë Gjyqësor, në drejtimin dhe kujdesjen për mbarëvajtjen e punës në administratën e gjykatave me fokus hartimin dhe ndjekjen e zbatimit të politikave për administrimin gjyqësor, monitorimin dhe menaxhimin e ngarkesës së gjyqtarëve dhe të

gjykatave, kohëzgjatjen e çështjeve dhe miratimin e rregullave të brendshme standarde të gjykatës;

Duke mbajtur në konsideratë nevojat e Këshillit për mbarëvajtjen e sistemit gjyqësor;

Duke mbajtur parasysh rëndësinë e informimit të publikut dhe Kuvendit për gjendjen e sistemit gjyqësor,

Vlerëson:

- Procesin e kryer nga Këshilli i Lartë Gjyqësor për plotësimin e tri vendeve të lira në Gjykatën e Lartë me gjyqtarë nga radhët e juristëve të spikatur;

- Procesin e kryer nga Këshilli i Lartë Gjyqësor për ngritjen e gjykatave të posaçme kundër korrupsionit dhe krimit të organizuar dhe rëndësinë e plotësimit sa më shpejt të vendeve të lira në këto gjykata;

- Punën e kryer nga Këshilli i Lartë Gjyqësor për hartën e re gjyqësore, si dhe rëndësinë e bashkëpunimit midis Këshillit të Lartë Gjyqësor dhe Ministrisë së Drejtësisë për hartimin e propozimit të përbashkët për riorganizimin e rretheve gjyqësore dhe kompetencave tokësore të gjykatave sipas parashikimeve të nenit 13, të ligjit nr. 98/2016 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”;

- Punën e Këshillit të Lartë Gjyqësor për hartimin dhe miratimin e një serie aktesh nënligjore normative dhe rregullatore sipas përcaktimeve të ligjit nr. 115/2016 “Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë”, të ndryshuar dhe ligjeve të tjera të reformës në drejtësi, si dhe rëndësinë e përmbylljes së paketës së plotë të këtyre akteve sa më parë;

- Veprimtarinë e Këshillit të Lartë Gjyqësor për vlerësimin e aftësive profesionale të subjekteve të rivlerësimit kalimtar dhe rëndësinë e kryerjes së këtij procesi në një kohë sa më të arsyeshme;

- Rolin e Këshillit të Lartë Gjyqësor në miratimin e rregullave dhe standardeve të etikës gjyqësore dhe sjelljes së gjyqtarëve, si dhe mbikëqyrjen e respektimit të tyre;

- Analizat e kryera për shumë aspekte të sistemit gjyqësor, mbarëvajtjen e punës në gjykata dhe masat e marra në këtë drejtim;

- Punën e Këshillit të Lartë Gjyqësor në propozimin dhe administrimin e buxhetit të vet dhe të gjykatave, si dhe nevojat përkatëse;

- Kontributin e dhënë nga Këshilli i Lartë Gjyqësor përmes opinioneve dhe sugjerimeve në

procesin e hartimit të legjislacionit dhe/ose përmirësimit të tij.

Bazuar në analizën e të dhënave të vitit 2019, të referuara në raportin e paraqitur nga Këshilli i Lartë Gjyqësor, Kuvendi i Shqipërisë konstaton:

- Zhvillimin e veprimtarisë së Këshillit të Lartë Gjyqësor në mbledhje plenare, 57 mbledhje dhe 315 vendime për çështje të ndryshme;

- Krijimin dhe ngritjen e katër komisioneve të përhershme pranë Këshillit të Lartë Gjyqësor: Komisioni i Planifikimit Strategjik, Administrimit dhe Buxhetit, Komisioni Disiplinor, Komisioni i Vlerësimit të Veprimtarisë Etike dhe Profesionale, si dhe Komisioni i Zhvillimit të Karrierës;

- Punën e zhvilluar nga Komisioni i Planifikimit Strategjik, Administrimit dhe Buxhetit në:

- hartimin dhe miratimin e 24 akteve nënligjore;

- zgjedhjen e 36 zëvendëskryetarëve të gjykatave gjatë vitit 2019;

- miratimin e strukturës organizative dhe administratës së Këshillit;

- caktimin e anëtarit përgjegjës të Këshillit për marrëdhëniet me publikun dhe median;

- alokimin e 20 punonjësve shtesë në disa gjykata;

- miratimin e projektbuxhetit afatmesëm 2020–2022 për pushtetin gjyqësor;

- caktimin e anëtarit dhe kryetarit të Komisionit për Mbrojtjen e Gjyqtarëve.

- Punën e zhvilluar nga Komisioni i Vlerësimit të Veprimtarisë Etike dhe Profesionale në:

- hartimin dhe miratimin e 35 akteve nënligjore;

- miratimin e akteve plotësuese të sistemit të vlerësimit etik dhe profesional të gjyqtarëve;

- miratimin e programit për vlerësimin etik-profesional për 121 gjyqtarë për vitin 2020;

- miratimin e procedurës së funksionimit të mbledhjes së Këshillit të Gjykatës;

- administrimin dhe trajtimin e problematikave lidhur me drejtësinë penale për të mitur dhe mbikëqyrja e trajnimit të tyre nga Shkolla e Magjistraturës;

- miratimin e aktit për krijimin dhe administrimin pranë Këshillit të dosjes personale dhe regjistrat të gjyqtarëve, si dhe krijimi i bazës elektronike të të dhënave për 355 gjyqtarë;

- caktimin e gjyqtarit në pozicionin e këshilltarit të etikës;

- caktimin e 8 gjyqtarëve për mediat në juridiksionin apeli, në vijim të miratimit nga Këshilli të Programit të Transparencës për Këshillin e Lartë Gjyqësor.

- Punën e zhvilluar nga Komisioni i Zhvillimit të Karrierës në:

- hartimin dhe miratimin e 226 akteve nënligjore;

- miratimin e paketës me 4 akte nënligjore, me qëllim hapjen e thirrjes për procedurën e emërimit për gjyqtar në Gjykatën e Lartë nga radhët e juristëve të spikatur dhe për procedurën e ngritjes në detyrë nga radhët e gjyqtarëve;

- hapjen e thirrjes për 4 vende vakante në Gjykatën e Lartë nga radhët e juristëve të spikatur.

- krijimin e gjykatave të Posaçme për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar në shkallë të parë dhe apel dhe caktimin e përkohshëm dhe të përhershëm të gjyqtarëve të tyre;

- 76 verifikime të pasurisë dhe figurës së kandidatëve për emërim në pozicione të ndryshme;

- përcaktimin e kuotave me përkatësisht 25 dhe 40 kandidatëve në profilin gjyqtar, që do të pranohen në Programin e Formimit Fillestar në Shkollën e Magjistraturës, përkatësisht për vitin akademik 2018–2019 dhe 2019–2020;

- miratimin e rregulloreve për kriteret dhe procedurat e funksionimit të skemës së delegimit të gjyqtarit, transferimit të përkohshëm të gjyqtarit, caktimit të gjyqtarit për gjykimin e një çështjeje gjyqësore të veçantë në një gjykatë tjetër, të ndryshme nga ajo ku ushtron funksionin në mënyrë të përhershme.

- caktimin e 1209 gjyqtarëve për gjykimin e çështjeje gjyqësore të veçanta në gjykata të ndryshme nga ajo ku ushtrojnë funksionin në mënyrë të përhershme, në përgjigje të 845 kërkesave të ardhura nga kryetarët përkatës të gjykatave.

- Punën e zhvilluar nga Komisioni Disiplinor në:

- krijimin e Komisionit të Përkohshëm kundër vendimeve të Kryeinspektorit të ish-Këshillit të Lartë të Drejtësisë për arkivimin e ankesës ose pushimin e hetimit ndaj një gjyqtari;

- shqyrtimin e 181 kërkesave për hetimin e gjyqtarëve nga 729 të tilla;

- krijimin dhe ngritjen e pesë komisioneve të përkohshme pranë Këshillit: Komisioni i Përkohshëm për Verifikimin e Plotësimit të

Kritereve të Kandidatëve për Këshilltarë dhe Ndhimës Ligjorë, Komisioni i Përkohshëm kundër vendimeve të Kryeinspektorit të ish-Këshillit të Lartë të Drejtësisë për arkivimin e ankesës ose pushimin e hetimit ndaj një gjyqtari, Komisioni i Përkohshëm për Vlerësimin e Statusit Individual dhe Karrierës së Inspektorëve të ish-Këshillit të Lartë të Drejtësisë, Komisioni i Përkohshëm për Hartimin e Rregullores së Brendshme të Këshillit të Lartë Gjyqësor dhe Komisioni i Përkohshëm për Mbrojtjen e Gjyqtarëve, të Familjes dhe të Pasurisë së tyre;

- Punën e zhvilluar nga Komisioni i Përkohshëm për Vlerësimin Etik dhe Profesional në:

- miratimin e rregullores “Për organizimin dhe funksionimin e Komisionit të Përkohshëm për Vlerësimin Etik dhe Profesional në kuadër të procesit të rivlerësimit kalimtar të gjyqtarëve”;

- shqyrtimin e 466 subjekteve të rivlerësimit, që kanë paraqitur formularët e rivlerësimit që në fillim të procesit në vitin 2017;

- zhvillimin e 104 shorteve për përzgjedhjen e 520 dosjeve gjyqësore në kuadër të rivlerësimit kalimtar;

- depozitimin e 99 raporteve të hollësishme, të arsyetuara dhe të shoqëruara me 495 dosje gjyqësore pranë organeve të rivlerësimit kalimtar, të grupuara sipas institucioneve;

- përpunimin/relativimin dhe dërgimin pranë organeve të rivlerësimit kalimtar të 110 raporteve të analizimit të aftësive profesionale, që përbën 1/5 e totalit të subjekteve të rivlerësimit;

- dorëzimin nga fillimi i procesit të rivlerësimit, pranë organeve të rivlerësimit kalimtar të 220 raporteve të analizimit të aftësive profesionale ose 50% të të gjitha subjekteve që kanë paraqitur formularin e rivlerësimit pranë ish-Këshillit të Lartë të Drejtësisë.

- Krijimin dhe bërjen funksional të sistemit “Pro magjistratë”, i cili ka krijuar regjistrin digjital të dosjeve profesionale të gjyqtarëve;

- Plotësimin e vakumit të krijuar nga shkarkimet e kryetarëve të gjykatave si pasojë e procesit të rivlerësimit kalimtar, (36 zëvendëskryetarë nga 37 gjykata);

- Delegimin e gjyqtarëve për 845 çështje në përgjigje të kërkesave të gjykatave kur janë gjendur në pamundësi për të krijuar trupa gjyqësorë, duke

caktuar mbi 1209 gjyqtarë për gjykimin e çështjeve gjyqësore të veçanta në gjykata të ndryshme;

- Konstituimin e Gjykatave të Posaçme për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar duke caktuar në mënyrë të përhershme 5 gjyqtarë dhe në mënyrë të përkohshme 13 gjyqtarë;

- Studimin për krijimin e hartës së re gjyqësore kryer nga grupi i punës, i krijuar dhe që funksionon në bazë të urdhrit nr. 78, datë 18.2.2019, të Kryetarit të Këshillit “Për ngritjen e grupit institucional të punës për vlerësimin dhe riorganizimin e rretheve gjyqësore dhe kompetencave gjyqësore të gjykatave”;

- Bashkëpunimin e qëndrueshëm me institucionet vendase dhe partnerët ndërkombëtarë.

Bazuar sa më sipër, Kuvendi i Shqipërisë nxit Këshillin e Lartë Gjyqësor:

1. të veprojë me ritme të shpejta për adresimin e zgjidhjeve të problematikave në sistemin gjyqësor;

2. t'i kushtojë rëndësi informimit të publikut për qasjen në drejtësi dhe mbarëvajtjes së marrëdhënieve të gjyqësorit me publikun;

3. të forcojë bashkëpunimin me organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë dhe institucionet e tjera shtetërore në përputhje me parashikimet ligjore në fuqi për të gjitha proceset që ndikojnë në zbatimin e duhur dhe efektiv të reformës në drejtësi;

4. të informojë vazhdimisht Kuvendin e Shqipërisë për problematikat e hasura në sistemin gjyqësor duke rekomanduar edhe zgjidhjet përkatëse.

Kuvendi i Shqipërisë për vitin 2020 i kërkon Këshillit të Lartë Gjyqësor:

1. Shpalljen menjëherë të të gjitha vendeve të lira në Gjykatën e Lartë dhe përmbylljen në një kohë sa më të shpejtë të procesit të plotësimit të këtyre vendeve, sipas përcaktimeve të nenit 48, të ligjit nr. 96/2016 “Për statusin e gjyqtarëve dhe prokurorëve në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, me qëllim vënien e kësaj Gjykate në funksionalitet të plotë, realizimin e kuorumeve për shqyrtimet gjyqësore, sidomos ato të njësimi të praktikave gjyqësore nga Kolegjet e Bashkuara, si dhe përmbylljen e detyrave të Gjykatës së Lartë për zgjedhjen e tre anëtarëve të Gjykatës Kushtetuese.

2. Përfundimin e procedurave për plotësimin e vendeve të lira në Gjykatën e Posaçme të Apelit për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar dhe në

Gjykatën e Shkallës së Parë për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar.

3. Përmbylljen sa më parë të punës për hartën e re gjyqësore dhe formalizimin e propozimit të përbashkët me Ministrinë e Drejtësisë për riorganizimin e rretheve gjyqësore dhe kompetencave tokësore të gjykatave.

4. Përmbylljen e paketës së plotë me akte nënligjore normative dhe rregullatore, sipas përcaktimeve të ligjit nr. 115/2016 “Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë”, të ndryshuar dhe ligjeve të tjera, që parashikojnë detyrime për nxjerrjen e akteve nënligjore nga ana e Këshillit, veçanërisht aktet që normojnë rregullat e brendshme të funksionimit të Këshillit.

5. Zbatimin e një strategjie efektive për uljen e numrit të çështjeve civile, administrative dhe penale të mbartura, bazuar në analizën e kryer nga Këshilli pasqyruar në raportin vjetor 2019.

6. Bashkëpunimin me Shkollën e Magjistraturës për verifikimin me prioritet të kandidaturave, të cilat mund të pranohen në formimin fillestar në Shkollën e Magjistraturës për vitin 2020–2021.

7. Vijimin me ritme të shpejta të punës në hartimin dhe dorëzimin e raporteve të aftësive profesionale të gjyqtarëve pranë organeve të rivlerësimit kalimtar.

8. Fillimin dhe përfundimin sa më parë të procesit të vlerësimit etik-profesional të gjyqtarëve, në përputhje me skemën e re të vlerësimit.

9. Forcimin e marrëdhënieve institucionale me Inspektoratin e Lartë të Drejtësisë me qëllim trajtimin në afate të arsyeshme të procedimeve disiplinore për magjistratët.

10. Vijimin e dhënies së opinioneve dhe vlerësimeve për përmirësimet ligjore në përputhje me përcaktimet e nenit 93, të ligjit nr. 115/2016 “Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë”, të ndryshuar.

**KRYETAR
Gramoz Ruçi**

Miratuar në datën 25.6.2020.

REZOLUTË PËR RAPORTIN VJETOR TË KËSHILLIT TË LARTË TË PROKURORISË PËR VITIN 2019

Kuvendi i Shqipërisë,

Duke mbajtur parasysh rolin e Këshillit të Lartë të Prokurorisë në garantimin e pavarësisë, llogaridhënies, disiplinës, statusit dhe karrierës së prokurorëve të Republikës së Shqipërisë;

Duke nënvizuar rolin e Këshillit të Lartë të Prokurorisë në emërimin, vlerësimin, ngritjen në detyrë, transferimin dhe vendosjen e masave disiplinore, si dhe pezullimin e prokurorëve të të gjitha niveleve;

Duke mbajtur në konsideratë rolin e Këshillit të Lartë të Prokurorisë në miratimin e standardeve të etikës së prokurorëve dhe të rregullave të sjelljes së prokurorëve, si dhe për mbikëqyrjen e respektimit të tyre;

Duke nënvizuar rëndësinë e bashkëpunimit të Këshillit të Lartë të Prokurorisë me Shkollën e Magjistraturës për trajnimin vazhdues të prokurorëve dhe emërimin e prokurorëve pas diplomimit në Shkollën e Magjistraturës;

Duke mbajtur parasysh rëndësinë e rolit të Këshillit të Lartë të Prokurorisë në procedurat disiplinore për prokurorët;

Duke mbajtur parasysh rëndësinë e informimit të publikut dhe Kuvendit për gjendjen e sistemit të prokurorisë;

Duke mbajtur në konsideratë nevojat për funksionimin eficient të sistemit të prokurorisë,

Vlerëson:

- Procesin e ndjekur nga Këshilli i Lartë i Prokurorisë në zgjedhjen e Prokurorit të Përgjithshëm, ngritjen e Prokurorisë së Posaçme kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar, emërimin e kryetarit të kësaj prokurorie dhe rëndësinë e plotësimit sa më parë të vendeve të lira në këtë institucion;

- Punën e Këshillit të Lartë të Prokurorisë për hartimin dhe miratimin e një serie aktesh nënligjore normative, me ndikim të përgjithshëm detyrues për të gjithë prokurorët, sipas përcaktimeve të ligjit nr. 115/2016 “Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë” dhe ligjeve të tjera të reformës në drejtësi, si dhe rëndësinë e përmbjlljes së paketës së plotë të këtyre akteve sa më parë;

- Veprimtarinë e Këshillit për plotësimin e vakumeve të krijuara në sistemin e drejtimit të prokurorive si pasojë e shkarkimit të drejtuesve të prokurorive gjatë procesit të rivlerësimit kalimtar;

- Punën e Këshillit të Lartë të Prokurorisë për rregullimin e disa aspekteve të veprimtarisë së prokurorëve nëpërmjet miratimit të rregulloreve të ndryshme dhe vendimeve përkatëse;

- Punën e Këshillit të Lartë të Prokurorisë për vlerësimin e aftësive profesionale të subjekteve të rivlerësimit kalimtar dhe rëndësinë e kryerjes së këtij procesi në një kohë sa më të arsyeshme;

- Kontributin e dhënë nga Këshilli i Lartë i Prokurorisë nëpërmjet opinioneve dhe sugjerimeve në procesin e hartimit të legjislacionit dhe/ose përmirësimit të tij.

Bazuar në analizën e të dhënave të vitit 2019, të referuara në raportin e paraqitur nga Këshilli i Lartë i Prokurorisë, Kuvendi i Shqipërisë konstaton:

- Veprimtarinë e Këshillit të Lartë të Prokurorisë të zhvilluar në seancë plenare; 39 mbledhje plenare dhe 278 vendime për çështje të ndryshme, të cilat lidhen kryesisht me rregullimin e veprimtarisë së institucionit, hartimin dhe miratimin e rregulloreve për miradministrimin e prokurorive, fillimin dhe përfundimin e procedurave për krijimin e Prokurorisë së Posaçme, fillimin dhe përfundimin e procedurave për përzgjedhjen e Prokurorit të Përgjithshëm apo nisjen e procesit të emërimit të magjistratëve të rinj.

- Krijimin dhe ngritjen e katër komisioneve të përhershme: Komisioni i Planifikimit Strategjik, Administrimit dhe Buxhetit, Komisioni Disiplinor, Komisioni i Vlerësimit të Veprimtarisë Etike dhe Profesionale, si dhe Komisioni i Zhvillimit të Karrierës.

- Miratimin e 25 pozicioneve për kandidatë për prokurorë në programin fillestar të trajnimit në Shkollën e Magjistraturës për vitin akademik 2019-2020.

- Miratimin e vendimeve të propozuara nga Komisioni i përhershëm i Vlerësimit për 44 raporte për analizimin e aftësive profesionale dhe etike të magjistratëve, prokurorëve, 13 raporte për miratimin e veprimtarisë jashtë funksionit si magjistrat/prokuror, leje për mësimdhënie, 2 raporte për leje të papaguara të magjistratëve, 20 raporte për verifikimin e pasurisë dhe figurës së kandidatëve të pranuar në formimin fillestar në

Shkollën e Magjistraturës, 8 raporte për verifikimin e pasurisë dhe figurës së kandidatëve magjistratë të diplomuar në Shkollën e Magjistraturës, si dhe dhënien e rekomandimeve (opinioneve) për 6 magjistratët prokurorë si këshilltarë pranë Këshillit të Lartë të Prokurorisë.

- Caktimin e përkohshëm të 15 prokurorëve në pozicionin e drejtuesit të prokurorive në sistemin e prokurorisë dhe riemërimin e 21 prokurorëve me afat të përkohshëm duke mundësuar vazhdimësinë normale të punës.

- Komisioni i Disiplinës ka trajtuar gjithsej rreth 280 praktika për shkelje disiplinore të pretenduara, nga të cilat: 170 praktika janë arkivuar, pasi nuk plotësonin kriteret e pranueshmërisë së kërkesë/ankesave; 72 praktikave u është kthyer përgjigje orientuese; 38 praktika janë përcjellë pranë Prokurorit të Përgjithshëm për verifikim të kushteve për fillimin e hetimit disiplinor sipas nenit 160 të ligjit nr. 96/2016 “Për statusin e gjyqtarëve dhe prokurorëve në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar; 3 prej praktikave të përcjella pranë Prokurorisë së Përgjithshme janë arkivuar për kalim të afatit 5-vjeçar të ankimit. Për 38 praktika, të cilat i janë përcjellë Prokurorit të Përgjithshëm për verifikim gjatë vitit 2019, nuk ka raste të njoftuara për vendime për fillimin e hetimit disiplinor ndaj ndonjë prokurori.

- Miratimin me vendimet përkatëse të 5 kërkesave të paraqitura nga prokurorë për mbrojtje të veçantë të prokurorit, në prokurori të ndryshme të vendit.

- Bashkëpunim me ekspertët e angazhuar pranë EURALIUS-it për krijimin e bazës së të dhënave M-Files (Sistemi i të Dhënave të Magjistratëve), ku janë plotësuar të dhënat për 330 dosje personale me informacion të detajuar për secilin prokuror.

- Përfundimin e procedurës për ngritjen dhe funksionimin e Prokurorisë së Posaçme kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar nëpërmjet emërimit të nëntë prokurorëve, të cilët kanë kaluar procesin e rivlerësimit kalimtar dhe kanë marrë konfirmimin në detyrë me vendim të formës së prerë. Gjithashtu, me vendimin nr. 281, datë 19.12.2019 është emëruar edhe drejtuesi i kësaj prokurorie, zoti Arben Kraja.

- Përfundimin e procesit të miratimit të listës përfundimtare të renditjes së kandidaturave për pozicionin e Prokurorit të Përgjithshëm, duke u finalizuar ky proces me vendimin nr. 138/2019 të

datës 5.12.2019 të Kuvendit të Republikës së Shqipërisë me zgjedhjen e kandidatit të renditur i pari nga vlerësimi i Këshillit, zoti Olsian Çela, Prokuror i Përgjithshëm.

Bazuar sa më sipër, Kuvendi i Shqipërisë nxit Këshillin e Lartë të Prokurorisë:

1. Të veprojë me ritme të shpejta për adresimin e zgjidhjeve të problematikave në sistemin e prokurorisë.

2. T'i kushtojë rëndësi komunikimit me publikun për veprimtarinë e Këshillit të Lartë të Prokurorisë.

3. Të forcojë bashkëpunimin me organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë dhe institucionet e tjera shtetërore në përputhje me parashikimet ligjore në fuqi për të gjitha proceset që ndikojnë në zbatimin e duhur dhe efektiv të reformës në drejtësi.

4. Të informojë vazhdimisht Kuvendin e Shqipërisë për problematikat e hasura në sistemin e prokurorisë duke rekomanduar edhe zgjidhjet përkatëse.

Kuvendi i Shqipërisë për vitin 2020 kërkon nga Këshilli i Lartë i Prokurorisë:

1. Vijimin e procedurave për përzgjedhjen e prokurorëve të tjerë të Prokurorisë së Posaçme kundër Korrupsionit dhe Krimit të Organizuar për të bërë të mundur plotësimin e vendeve të lira në këtë institucion.

2. Përsheptimin e procedurave për emërimin e drejtuesve të prokurorive pranë gjykatave të rretheve gjyqësore, sipas parashikimeve ligjore në fuqi, duke u dhënë fund komandimeve të përkohshme.

3. Bashkërendimin e punës, si dhe shkëmbimin e vazhdueshëm të informacioneve me Prokurorin e Përgjithshëm, si dhe Shkollën e Magjistraturës, me qëllim përmbushjen me efikasitet të detyrave kushtetuese dhe ligjore të të tria organeve, në veçanti me Prokurorin e Përgjithshëm, për zbatimin efektiv të instituteve të reja të parashikuara në Kodin e Procedurës Penale.

4. Bashkëpunimin me Shkollën e Magjistraturës për verifikimin me prioritet të kandidaturave, të cilat mund të pranohen në formimin fillestar në Shkollën e Magjistraturës për vitin 2020–2021, si dhe trajnimin vazhdueshëm të prokurorëve në detyrë.

5. Marrjen e masave për emërimin sa më shpejt të magistratëve të profilin prokuror, që kanë

përfunduar Shkollën e Magjistraturës, për të cilët ka përfunduar verifikimi i pasurisë dhe figurës.

6. Vijimin me ritme të shpejta të punës në hartimin dhe dorëzimin e raporteve të aftësive profesionale të prokurorëve pranë organeve të rivlerësimit kalimtar.

7. Përmbylljen e paketës së plotë me akte nënligjore normative dhe rregullatore, sipas përcaktimeve të ligjit nr. 115/2016, “Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë”, të ndryshuar dhe ligjeve të tjera të reformës në drejtësi, veçanërisht miratimin e akteve nënligjore për rregullat e brendshme të funksionimit të Këshillit, si dhe rregullat për administrimin e karrierës së prokurorëve në përputhje me meritat profesionale të secilit.

8. Forcimin e marrëdhënieve institucionale me Inspektoratin e Lartë të Drejtësisë, me qëllim trajtimin në afate të arsyeshme të procedimeve disiplinore për prokurorët.

9. Vijimin e dhënies së opinionëve dhe vlerësimeve për përmirësimet ligjore në përputhje me përcaktimet e nenit 187 të ligjit nr. 115/2016, “Për organet e qeverisjes së sistemit të drejtësisë”.

KRYETAR
Gramoz Ruçi

Miratur në datën 25.6.2020.

**REZOLUTË
PËR VLERËSIMIN E VEPRIMTARISË SË
ENTIT RREGULLATOR TË ENERGJISË
PËR VITIN 2019**

Kuvendi i Shqipërisë,

Duke njohur Entin Rregullator të Energjisë, si rregullatori i vetëm dhe i pavarur për mbikëqyrjen e funksionimit të tregut të energjisë elektrike e të gazit natyror, si dhe për ruajtjen e ekuilibrit ndërmjet interesave të konsumatorëve, shtetit dhe sipërmarrësve në këtë sektor;

Duke theksuar se me gjithë vonesat e procesit të ndarjes së OSHEE-së, që prej 1 janarit të këtij viti tri shoqëritë e krijuara, konkretisht Operatori i Sistemit të Shpërndarjes sh.a. (OSSH sh.a.), Furnizuesi i Shërbimit Universal sh.a. (FSHU sh.a.) dhe Furnizuesi i Tregut të Lirë sh.a. (FTL sh.a.) funksionojnë ligjërisht të ndara;

Duke vlerësuar faktin se prodhimi i energjisë elektrike nga centralet private ka qenë gjatë vitit të kaluar në vlerën prej 2,226 GWh, e cila përbën mbi 43% të të gjithë prodhimit të energjisë elektrike në vend (nga 31.6%, që ishte në vitin 2018), shifër e cila është rritur nga viti në vit dhe do të vazhdojë me rritje në vitet në vijim, ndërkohë kemi edhe një rritje të prodhimit të energjisë elektrike nga centralet fotovoltaike krahasuar me një vit më parë;

Duke evidentuar se viti 2019 ka çuar në ulje të prodhimit total të energjisë elektrike në vend si rezultat i një viti jo të mirë hidrik, fakt i cili tregon edhe një herë domosdoshmërinë e diversifikimit të prodhimit të energjisë elektrike, i cili është kërkuar si në rezolutat e Kuvendit, ashtu edhe në progresraportin e KE-së;

Duke theksuar se për sa u takon çmimeve të klientëve fundorë të furnizuar nga Furnizuesi i Shërbimit Universal, gjatë vitit 2019 nuk pati rritje dhe tarifatat e tyre apo edhe tarifatat e Operatorit të Sistemit të Transmetimit kanë mbetur në fuqi ato të vitit 2018,

Ka marrë në shqyrtim veprimtarinë e Entit Rregullator të Energjisë gjatë vitit 2019 dhe vlerëson:

Faktin që ERE-ja ka kontribuar dhe ka qenë pjesë aktive e grupit të punës së ngritur me përfaqësues të MIE-së dhe operatorëve: OSHEE, KESH dhe OST për përpilimin e ndryshimeve të nevojshme të akteve për ndarjen funksionale të OSHEE-së sh.a. në aktivitete të ndara të furnizimit dhe shpërndarjes së energjisë elektrike.

Hapat e ndërmarrë, që kanë bërë të mundur përmbushjen e kushtet ligjore për fillimin e procesit të krijimit dhe operimit funksional të Bursës Shqiptare të Energjisë Elektrike dhe procedurën e përzgjedhjes së aksionerëve të bursës. Kontraktimi i një ofruesi shërbimi me eksperiencë ndërkombëtare në operimin e Bursës do t'i japë reputacion kësaj të fundit për të ofruar operatorë tregu cilësorë.

Punën e grupit të punës të ngritur nga ERE-ja për monitorimin e implementimit të planit të masave nga OSHEE sh.a. në drejtim të mbrojtjes së konsumatorit, si dhe informimin periodik institucional lidhur me të.

Faktin që ka përmirësuar të cilësisë së shërbimit ndaj klientit, si dhe në respektimin e afateve të dhënies së zgjidhjeve apo përgjigjeve ndaj klientëve

të energjisë elektrike për kërkesat dhe ankesat e tyre.

Punën e bërë nga ERE-ja dhe bashkëpunimin me MIE-në dhe OSHEE-në për përgatitjen e kuadrit ligjor dhe rregullator për lehtësimin e procedurave të autorizimit për lidhjen në sistemin e shpërndarjes së projekteve të vogla të rinovueshme për vetëprodhuesit e energjisë elektrike nga dielli. Lehtësimi i procedurave ka ndikim të rëndësishëm në thithjen e këtyre investimeve.

Miratimin nga ERE-ja të tarifave për lidhjen e impianteve vetëprodhuese të energjisë elektrike nga dielli me kapacitet të instaluar deri në 500 kw në vijim edhe të udhëzimit nr. 3, datë 20.6.2019 të ministrit të Infrastruktursë dhe Energjisë “Për miratimin procedurës së lehtësuar të autorizimit për lidhjen në sistemin e shpërndarjes së projekteve të vogla të rinovueshme për vetëprodhuesit e energjisë elektrike nga dielli”.

Faktin se gjatë vitit 2019 kanë prodhuar energji elektrike 8 centrale fotovoltaike, me fuqi totale të instaluar prej rreth 15 mw, duke sjellë një rritje të prodhimit të energjisë elektrike nga centralet fotovoltaike.

Faktin se me ndryshimet ligjore të miratuara, të cilat i dhanë ERE-s pavarësi organizative dhe funksionale, si dhe kompetencë në miratimin strukturës organizative të tij, numri i punonjësve të ERE-s është rritur ndjeshëm.

Punën e bërë nga ERE-ja për miratimin e rregullores së brendshme të organizimit dhe funksionimit të ERE-s, e cila ka përcaktuar detyrat dhe përgjegjësitë e stafit sipas organigramës së re, si dhe plotësimin e strukturës me një staf profesional të kualifikuar, që t'u bëjë ballë si sfidave të sektorit, ashtu edhe angazhimeve në kuadër të integritetit në tregun rajonal e më gjerë.

Nënshkrimin e memorandumeve të bashkëpunimit me entet rregullatore të Kosovës dhe Malit të Zi, si dhe bashkëpunimin në krijimin e Forumit të Rregullatorëve të Ballkanit, me pjesëmarrjen e Rregullatorëve të Bullgarisë, Serbisë, Malit të Zi, Bosnjës dhe Hercegovinës, Maqedonisë së Veriut dhe Greqisë, ku ERE-ja ka kontribuar në mënyrë aktive.

Trendin pozitiv sa u takon humbjeve në sistemin e shpërndarjes së energjisë elektrike, të cilat për vitin 2019 kanë qenë në nivelin 21.79%, duke shënuar ulje krahasuar me nivelin prej 23.96% të vitit 2018 (dhe 26.41% në vitin 2017).

Punën e bërë nga ERE-ja për miratimin e akteve për projektin TAP-AG dhe krijimin e kushteve për hapjen e tregut të gazit natyror në vendin tonë. Miratimi i udhëzuesit për testimin e tregut për gazsjellësin Trans Adriatik Pipeline, si dhe fillimi i procedurës për miratimin e Kodit të Rrjetit të Transmetimit të Gazit Natyror janë vendime të rëndësishme, që ndikojnë drejtpërdrejt në këto projekte.

Faktin që marrëdhënia tregtare mes OSHEE-së dhe KESH-it për sa i përket shlyerjes së detyrimeve korrente për shitblerje të energjisë elektrike ka qenë korrekte dhe brenda afateve, duke mos krijuar borxh të ri gjatë kësaj periudhe, njëkohësisht konstaton se vijon të mbetet e pazgjidhur problematika për shuarjen e detyrimeve reciproke të mëparshme midis operatorëve publikë të sektorit të energjisë elektrike.

Hapat e ndërmarrë nga ERE-ja gjatë vitit 2019, si dhe ngritjen e grupit të punës për përgatitjen e strategjisë për infrastrukturën kibernetike.

Kuvendi i Shqipërisë kërkon që Enti Rregullator i Energjisë për vitin 2020 të angazhohet në këto drejtime:

ERE-ja të ndërmarrë hapat e nevojshëm për implementimin dhe monitorimin e ndarjes së OSHEE sh.a., në kuadër të shoqërive të reja të krijuara, proces i cili ka filluar që nga 1 janari i vitit 2020 dhe që duhet të shoqërohet me ndarjen funksionale dhe organizative, si dhe llogarive dhe kostove midis Furnizuesit të Shërbimit Universal dhe Operatorit të Sistemit të Shpërndarjes së Energjisë Elektrike, duke mundësuar një qasje të drejtë në hapjen e tregut të energjisë elektrike në vend, si dhe një shërbim të sigurt, transparent dhe me cilësi të klientëve fundorë.

Në funksion të procesit të rëndësishëm të implementimit të ndarjes së OSHEE sh.a., Kuvendi rekomandon që ERE-ja të bashkëpunojë ngushtë me Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, me palët e interesit, si dhe me aktorët ndërkombëtarë, veçanërisht Sekretariatën e Energjisë në Vjenë, Austri. Gjithashtu, po në këtë kuadër është i një rëndësie të veçantë edhe përpilimi dhe miratimi i programit të përputhshmërisë së Operatorit të Sistemit të Shpërndarjes me praktikën më të mira ndërkombëtare.

Për të mundësuar njohjen e bursës së re në komitetet e bursave të vendeve të BE-së, ERE-ja,

bazuar në legjislacionin përkatës, të marrë masat e nevojshme për përcaktimin e Operatorit të Emëruar të Tregut të Energjisë Elektrike (NEMO), rolin, përgjegjësitë e tij, si dhe të Operatorëve të Sistemit të Transmetimit të Energjisë në Tregun e Bashkuar.

ERE-ja, në bashkëpunim me institucionet dhe operatorët brenda vendit, si dhe me rregullatorin e Kosovës, të vijojë punën për përcaktimin e hapave që duhen ndërmarrë në lehtësimin e kuadrit rregullator për operimin efikas të bursës në të dyja vendet. Krijimi dhe operimi i bursës do t'u japë mundësi si operatorëve të tregut, prodhuesve, furnizuesve, tregtarëve, ashtu edhe klientëve të kenë një çmim referues mbi të cilin mund të operojnë, si dhe hap mundësinë e operatorëve të tregjeve fqinje për të operuar në këtë treg.

ERE-ja, pas miratimit të ndryshimeve të nevojshme në ligjin nr. 43/2015, "Për sektorin e energjisë elektrike", i ndryshuar nga Kuvendi më 14 maj 2020, të monitorojë me rigorozitet përmbushjen nga ana e OST-së të të gjitha kushteve të certifikimit.

ERE-ja, për vonesat e ndryshimeve që duhet të bëhen nga ana e MIE-së në aktet që përcaktojnë pronësinë e "Albgaz" sh.a. për përmbushjen e kushteve të vendimit të certifikimit, të shfrytëzojë Platformën Ndërinstitucionale Online, të ngritur nga Kuvendi i Shqipërisë, e cila është në dispozicion të institucioneve të pavarura si një mjet i ri që synon rritjen e autoritetit të institucioneve të pavarura, si dhe përfshirjen e Kuvendit të Shqipërisë si katalizator ndërmjet institucioneve të pavarura dhe atyre qeveritare për zgjidhjen e problemeve. Certifikimi i "Albgaz" sh.a. është me mjaft rëndësi si në kuadër të zbatimit të ligjit nr. 102/2015, "Për sektorin e gazit natyror", i ndryshuar, ashtu edhe në funksion të pjesëmarrjes së "Albgaz" sh.a. në rrjetin ENTSO-G (Rrjetin Europian të Operatorëve të Transmetimit të Gazit Natyror).

ERE-ja të vijojë punën për monitorimin dhe përditësimin e planit të masave në drejtim të mbrojtjes së konsumatorit sipas fushës së veprimtarisë së shoqërive të ndara tashmë, si dhe të ndjekë zbatimin me rigorozitet të gjetjeve dhe vërejtjeve të bëra gjatë monitorimit duke u fokusuar në zgjidhjen e ankesave të klientëve me përgjegjësi dhe në kohë sa më të shkurtër. Gjithashtu, t'i kushtojë vëmendje procedurës sesi

merr dijeni klienti për trajtimin e ankesës, për të bërë të mundur dokumentimin e informimit të çdo klienti ankues për rezultatin e trajtimit të ankesës nga OSHEE-ja, si një aspekt shumë i rëndësishëm i transparencës dhe mbrojtjes së konsumatorit.

ERE-ja të vijojë punën për mbrojtjen e konsumatorit përmes monitorimeve periodike për të bërë të mundur përmirësimin e mëtejshëm të cilësisë së shërbimit, si dhe zgjidhjes së ankesave të konsumatorëve.

Të caktojë afate konkrete për OSSH-në dhe FSHU-në për vënien sa më shpejt në punë të sistemit të ri të faturimit, të paktën në disa projekte pilot të identifikuara nga vetë OSSH-ja, i cili lehtëson në mënyrë të ndjeshme leximin e matjes së energjisë, krijon mundësi dhe opsione të reja duke përfshirë edhe leximin periodik disamujor, si dhe në përfundim të konsultimeve me palët e interesit, aty ku kushtet teknike të kompanisë e lejojnë, të sigurojë përfshirjen në kontratën tip për vitin 2020 të kësaj mënyre leximi të sistemit të matjes.

ERE-ja të nxisë hapjen e diskutimit publik me të gjitha palët e interesuara dhe të përpilojë propozimet e nevojshme ligjore për përdorimin e teknologjive të reja për stacionet e ngarkimit të automjeteve elektrike përfshirë rregullimin e tarifimit të këtij shërbimi.

ERE-ja të jetë proaktive dhe të mbajë parasysh në përgatitjen e kuadrit ligjor dhe rregullator të impianteve vetëprodhuese të energjisë elektrike nga dielli edhe aktet e reja të miratuara nga Bashkimit European, të cilat do të transpozohen së shpejti edhe në vendet e traktatit të energjisë, pra edhe në vendin tonë. Bashkimi European i kushton një rëndësi të veçantë kësaj kategorie klientësh/prodhuesish, duke rritur të drejtat e tyre në operimin në tregun e energjisë elektrike. Nxitja dhe thithja e investimeve në impiante të prodhimit të energjisë elektrike nga burimet e rinovueshme, si centralet fotovoltaike, eolike, biomasë etj., duke respektuar standardet mjedisore, sjellin një diversifikim gradual të prodhimit të energjisë, tepër i domosdoshëm për sistemin energjetik të vendit, ndaj ERE-ja në bashkëpunim me aktorët e tjerë në vend duhet t'i kushtojë një rëndësi të veçantë.

Të punojë për krijimin e një tregu të garancive të origjinës. Garancia e origjinës është një dokument, i cili i provon konsumatorit se një pjesë ose e gjithë sasia e dhënë e energjisë së konsumuar

prej tij është prodhuar prej burimeve të rinovueshme. Krijimi i këtij tregu do të rriste vlerën e investimeve të bëra në vendin tonë për prodhimin e energjisë elektrike nga burimet e rinovueshme, si dhe mundësinë e njohjes së tyre në vendet fqinje duke marrë parasysh edhe orientimin e politikave në nivel kombëtar, por edhe të atyre të Bashkimit European.

ERE-ja të bashkëpunojë me MIE-në për të kërkuar nga KESH-i të përshpejtojë propozimin ndaj Asamblesë së Përgjithshme të saj për krijimin e një fondi garancie dhe mënyrën e menaxhimit të tij për të siguruar sadopak uljen e riskut hidrologjik në vit të thatë, si dhe, duke marrë parasysh ndryshimet në aktet e miratuara, të konsiderojë mundësinë që edhe shoqëria FTL sh.a. të kontribuojë në menaxhimin e riskut hidrologjik për garantimin e furnizimit me energji elektrike për klientët fundorë.

T'i kushtojë vëmendjen e duhur rekrutimit të një stafi sa më profesional dhe cilësor në mënyrë që ERE-ja të zhvillohet si një institucion i pavarur me kapacitete të mjaftueshme dhe ekspertizën e nevojshme për t'u përballur me sfidat e sektorit dhe që trajton në mënyrë më aktive mangësitë në tregjet kombëtare të energjisë, siç theksohet edhe në progresraportin e KE-së.

Të vijojë punën për zhvillimin e tregut të gazit dhe krijimin e lehtësive për hapjen e tregut të gazit natyror në vendin tonë, si një kusht i rëndësishëm për të garantuar sigurinë afatgjatë të furnizimit me gaz natyror dhe diversifikimin e burimeve në vend, si dhe të jetë në bashkëveprim të vazhdueshëm me entet rregullatore të Italisë dhe Greqisë për marrjen e vendimeve dhe nxjerrjen e akteve nënligjore përkatëse për projektin TAP-AG.

ERE-ja të vijojë të jetë aktive në dhënien e mendimeve dhe opinioneve për shuarjen e detyrimeve reciproke midis operatorëve publikë të sektorit të energjisë elektrike dhe marrjen e masave për parandalimin e krijimit të tyre në të ardhmen si në kuadër të VKM-së së miratuar në vitin 2019, ashtu edhe gjatë procesit të shqyrtimeve të propozimeve të konsulencës, që pritët të jetë funksionale pranë MIE-së.

Gjatë vitit 2020, me miratimin nga ERE-ja të strategjisë për infrastrukturën kritike në sektorin e energjisë elektrike, ajo duhet t'i kushtojë vëmendje të veçantë implementimit të kësaj strategjie në

përputhje me direktivën e BE-së “Për sigurinë e sistemit dhe sistemeve informatike”.

Të caktojë afate konkrete për OSSH-në për përfundimin e plotë të studimit të vlerësimit të humbjeve të energjisë elektrike në traktin e lidhjes nga njësia gjeneruese deri në pikën e lidhjes me rrjetin e OSHEE sh.a. Procesi i uljes së humbjeve në rrjet nga ana e OSSH-së sh.a. për të arritur targetet e vendosura duhet të jetë në vëmendjen e vazhdueshme të ERE-s dhe raportimeve periodike të Rregullatorit.

ERE-ja t'i kushtojë vëmendje të veçantë ndjekjes dhe parandalimit të problematikave që mund të lindin nga implementimi i projektit pilot të sistemit të ri të faturimit, duke kërkuar një analizë tekniko-ekonomike, ku shoqëritë të paraqesin qartë përfitimet që do të sjellë kjo mënyrë leximi dhe faturimi, si reduktimi i kostove, eficaenca dhe saktësia e procesit, si dhe pritshmërinë lidhur me përmirësimin e transparencës ndaj klientëve.

ERE-ja të vijojë të ndjekë në bashkëpunim me strukturën përgjegjëse të shoqërisë FSHU sh.a. deri në zgjidhjen përfundimtare çështjen e ankesave të klientëve, të cilët janë faturuar nën emërtimet “energjia e pamatur” dhe “dëm ekonomik” në periudhën tetor 2008 – prill 2011.

ERE-ja për zgjidhjen e problematikës së pronësisë së kabinave elektrike të bëjë propozimet përkatëse edhe për ndryshime ligjore, nëse është e nevojshme, apo të japë rekomandimet e nevojshme për institucionet përkatëse dhe të kërkojë edhe ndërhyrjen e Kuvendit përmes Platformës Ndërinstitucionale Online, të ngritur nga Kuvendi i Shqipërisë, e cila është në dispozicion të institucioneve të pavarura si një mjet i ri që synon rritjen e autoritetit të institucioneve të pavarura, si dhe përfshirjen e Kuvendit të Shqipërisë si katalizator ndërmjet institucioneve të pavarura dhe atyre qeveritare për zgjidhjen e problemeve.

Të vijojë punën për krijimin e tregut të përbashkët të energjisë elektrike Shqipëri–Kosovë, si një ndër hapat e nevojshëm për krijimin e tregut rajonal të energjisë elektrike. Krijimi i këtij tregu do të përmirësojë sigurinë e furnizimit me energji elektrike për dy vendet tona, duke marrë në konsideratë faktin se dy vendet tona kanë sisteme komplementare të prodhimit të energjisë elektrike. Gjithashtu, integrimi i tregjeve ndikon ndjeshëm në rritjen e konkurrencës së shitjes së energjisë elektrike në tregun me shumicë dhe, për rrjedhojë

mund të sjellë edhe ulje të çmimeve të energjisë elektrike në tregun me pakicë.

KRYETAR
Gramoz Ruçi

Miratuar në datën 25.6.2020.

VENDIM Nr. 493, datë 24.6.2020

PËR PËRCAKTIMIN E MASËS SË FINANCIMIT, NË BUXHETIN E VITIT 2020, PËR BASHKËSITË FETARE, QË KANË NËNSHKRUAR MARRËVESHJE ME KËSHILLIN E MINISTRAVE

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të neneve 3, 4, 5 e 6, të ligjit nr. 10140, datë 15.5.2009, “Për financimin, nga buxheti i shtetit, të bashkësive fetare, që kanë nënshkruar marrëveshje me Këshillin e Ministrave”, të ligjit nr. 9936, datë 26.6.2008, “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar, dhe të ligjit nr. 88, datë 18.12.2019, “Për buxhetin e vitit 2020”, të ndryshuar, me propozimin e zëvendëskryeministrit, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Masa e financimit, prej 109 000 000 (njëqind e nëntë milionë) lekësh, nga buxheti i vitit 2020, e miratuar për të mbështetur financiarisht bashkësitë fetare, përdoret, si më poshtë vijon:

a) Komuniteti Mysliman i Shqipërisë përfiton shumën 31 824 000 (tridhjetë e një milionë e tetëqind e njëzet e katër mijë) lekë, të ndarë në:

i. 11 544 000 (njëmbëdhjetë milionë e pesëqind e dyzet e katër mijë) lekë, për financimin me gjysmën e pagës minimale buxhetore për 74 (shtatëdhjetë e katër) punonjës të administratës;

ii. 20 280 000 (njëzet milionë e dyqind e tetëdhjetë mijë) lekë, për financimin me gjysmën e pagës minimale buxhetore për 130 (njëqind e tridhjetë) punonjës të institucioneve të arsimit parashkollor, parauniversitar dhe universitar.

b) Kisha Ortodokse Autoqefale e Shqipërisë përfiton shumën 25 740 000 (njëzet e pesë milionë e shtatëqind e dyzet mijë) lekë, të ndarë në:

i. 20 592 000 (njëzet milionë e pesëqind e nëntëdhjetë e dy mijë) lekë, për financimin me

gjysmën e pagës minimale buxhetore për 132 (njëqind e tridhjetë e dy) punonjës të administratës;

ii. 5 148 000 (pesë milionë e njëqind e dyzet e tetë mijë) lekë, për financimin me gjysmën e pagës minimale buxhetore për 33 (tridhjetë e tre) punonjës të institucioneve të arsimit parashkollor, parauniversitar dhe universitar.

c) Kisha Katolike në Shqipëri përfiton shumën 25 740 000 (njëzet e pesë milionë e shtatëqind e dyzet mijë) lekë, të ndarë në:

i. 6 240 000 (gjashtë milionë e dyqind e dyzet mijë) lekë, për financimin me gjysmën e pagës minimale buxhetore për 40 (dyzet) punonjës të administratës;

ii. 19 500 000 (nëntëmbëdhjetë milionë e pesëqind mijë) lekë, për financimin me gjysmën e pagës minimale buxhetore për 125 (njëqind e njëzet e pesë) punonjës të institucioneve të arsimit parashkollor, parauniversitar dhe universitar.

ç) Kryegjyshata Botërore Bektashiane përfiton shumën 25 696 000 (njëzet e pesë milionë e gjashtëqind e nëntëdhjetë e gjashtë mijë) lekë, të ndarë në:

i. 4 056 000 (katër milionë e pesëdhjetë e gjashtë mijë) lekë, për financimin deri në gjysmën e pagës minimale buxhetore për 26 (njëzet e gjashtë) punonjës të administratës;

ii. 14 640 000 (katërmëdhjetë milionë e gjashtëqind e dyzet mijë) lekë, për ndërtimin e Teqesë së Elbasanit;

iii. 7 000 000 (shtatë milionë) lekë, për shkak të pozitës së veçantë, si Kryegjyshatë Botërore, me qendër në Tiranë, dhe të shtrirjes së veprimtarisë së saj jashtë vendit. Shuma do të përdoret për të mbuluar plotësisht ose pjesërisht kërkesë-preventivat e paraqitura prej saj në kërkesën e vitit 2020, sipas dokumentacionit financiar të paraqitur.

2. Kalimi i fondit të përcaktuar në pikën 1, të këtij vendimi, të bëhet njëherësh, brenda muajit qershor të vitit 2020.

3. Ngarkohen Ministria e Financave dhe Ekonomisë dhe Komiteti Shtetëror për Kultet për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTËR
Edi Rama

UDHËZIM I PËRBASHKËT

Nr. 22, datë 5.6.2020

PËR MËNYRËN E NDËRVEPRIMIT TË PROGRAMEVE SOCIALE TË STREHIMIT ME SHËRBIMET SOCIALE TË PUNËSIMIT, ARSIMIT DHE KUJDESIT SHËNDETËSOR

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe të nenit 12 të ligjit nr. 22/2018, “Për strehimin social”, ministri i Financave dhe Ekonomisë, ministri i Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale dhe ministri i Arsimit, Sportit dhe Rinisë,

UDHËZOJNË:

1. Njësitë e vetëqeverisjes vendore, përmes strukturave të tyre përgjegjëse të strehimit, informojnë ministrinë përgjegjëse për strehimin, punësimin, arsimin dhe kujdesin shëndetësor dhe social, si dhe institucionet e tyre të varësisë, për listën e personave përfitues nga programet e strehimit social. Njësitë e vetëqeverisjes vendore përdorin bazën e të dhënave në nivel vendor për strehimin social për këmbimin e informacioneve dhe mbajtjen e kontakteve me qëllim ndërveprimin gjatë zbatimit të programeve të strehimit social me ministrinë përgjegjëse për strehimin, punësimin, arsimin dhe kujdesin shëndetësor e social.

2. Strukturat përgjegjëse të ministrive për strehimin, punësimin, arsimin dhe kujdesin shëndetësor e social identifikojnë nevojat për punësim, arsim, shërbime shëndetësore dhe sociale të personave që përfitojnë nga programet e strehimit social dhe ndjekin përmes strukturave përgjegjëse të administratës shtetërore adresimin e nevojave sipas fushave të përgjegjësisë.

3. Strukturat përgjegjëse të ministrive përgjegjëse për strehimin, punësimin, arsimin dhe kujdesin shëndetësor e social, në përputhje me programet e shërbimit sipas fushës së përgjegjësisë, përdorin bazën e të dhënave në nivel kombëtar dhe vendor për strehimin social, sipas qasjes që ata kanë në to në përputhje me legjislacionin në fuqi, për shërbimet për punësim, arsim dhe ato shëndetësore e sociale nga të cilat përfitojnë personat.

4. Ministritë, sipas fushave të tyre të përgjegjësisë dhe përmes institucioneve ekzekutive dhe të shërbimit, angazhohen si vijon:

a) Ministria përgjegjëse për programet sociale, në bashkëpunim e koordinim me institucionet e varësisë:

i. në bazë të ligjit për përkujdesjen shoqërore, personat që përfitojnë nga programet e strehimit social, përfitojnë, sipas nevojës, nga shërbimet e kujdesit shoqëror përfshirë shërbimet parashoqërore, në qendrat komunitare përfshirë qendrat e zhvillimit, shërbimet në qendrat rezidenciale përfshirë strehëzat, shërbimet shoqërore në situatë emergjence, shërbimet e kujdesit alternativ për fëmijët pa kujdes prindëror, si dhe shërbimet e specializuara dhe shërbimin e këshillimit me telefon ose on-line;

ii. SHSSH-i, në përputhje me ligjit për përkujdesjen shoqërore shërbimet përditëson të dhënat për përfituesit dhe subjektet kërkuese të kujdesit shoqëror në Regjistrin Elektronik Kombëtar;

iii. për rastet e personave përfitues nga programet e strehimit social me aftësi të kufizuara, Komisioni Shumëdisiplinor i Vlerësimit të Aftësisë së Kufizuar (KSHVAK), sipas nevojave, përgatit rekomandimet për shërbime sipas akteve ligjore e nënligjore në fuqi;

iv. strukturat përgjegjëse në Ministrinë e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale ndjekin mbarëvajtjen e përfitimit nga shërbimet e kujdesit shoqëror për personat përfitues nga programet e strehimit social.

b) Ministria përgjegjëse për kujdesin shëndetësor, në bashkëpunim e koordinim me institucionet e varësisë:

i. kujdeset që Fondi i Sigurimit të Detyrueshëm të Kujdesit Shëndetësor (FSDKSH) të angazhojë strukturat përgjegjëse për ndjekjen e shërbimeve sipas fushës së përgjegjësisë për përfituesit e programeve sociale të strehimit. FSDKSH-ja përcakton paketën higjieno-sanitare dhe mundëson shpërndarjen e saj për personat përfitues të strehimit social.

c) Ministria përgjegjëse për punësimin, në bashkëpunim e koordinim me institucionet e varësisë:

i. Agjencia Kombëtare për Punësim dhe Aftësim (AKPA) angazhon strukturat përgjegjëse për çështjet e lidhura me punësimin e personave që

përfitojnë nga programet e strehimit social, me qëllim integrimin e tyre në tregun e punës përmes përfshirjes së tyre në njërin nga programet e punësimit dhe formimit që ajo ofron (Programi i Ndërmjetësimit për Punë, Programi i Nxitjes së Punësimit, Programi i Formimit Profesional, Programi i Pagesës së Papunësisë ose shërbimet migratore dhe imigratore);

ii. AKPA-ja merr masa për të zbatuar nevojat e identifikuara të personave që përfshihen në programe sociale të strehimit dhe i trajton ato me prioritet edhe në respektim të përcaktimeve të legjislacionit në fuqi për punësimin e kategorive në nevojë ose të kujdestarëve të tyre;

iii. AKPA-ja gjeneron informacione nga baza e të dhënave “Sistemi i Shërbimeve të Punësimit dhe Aftësisë” dhe informon strukturat përgjegjëse të strehimit në njësitë e vetëqeverisjes vendore për personat që përfitojnë nga programet e strehimit social në ministrinë përgjegjëse për strehimin me të dhëna për punëkërkuesin, punëdhënësin dhe vende të lira pune.

ç) Ministria përgjegjëse për arsimin, në bashkëpunim e koordinim me institucionet e varësisë:

i. zyrtat vendore të arsimit parauniversitar (ZVAP) vepron përmes strukturave përgjegjëse të veta për mbështetjen e integritetit të personave përfitues të programeve të strehimit social në sistemin arsimor gjithëpërfshirës;

ii. ZVAP-ja mbështet dhe zbaton rekomandimet për personat përfitues të programeve të strehimit social dhe informon strukturat përgjegjëse të strehimit në njësitë e vetëqeverisjes vendore për personat që përfitojnë nga programet e strehimit në ministrinë përgjegjëse për arsimin;

iii. ZVAP-ja garanton ofrimin e kujdesit të veçantë për nxënësit e arsimit bazë dhe të mesëm të lartë që janë anëtarë të familjeve përfituese të një programi strehimi social sipas përcaktimeve në legjislacionin në fuqi në fushën e arsimit dhe fëmijët me aftësi të kufizuara në shkollat publike të arsimit bazë dhe të mesëm të lartë me qëllim gjithëpërfshirjen e tyre në arsim;

iv. ZVAP-ja siguron arsimin e fëmijëve me aftësi të kufizuara, të familjeve që kanë përjetuar dhunë, të fëmijëve që vijnë nga familje që përfitojnë strehim social, në institucione arsimore

publike të arsimit bazë, speciale ose jo speciale, sipas legjislacionit në fuqi;

v. Për nxënësit e arsimit bazë dhe të mesëm të lartë që janë me aftësi të kufizuara që vijnë nga familje me probleme sociale apo që kanë përjetuar dhunë, ZVAP-ja merr përsipër sigurimin e mësuesit ndihmës dhe shërbimet rehabilituese, sipas kuadrit ligjor në fuqi.

vi. ZVAP-ja referon rastet kur një fëmijëve duhet të përfshihet në këto programe.

vii. ZVAP-ja bashkëpunon me njësitë e vetëqeverisjes vendore për të siguruar këto shërbime edhe për fëmijët e arsimit parashkollor.

5. Ministrinë përgjegjëse për strehimin, punësimin, arsimin dhe kujdesin shëndetësor, si dhe njësitë e vetëqeverisjes vendore, përmes strukturave përgjegjëse të tyre identifikojnë nevojat për trajnime të nëpunësve të angazhuar sipas këtij udhëzimi në ndjekjen dhe garantimin e ofrimit të shërbimeve të strehimit, punësimit, arsimit dhe kujdesit shëndetësor dhe social sipas fushave të përgjegjësisë së tyre. Ministrinë marrin masa për ofrimin e trajnimeve sa më shpejt sipas identifikimit të nevojave.

6. Ministrinë përgjegjëse për strehimin, punësimin, arsimin dhe kujdesin shëndetësor e social lidhin rast pas rasti, sipas nevojës, marrëveshje të posaçme bashkëpunimi me objekt caktimin e mënyrës së ndërveprimit të programeve të strehimit social me ato të arsimit, sociale dhe shëndetësore, përfshirë edhe njësitë e vetëqeverisjes vendore.

Ky udhëzim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I FINANCAVE
DHE EKONOMISË
Anila Denaj

MINISTËR I SHËNDETËSISË DHE
MBROJTJES SOCIALE
Ogerta Manastirliu

MINISTËR I ARSIMIT, SPORTIT
DHE RINISË
Besa Shahini

URDHËR

Nr. 184, datë 17.6.2020

PËR PËRCAKTIMIN E RREGULLAVE PËR KUSHTET DHE PROCEDURAT E VENDOSJES SË GJOBAVE DHE MASËN E TYRE PËR SHKELJET NË AKTIVITETET NË SEKTORIN E GAZIT NATYROR

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102, të Kushtetutës, të pikës 1, germa “b”, të pikës 3, të nenit 106 dhe të pikës 3, të nenit 116, të ligjit nr. 102/2015, datë 23.9.2016, “Për sektorin e gazit natyror”, të ndryshuar, të pikës 3, të kreut VI, të vendimit nr. 573, datë 3.10.2018, të Këshillit të Ministrave “Për miratimin e rregullave dhe të procedurave në ushtrimin e funksioneve mbikëqyrëse në sektorin e gazit natyror të ministrisë përgjegjëse për energjinë”, si dhe të pikave 5 dhe 6, të kreut III, të vendimit nr. 410, datë 13.5.2015, të Këshillit të Ministrave “Për krijimin, organizimin dhe funksionimin e Inspektoratit Shtetëror Teknik dhe Industrial”,

URDHËROJ:

Neni 1 Qëllimi

Qëllimi i këtyre rregullave është të sigurojnë kryerjen e aktivitetit të ndërtimit, mirëmbajtjes dhe shfrytëzimit të objekteve të gazit, të pajisjeve dhe të linjave, përfshirë edhe linjat direkte, si dhe kontrollin e cilësisë së gazit të shpërndarë për konsumatorët, në përputhje me rregulloret dhe aktet, standardet, normat e përgjithshme teknike dhe standardet e cilësisë, në objektet dhe instalimet që shërbejnë për transportin, shpërndarjen dhe depozitimin e gazit natyror, si dhe të terminaleve të gazit natyror të lëngëzuar, por edhe të objekteve të tjera të gazit, në përputhje me përcaktimet e ligjit nr. 102/2015, datë 23.9.2016, “Për sektorin e gazit natyror”, të ndryshuar, të pikës 3, të kreut VI, të VKM-së nr. 573, datë 3.10.2018, “Për miratimin e rregullave dhe të procedurave në ushtrimin e funksioneve mbikëqyrëse në sektorin e gazit natyror të ministrisë përgjegjëse për energjinë”, të pikave 5 dhe 6, të kreut III të VKM-së nr. 410, datë 13.5.2015, “Për krijimin, organizimin dhe

funksionimin e Inspektoratit Shtetëror Teknik dhe Industrial”, si dhe të rregulloreve teknike të miratuara nga organet përkatëse, në mënyrë që të garantohet siguria teknike dhe siguria e jetës dhe e pronës në aktivitetet e subjekteve që operojnë në këtë sektor.

Në funksion të garantimit të një tregu me furnizim të sigurt, të qëndrueshëm dhe konkurrues, i cili ka në objekt dhe kujdeset edhe për mbrojtjen e mjedisit, Inspektorati Shtetëror Teknik dhe Industrial (ISHTI) në rastet e vendosjes së penaliteteve aplikon procedura të njëjta dhe transparente për të licencuarit në sektorin e gazit natyror apo subjektet e tjera që ndërtojnë dhe operojnë objekte të gazit natyror përfshirë edhe linjat direkte.

Neni 2

Objekti i rregullores

Këto rregulla përcaktojnë kushtet dhe procedurat e aplikimit të gjobave, metodologjinë e konstatimit e të përcaktimit të gjobave që vendosen, për të licencuarit në sektorin e gazit natyror, si dhe për subjektet që ndërtojnë dhe operojnë linja direkte, në rastet e shkeljeve të ndëshkueshme me gjobë nga ISHTI-ja.

Subjektet juridike, që kryejnë aktivitete të transportit të gazit natyror, të shpërndarjes së gazit natyror, të depozitimit të gazit natyror, si dhe të trajtimit të gazit natyror në terminalët e gazit natyror të lëngëzuar, janë të detyruara të shfrytëzojnë dhe të mirëmbajnë objektet e gazit në pajtim me rregullat teknike dhe standardet që mbulon veprimtarinë që ata kryejnë, kushtet për mbrojtjen nga zjarri dhe shpërthimet, si dhe kushtet për mbrojtjen e mjedisit, të përcaktuara në ligje dhe në rregullore të tjera.

Neni 3

Përkufizime

Në këtë rregullore, termit e mëposhtëm kanë këto kuptime:

1. “Ligj” do të thotë ligji nr. 102/2015 “Për sektorin e gazit natyror”, i ndryshuar.

2. “Komisioni i Ankimit” do të thotë një organizëm i krijuar pranë ISHTI-së, përbërja dhe funksioni i të cilit përcaktohen në urdhrin përkatës të ministrit, sikurse shprehet në pikat 5 dhe 6, të

VKM-së nr. 410, datë 13.5.2015, “Për krijimin, organizimin dhe funksionimin e Inspektoratit Shtetëror Teknik dhe Industrial”.

3. “ISHTI” do të thotë Inspektorati Shtetëror Teknik dhe Industrial, në rolin e inspektoratit shtetëror përgjegjës për sektorin e gazit natyror.

4. “Licencë” do të thotë një e drejtë e dhënë nga organizmat shtetërorë (Enti Rregullator i Energjisë, ERE), një subjekti juridik për ushtrimin e një veprimtarie në sektorin e gazit natyror në përputhje me dispozitat që kërkohen nga ligji nr. 102/2015 “Për sektorin e gazit natyror”, i ndryshuar, si dhe procedurave të licencimit nga organet përgjegjëse.

5. “I licencuar” do të thotë një subjekt juridik i pajisur me një licencë të dhënë për të operuar në sektorin e gazit natyror.

6. “Procedurë” do të thotë një tërësi e veprimeve në zbatim të legjislacionit në fuqi, të kryera nga ISHTI-ja apo të licencuarit, si dhe subjektet e tjera që ndërtojnë dhe operojnë objekte të gazit natyror përfshirë edhe linjat direkte.

7. “Person i interesuar” do të thotë çdo subjekt juridik i licencuar apo person çfarëdo që merr shërbim apo kryen aktivitetet në sektorin e gazit natyror.

Neni 4

Inspektorati Shtetëror Teknik dhe Industrial dhe inspektorët që kryejnë mbikëqyrjen inspektuese në objektet, instalimet dhe veprimtaritë e sektorit të gazit natyror

1. Inspektorati Shtetëror Teknik dhe Industrial (ISHTI), në rolin e inspektoratit shtetëror përgjegjës për sektorin e gazit natyror, është strukturë përgjegjëse për inspektimin, për zbatimin dhe për përmbushjen e kërkesave ligjore dhe nënligjore në fushën e sigurisë të punës në veprimtarinë e sektorit të gazit natyror, përfshi transmetimin, shpërndarjen, depozitimin, trajtimin e gazit natyror të lëngëzuar, si dhe ndërtimin e operimin e infrastrukturës të gazit natyror, sipas legjislacionit dhe përcaktimeve të ligjit nr. 102/2015, datë 23.9.2015, “Për sektorin e gazit natyror”, të ndryshuar, në përputhje me rregullat dhe specifikimet teknike të miratuara me aktet përkatëse të Këshillit të Ministrave në respektim të përcaktimeve të pikës 1, të nenit 10, të ligjit nr. 102/2015, datë 23.9.2015, të ndryshuar.

2. Inspektori që do të kryejë mbikëqyrjen inspektuese për zbatimin dhe përmbushjen e kërkesave të akteve ligjore dhe nënligjore në objektet, instalimet dhe veprimtaritë e sektorit të gazit natyror, është i pavarur në punën e tij në kuadër të kompetencave të përcaktuara me ligj dhe me rregulloret e tjera dhe është personalisht përgjegjës për punën e tij. Inspektori duhet të zotërojë kartën e identifikimit të inspektorit që kryen inspektim në sektorin e gazit, sipas urdhrit të ministrit nr. 170, datë 8.6.2020, “Për miratimin e formës dhe përmbajtjes së kartës së identifikimit për inspektorin që kryen inspektim teknik në sektorin e gazit natyror”.

Neni 5

Fillimi e inspektimit të shkeljeve

1. ISHTI-ja mund të fillojë një procedurë inspektimi për vendosje gjobe, në rastet kur:

- a) gjatë kryerjes së inspektimeve;
- b) ka marrë dijeni për një shkelje;
- c) vihet në dijeni nga një i licencuar tjetër apo nga një subjekt i interesuar për një shkelje;
- d) ka dyshimin e arsyeshëm se janë shkelur kushtet e licencës apo lejeve të tjera për ndërtimin dhe operimin e objekteve të gazit natyror përfshirë edhe linjat direkte.

2. Në çdo rast fillimi i inspektimit vendoset me urdhër të kryeinspektorit të ISHTI-së.

Neni 6

Inspektimi fillestar

1. ISHTI-ja nuk mund të vendosë për fillimin e një procedure për vendosje gjobe, nëse shkelja e pretenduar apo e konstatuar pas hetimit rezulton se ka më shumë se 5 vjet që ka ndodhur.

2. Në çdo rast që stafi teknik, i cili ka kryer hetimin, konstaton një nga shkeljet e parashikuara në nenet 10, 11, 12, të ligjit nr. 102/2015, datë 23.9.2015, “Për sektorin e gazit natyror”, të ndryshuar, do të përgatisë një informacion/relacion të detajuar mbi shkeljen/et e konstatuara dhe propozimin për fillimin e procedurës për vendosje gjobe ndaj të licencuarit.

3. Vendimi për të filluar procedurën e vendosjes së gjobës ndaj një të licencuari apo një subjekti tjetër që ndërtton dhe operon objekte të gazit natyror përfshirë edhe linjat direkte, do t'i njoftohet

atij, brenda 5 ditëve pune nga marrja e vendimit nga inspektori.

Neni 7

Shkelja e kryer dhe pasojat

1. Për efekt të llogaritjes së rëndësisë së shkeljes së kryer, vlerës së gjobës, pasojat që kanë ardhur nga veprimi apo mosveprimi i të licencuarit apo i subjektit tjetër, që ndërtton dhe operon objekte të gazit natyror, përfshirë edhe linjat direkte, ato do të konsiderohen të nivelit të ulët, mesatar apo të lartë, gjë për të cilën do të merret për bazë:

a) përfitimi financiar, i realizuar nga i licencuari apo nga subjekti tjetër që ndërtton dhe operon objekte të gazit natyror, përfshirë edhe linjat direkte, i cili do të llogaritet mbi bazën e raportit të të ardhurave të përfituara me të ardhurat vjetore të vitit paraardhës të të licencuarit;

b) numri i klientëve të përfshirë dhe dëmi i shkaktuar në palë të treta.

Neni 8

Vendosja e gjobave dhe masa e gjobës

1. Nëse subjektet gjatë inspektimit nuk përmbushin detyrimet për riparimin e parregullsive dhe të mangësive brenda afatit të përcaktuar, ISHTI-ja ushtron zbatimin e penalteteve ndaj tyre.

Çdo i licencuar apo subjekt tjetër, që ndërtton dhe operon objekte të gazit natyror, përfshirë edhe linjat direkte, mund të jetë subjekt i ndëshkimit nga ISHTI-ja për një ose më shumë nga shkeljet e kryera prej tij si më poshtë.

2. Moszbatim i dispozitave të ligjit nr. 102/2015, datë 23.9.2015, “Për sektorin e gazit natyror”, të ndryshuar, dënohet me gjobë sipas përcaktimeve të germës “b”, të pikës 1, të këtij neni.

3. Për të gjitha shkeljet e sipërpërmendura, ISHTI-ja e njofton subjektin jo më shumë se 60 ditë nga mbajtja e procesverbalit të inspektimit.

a) Njoftimi për vendosjen e gjobës do të përmbajë:

- shkeljen e konstatuar;
- masën e gjobës së propozuar;
- identitetin e të licencuarit apo të subjektit tjetër që ndërtton dhe operon objekte të gazit natyror përfshirë edhe linjat direkte;

- dokumentacionin provues ku mbështetet vendosja e gjobës;

- të drejtën e të licencuarit apo të subjektit tjetër që ndërton dhe operon objekte të gazit natyror përfshirë edhe linjat direkte, për të kthyer përgjigje brenda 10 ditëve kalendarike, nga marrja në dijeni, si dhe paraqitjen e argumenteve dhe çdo dokumentacioni shkresor mbështetës në funksion të përgjigjes së tyre apo për qëllime të aplikimit të rrethanave lehtësuese.

b) I licencuari apo subjekti tjetër, që ndërton dhe operon objekte të gazit natyror përfshirë edhe linjat direkte, ka të drejtë që brenda këtij afati të kërkojë zhvillimin e një seance dëgjimore për të bërë sqarimet e duhura.

4. ISHTI-ja do të përcaktojë vlerën e gjobës brenda kufirit maksimal dhe minimal të vendosur në ligj. Shkalla e shkeljes, që do të përcaktojë edhe masën e gjobës, do të përcaktohet sipas kritereve të mëposhtme:

a) rrethanat e kryerjes së shkeljes;

b) nëse subjekti i licencuar rezulton i dënuar administrativisht më parë;

c) rëndesa e shkeljes së kryer;

ç) pasojat që kanë ardhur nga veprimi apo mosveprimi për sa i përket ndikimit në tregun e gazit dhe dëmit ndaj të tretëve;

d) nëse subjekti i licencuar është dënuar më parë për të njëjtën shkelje.

5. Nëse i licencuari apo subjekti tjetër që ndërton dhe operon objekte të gazit natyror përfshirë edhe linjat direkte, është dënuar më parë për shkelje të legjislacionit të sektorit të gazit natyror, dhe/ose është dënuar më parë për të njëjtën kundërvajtje administrative, gjoba përfundimtare e parashikuar për llojin e kundërvajtjes, do të rritet në masën 10% të vlerës së gjobës.

Neni 9

Ankimimi i vendimit për vendosjen e gjobës

1. Në rast ankimi administrativ nga subjekti të vendimit të gjobës së vendosur nga ISHTI-ja, çështja trajtohet nga “Komisioni i Ankimit” i cili ngrihet dhe funksionon sipas urdhrit përkatës të ministrit, referuar përcaktimit të pikave 5 dhe 6, të VKM-së nr. 410, datë 13.5.2015, “Për krijimin, organizimin dhe funksionimin e Inspektoratit Shtetëror Teknik dhe Industrial”.

2. Nëse në trajtimin e ankimit për një çështje një anëtar ka lidhje familjare me parashtruesin e ankimit në të cilën vendoset për ndryshim apo shfuqizim të propozimit për gjobën e dhënë ose për revokim të licencës apo të lejes për ndërtimin dhe operimin e objekteve të gazit natyror përfshirë edhe linjat direkte, anëtari shpall konfliktin e interesit dhe abstenon në votim. Kur votat janë të barabarta, vota e kryeinspektorit është përcaktuese.

3. Mbledhje e “Komisionit të Ankimit” mbahet brenda afatit 30-ditor (tridhjetëditor) nga paraqitja e ankimit.

4. Në çdo fazë të një procedimi për vendosje gjobe, ISHTI-ja mund të kryejë seanca dëgjimore me të licencuarin dhe subjektin që ka kërkuar kryerjen e hetimit apo ISHTI-ja mund të kërkojë dokumente të tjera të nevojshme për qëllime të procedurës së nisur.

5. Kundër vendimit të “Komisionit të Ankimit” për vendosje të gjobës, i licencuari apo subjekti tjetër, që ndërton dhe operon objekte të gazit natyror, përfshirë edhe linjat direkte, mund të bëjë ankim në përputhje me ligjin nr. 44/2015, datë 30.4.2015 “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”.

Neni 10

Amendimi i rregullores

Këto rregulla janë objekt rishikimi dhe ndryshimi me vendim të ministrit, në përputhje me evoluimin e kuadrit ligjor përkatës, si dhe zhvillimet në sektorin e gazit në Shqipëri.

Neni 11

Dispozita të fundit

Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohen Inspektorati Shtetëror Teknik dhe Industrial, si dhe Drejtoria e Programeve të Zhvillimit në Fushën e Hidrokarbureve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I INFRASTRUKTURËS
DHE ENERGJISË
Belinda Balluku

URDHËR
Nr. 185, datë 18.6.2020

**PËR ZBATIMIN E “STRATEGJISË
PËR APLIKIMIN E SISTEMEVE
INTELIGJENTE NË TRANSPORTIN
RRUGOR”**

Në mbështetje të nenit 102, pika 4 e Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; të ligjit nr. 90/2012, “Për organizimin dhe funksionimin e administratës shtetërore”; të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 504, datë 13.9.2017, “Për përcaktimin e fushës së përgjegjësisë shtetërore të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë”, si dhe të vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 811, datë 16.11.2016, “Për miratimin e strategjisë sektoriale të transportit dhe planit të veprimit, 2016–2020”,

URDHËROJ:

1. Zbatimin e “Strategjisë për aplikimin e sistemeve inteligjente në transportin rrugor”.

2. Ngarkohet Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, ARRSH-ja dhe DPSHTRR-ja për ndjekjen dhe zbatimin e këtij urdhri.

Ky urdhër hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**MINISTËR I INFRASTRUKTURËS
DHE ENERGJISË**
Bellinda Balluku

STRATEGJIA
PËR APLIKIMIN E SISTEMEVE
INTELIGJENTE NË TRANSPORTIN
RRUGOR

1. Hyrje

2. Vizioni dhe misioni i Shqipërisë, në lidhje me sistemet inteligjente të transportit

3. Objektivat, politikat dhe përparësitë e Strategjisë së SIT-it në Shqipëri

3.1 Objektivat

3.2 Politikat që duhen zbatuar

3.3 Prioritetet

4. Standardet, sistemet dhe teknologjia

4.1 Specifikimet e SIT-it për transportin rrugor

4.1.1 Historiku

4.1.2 Zbatimi në Shqipëri i standardeve dhe i specifikimeve në sektorin rrugor

5. Marrëveshjet financiare

5.1 Investimet fillestare për SIT-in

5.2 Kostot operative SIT

6. Kuadri institucional

7. Kuadri legjislativ

8. Kuadri implementues

8.1 Plani afatshkurtër

8.1.1 Sektori rrugor

8.2 Plani afatmesëm dhe afatgjatë

8.2.1 Sektori rrugor

9. Arsyeimi dhe marketingu i projektit të SIT-it

9.1 Vlerësimi ekonomik

9.2 Pjesëmarrja e palëve të interesit

9.3 Marketingu

Shtojcë 1. Dokumente reference të miratuara nga institucionet e BE-së, në lidhje me SIT

1. Hyrje

Kjo Strategji u hartua bazuar në urdhrin nr. 143, datë 22.4.2020, të ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë, me qëllim integrimin e sistemeve inteligjente të transportit (SIT) në Shqipëri, me vendosjen dhe përdorimin e SIT-it në sektorin rrugor. Kjo Strategji do të shërbejë si udhëzues për stafin e ministrive të ndryshme të qeverisë shqiptare, si dhe atë të institucioneve dhe të organizatave shqiptare (publike dhe private), që do të përfshihen në vendosjen, funksionimin dhe përdorimin e sistemeve inteligjente të transportit në Shqipëri.

- Strategjia SIT, në sektorin e transportit rrugor, merr parasysh dispozitat e dokumenteve kryesore, si më poshtë:

- “Strategjia sektoriale e transportit dhe plani i veprimit, 2016–2020”, miratuar me vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 811, datë 16.11.2016, e cila parashikon zhvillimin në Shqipëri të shtrirjes të rrjeteve TEN-T indikative në Ballkanin Perëndimor. Kjo Strategji gjithëpërfshirëse përcakton si përparësi strategjike: “Përfundimin dhe modernizimin e rrjetit rrugor parësor dhe sekondar të rrugëve në Shqipëri” dhe zhvillimin e një “Strategjie të sistemeve inteligjente të transportit”, si aksioni prioritar strategjik # 8. Në një kuptim më të gjerë, përkufizon “Harmonizimin me kornizën rregullatore të transportit në BE, për krijimin e kushteve të përbashkëta të tregut dhe të standardeve të sigurisë në nivel kombëtar, si dhe

brenda rajoneve fqinje”, si veprimtari prioritarë # 3.

- Traktati i Komunitetit të Transportit (TKT), nënshkruar në korrik 2017 midis BE-së dhe gjashtë vendeve të Ballkanit Perëndimor (WB6), përfshin dhe Shqipërinë. Traktati mbështet thellimin e Integritetit Evropian të vendeve WB6 në fushën e transportit dhe përfshin angazhime të ndërsjella për veprime specifike që duhen ndërmarrë. Neni 10 i TKT-së, ratifikuar me ligjin nr. 8/2018, datë 26.2.2018, “Për ratifikimin e traktatit që themelon Komunitetin e Transportit”, përcakton që Palët e Evropës Juglindore (që përfshijnë Shqipërinë) do të zhvillojnë sisteme efikase të menaxhimit të trafikut, përfshirë sistemet intermodale dhe SIT.

- Shtojca 1 e TKT-së tregon rrugët dhe infrastrukturën tjetër të transportit brenda Shqipërisë, të cilat konsiderohen për zgjerimin tregues të ardhshëm të rrjetit transevropian të transportit (TEN-T).

- Direktiva 2010/40/BE e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit Evropian, e datës 7 korrik 2010, e cila përcakton kornizën për vendosjen e sistemeve inteligjente të transportit në fushën e transportit rrugor dhe lidhjet me mënyrat e tjera të transportit. Specifikimet për disa nënsisteme të SIT-it janë zhvilluar në bazë të direktivës 2010/40/EU.

- Udhëzimi nr. 3616/3, i 20 korrikut 2017, i Ministrisë së Transportit dhe Infrastrukturës së Shqipërisë, “Për rregullat e zbatimit të sistemeve inteligjente në fushën e transportit rrugor dhe lidhjes me mënyrat e tjera të transportit”, është përafshuar pjesërisht me direktivën 2010/40/EU.

- Urdhri nr. 143, datë 22.4.2020, “Për hartimin e Strategjisë Kombëtare për Sistemet Inteligjente të Transportit”, i ministrit të Infrastrukturës dhe Energjisë së Shqipërisë.

- Dokumenti i vlerësimit të projektit dhe marrëveshja e huas IBRD 89330, nënshkruar midis Shqipërisë dhe Bankës Botërore në vitin 2019, “Për fazën e parë të projektit të lehtësimit të tregtisë dhe të transportit të Ballkanit Perëndimor”.

Kjo Strategji, gjithashtu, merr parasysh “Raportin nga komisioni në Parlamentin dhe Këshillin e BE-së për zbatimin e direktivës 2010/40/BE për sistemet inteligjente të transportit”, të vitit 2019.

Për më tepër, kjo Strategji merr parasysh “Kornizën strategjike për zbatimin e SIT-it në

rrjetet TEN-T (rrjetet e transportit ndërvropian) në Ballkanin Perëndimor”, të zhvilluara me financimin e BE-së dhe të përfunduara në fillim të vitit 2019.

Ky kuadër mbulon:

i. vendosjen e parashikuar të së ardhmes së SIT-it në shtrirjen e planifikuar të rrjeteve qendrore dhe gjithëpërfshirëse të transportit ndërvropian (rrjetet TEN-T) në rajonin e Ballkanit Perëndimor;

ii. të gjitha korridoret lidhëse, si: hekurudha rrugë, portet detare, disa rrugë ujore brenda vendit, si dhe ndërlidhjet e tyre. Kuadri strategjik përfshin plane të rekomanduara të veprimit (ose “Hartat e rrugës”) për secilin prej vendeve të Ballkanit Perëndimor (WB6), për të shërbyer si bazë për një zhvillim të koordinuar të SIT-it në rajon.

“Harta udhërrëfyese për Shqipërinë” e përfshirë në dokument rekomandon veprime specifike, duke përfshirë këtu zhvendosjen e kornizës përkatëse legjislative dhe rregullatore të BE-së, për ato pjesë të cilat konsiderohen të domosdoshme, në mënyrë që Shqipëria të vazhdojë me vendosjen e SIT-it.

Një listë më e detajuar e dokumenteve që duhet të merren parasysh në hartimin dhe në vendosjen e SIT-it në Shqipëri, veçanërisht, në interes të ndërveprimit dhe të koordinimit evropian, është dhënë në shtojcën 1.

2. Vizioni dhe misioni i Shqipërisë, në lidhje me sistemet inteligjente të transportit

Sistemet inteligjente të transportit (SIT):

i. nënkuptojnë aplikimin e teknologjive të përparuara të sensibilizimit në distancë, analizës së të dhënave, kontrollit të trafikut dhe komunikimeve në fushën e transportit;

ii. aplikohen kryesisht në infrastrukturën rrugore dhe transportin rrugor, me objektivat kryesorë të përmirësimit të sigurisë, lëvizshmërisë dhe rritjen e efikasitetit. Aplikime të tjera SIT janë në porte dhe transport detar, transport hekurudhor dhe transport ajror;

iii. nuk janë mishërim të inteligjencës artificiale, por ofrojnë:

1. shërbime inovative në lidhje me mënyrat e ndryshme të transportit;

2. ndihmë për t’i bërë lëvizjet e transportit (të njerëzve dhe të mallrave), më të parashikueshëm; dhe

3. mundëson që operatorët dhe përdoruesit e shërbimeve dhe të rrjeteve të transportit të informohen më mirë dhe të bëjnë një përdorim më

të sigurt, më të koordinuar dhe “më të zgjuar” të këtyre rrjeteve.

Duke pasur parasysh përdorimin e kufizuar të SIT-it në Shqipëri deri më tani, ndërhyrjet në këtë fushë priten të kenë impakt të lartë në ekonomi. Përdorimi i teknologjive të informacionit dhe të komunikimit në fushën e transportit, qoftë ai në lidhje me infrastrukturën, automjetet ose përdoruesit, po bëhet shpejt një nga mjetet më të rëndësishme për të ofruar përmirësime në kapacitetin e rrjetit dhe në lëvizshmërinë e udhëtarëve. Ai jo vetëm që rrit produktivitetin ekonomik, por ndihmon, gjithashtu, në rritjen e rezistencës së rrjetit të transportit ndaj dëmeve nga moti ekstrem, që vjen si pasojë e ndryshimeve klimatike.

Në Shqipëri, sistemet inteligjente të transportit janë prezantuar si një detyrë e rëndësishme kombëtare, jo vetëm për shkak të përfitimeve të konsiderueshme shoqërore dhe ekonomike, por edhe sepse SIT-i është një nga shtyllat themelore të politikës së Bashkimit Evropian për realizimin e një sistemi efektiv multimodal të transportit evropian. Shqipëria ka arritur statusin e kandidatit për pranimin në BE dhe është një nga nënshkruesit e Traktatit të Komunitetit të Transportit (TKT), nënshkruar në korrik 2017 midis BE-së dhe gjashtë vendeve të Ballkanit Perëndimor (WB6), i cili:

i. mbështet thellimin e integritetit evropian të WB6 në fushën e transportit;

ii. lejon hyrjen progresive të Shqipërisë dhe të vendeve të tjera WB6 në tregun e transportit të BE-së, në këmbim të zbatimit të normave përkatëse të BE-së, përfshirë në fushat e standardeve teknike, ndërveprimit, sigurisë dhe menaxhimit të trafikut.

Vizioni i SIT-it

Sistemet inteligjente të transportit do të ndihmojnë që korridoret kryesore të transportit të Shqipërisë të bëhen pjesë e një sistemi të sigurt, të integruar dhe multimodal të transportit ndërevropian, duke lehtësuar kështu mundësinë e hyrjes së Shqipërisë në tregun evropian të transportit dhe duke u shërbyer nevojave të qytetarëve shqiptarë.

Sekretariati i përhershëm i TKT-së, i vendosur në Beograd, po mbështet përkufizimin dhe monitorimin e rrjetit të transportit të vendeve të Ballkanit Perëndimor dhe performancën e tij. Ai, gjithashtu, mbështet përmirësimin dhe

harmonizimin e politikave rajonale të transportit dhe standardet teknike që do të zbatohen për ato korridore evropiane të transportit që ndodhen në vendet e Ballkanit Perëndimor (tregues i zgjerimit të TEN-T-së).

Përmirësimi i korridoreve të transportit përfshin vendosjen e sistemeve inteligjente të transportit në vendet WB6, me një objektiv më të gjerë për të vendosur dhe për të mbajtur një koordinim efektiv dhe komunikim të përditshëm midis vendeve anëtare të BE-së dhe WB6, dhe integrimin e transportit kombëtar të rrjetit të vendeve WB6, në kuadrin e rrjetit ndërevropian më të gjerë të transportit (TEN-T). Direktiva 2010/40/EU e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit Evropian, e datës 7 korrik 2010, krijon kornizën për vendosjen e SIT-it në fushën e transportit rrugor dhe për lidhjet me mënyrat e tjera të transportit.

Deklarata e misionit të SIT-it

Shqipëria, gradualisht, do të prezantojë sistemet inteligjente të transportit në bazë të objektivave, politikave dhe përparësive të përcaktuara në strategjinë e saj kombëtare të SIT-it, dhe në përputhje me legjislacionin përkatës evropian, dhe dispozitat e Traktatit të Komunitetit të Transportit të korrikut 2017.

3. Objektivat, politikat dhe përparësitë e Strategjisë Kombëtare të SIT-it në Shqipëri

Kjo Strategji, për vendosjen e sistemeve inteligjente të transportit rrugor, përcakton një sërë objektivash, si dhe politikat dhe përparësitë që do të vendosen në zbatim gjatë viteve në vazhdim. Strategjia e SIT-it do të sigurojë një kornizë të qartë të vendimeve konkrete që do të ndërmerren në Shqipëri, me plane afatshkurtra, afatmesme dhe afatgjata.

3.1 Objektivat

Objektivat kryesorë që duhen arritur përmes SIT-it në Shqipëri, janë:

a) përmirësimi i sigurisë në komunikacion dhe në zvogëlimin e gjasave për aksidente;

b) përmirësimi i fluksit të trafikut dhe lëvizshmërinë dhe zvogëlimin e bllokimeve të trafikut;

c) përmirësimi i efikasitetit dhe i parashikueshmërisë së trafikut të mallrave, si brenda Shqipërisë, ashtu edhe ndërkombëtar;

d) përmirësimi i ligjeve dhe i zbatimit të tyre dhe i rregulloreve ekzistuese, përfshirë zbatimin e përbashkët përtej kufijve;

e) integrimi gradual i disa prej korridoreve të transportit shqiptar në rrjetin ndë evropian të transportit (TEN-T), përmes pajtueshmërisë me dispozitat e lidhura me SIT-in në direktivat evropiane dhe në Traktatin e Komunitetit të Transportit (TKT) të nënshkruar nga Shqipëria.

3.2 Politikat që duhen zbatuar

Gjatë vendosjes së SIT-it në Shqipëri, dy politika duhet të zbatohen në mënyrë sistematike:

Qëndrueshmëria e SIT-it do të vendosen vetëm sisteme të tilla inteligjente të transportit: i. për të cilat financimi i funksionimit vjetor dhe i kostos së mirëmbajtjes duhet të buxhetohet në mënyrë të pandërprerë nga forma të ndryshme burimesh, sipas rastit; dhe ii. rolet institucionale dhe përgjegjësitë për vendosjen e tyre dhe operimin janë krijuar qartë, qoftë me ligj ose dhe me instrumente të tjera juridike.

Përputhshmëria dhe ndërveprimi i SIT-it.

Të gjitha sistemet inteligjente të transportit që do të vendosen në Shqipëri duhet të hartohen në bazë të direktivave, specifikimeve dhe udhëzimeve evropiane (shiko listën në shtojcën 1). Sistemet duhet të ndërveprojnë me sistemet e tjera operuese në fushën e transportit rrugor, si dhe të jenë në përshtatshmëri (ose gati për ndërveprim) me sistemet e aplikuara në rajon.

3.3 Prioritetet

Prioritetet për vendosjen e SIT-it në Shqipëri janë si më poshtë:

a) prioriteti për vendosjen fillestare të SIT-it do t'u jepet rrugëve dhe porteve/sektori i transportit detar;

b) SIT-i për sektorët e tjerë (transporti hekurudhor dhe transporti ajror) mund të vendosen më vonë, në planin afatmesëm, pasi SIT-in, për dy sektorët prioritarë, të jenë vendosur me sukses dhe të jenë funksionale.

Brenda sektorit të transportit rrugor, përparësi i është dhënë vendosjes së SIT-it, në:

a) ato rrugë interurbane, të cilat janë identifikuar në Traktatin e Komunitetit të Transportit (TKT), shtojcën 1, "Hartat e zgjerimit tregues TEN-T në Ballkanin Perëndimor", dhe duke filluar me autostradat Tiranë–Durrës (A1) dhe Tiranë–Elbasan (A3);

b) ato seksione të rrugëve interurbane, të cilat kanë probleme të rënda që lidhen me sigurinë rrugore, bllokimet nga trafiku i rënduar dhe/ose shifra të larta të ndotjes së ajrit.

Për detaje të zbatimit, shihni seksionin 8 më poshtë.

4. Standardet, sistemet dhe teknologjia

4.1 Specifikimet e SIT-it për transportin rrugor

4.1.1 Historiku

Direktiva e Bashkimit Evropian 2010/40/BE përcakton kuadrin për vendosjen dhe për përdorimin e koordinuar dhe koherent të SIT-it, brenda zonës së BE-së, dhe, në veçanti, përtej kufijve midis vendeve anëtare. Direktiva parashikon zhvillimin e standardeve dhe të specifikimeve brenda disa fushave prioritare të identifikuara në direktivë, si dhe për specifikimet e tjera që mund të kenë nevojë të zhvillohen në të ardhmen.

Komisioni Evropian ka mandatuar Komitetin Evropian për Standardizim (CEN) të zhvillojë dhe të miratojë standarde evropiane për SIT-in. Brenda CEN-së, ekziston një Komitet i specializuar teknik për SIT-in (CEN/TC 278), i cili gjatë viteve të kaluara ka adaptuar dhe ka botuar më shumë se 150 standarde të ndryshme, që lidhen me SIT-in dhe, aktualisht, është duke punuar edhe më shumë. Puna e CEN/TC 278 është e përqendruar në transportin e bazuar në rrugë (kryesisht për *e-Tarifimin*, transportin urban, transportin publik të udhëtarëve etj.) dhe mbështetet në dokumentet e mëposhtme:

- direktivën 2004/52/EC (direktiva EFC), mbi ndërveprimin e sistemeve elektronike të tarifave në rrugë;

- direktivën 2010/40/EU (direktiva SIT), mbi kuadrin për vendosjen e sistemeve inteligjente të transportit në fushën e transportit rrugor dhe për ndërfaqet me mënyrat e tjera të transportit;

- vendimin e Komisionit 2009/750/EC, mbi përkufizimin e shërbimit elektronik të tarifave evropiane dhe elementet e tij teknike;

- mandatin M/338, për mbledhjen e taksave elektronike në mbështetje të ndërveprueshmërisë së sistemeve elektronike të tarifave rrugore në Evropë;

- mandatin M/453, mbi sistemet bashkëpunuese për transportin inteligjent në fushën e teknologjive të informacionit dhe të komunikimit, për të mbështetur bashkëveprimin e sistemeve bashkëpunuese për transportin inteligjent në Evropë;

- mandatin M/546, mbi SIT-in urbane në sistemet inteligjente të transportit (SIT) në zonat

urbane, në mbështetje të direktivës 2010/40/EU, mbi kuadrin e vendosjes së sistemeve [inteligjente të transportit në fushën e transportit rrugor dhe për ndërfaqet me mënyrat e tjera të transportit](#);

- planin e veprimit i KE-së për standardizimin e TIK-ut ofron një përmbledhje të nevojave për aktivitete paraprake ose plotësuese të standardizimit të TIK-ut që do të ndërmerren në mbështetje të aktiviteteve të politikave të BE-së.

Specifikimet e miratuara nga BE-ja, për aplikimet e SIT-it përfshijnë llojet e mëposhtme të dispozitave:

a) **dispozita funksionale**, që përshkruajnë rolet e palëve të ndryshme të interesit dhe rrjedhën e informacionit midis tyre;

b) **dispozita teknike**, që parashikojnë mjetet teknike për të përmbushur dispozitat funksionale;

c) **dispozita organizative**, që përshkruajnë detyrimet procedurale të palëve të ndryshme të interesit;

d) **dispozita shërbimi**, që përshkruajnë nivelet e ndryshme të shërbimeve dhe përmbajtjen e tyre për aplikacionet dhe shërbimet SIT.

Deri në muajin mars të vitit 2020, specifikimet e mëposhtme të zgjeruara të SIT-it janë miratuar zyrtarisht nga Komisioni Evropian dhe, për këtë arsye janë të zbatueshme për hartimin dhe vendosjen e SIT-it në Shqipëri:

i. *thirrje ndërvepruese në të gjithë BE-në*, miratuar më 26 nëntor 2012, përmes rregullores së deleguar (BE) nr. 305/2013. *E-Thirrje 112*, telefonon automatikisht numrin e vetëm të urgjencës së Evropës, 112, në rast të një aksidenti rrugor të rëndë dhe komunikon vendndodhjen e automjetit të shërbimet e urgjencës;

ii. *sigurimi i informacionit të trafikut, në lidhje me sigurinë rrugore falas për përdoruesit*, miratuar më 15 maj 2013, përmes rregullores së deleguar (BE) nr. 886/2013;

iii. *sigurimi i shërbimeve të informacionit për vendet e parkimit të siguruara dhe të sigurta për kamionët dhe për automjetet tregtare*, miratuar më 15 maj 2013, përmes rregullores së deleguar (BE) nr. 885/2013;

iv. *sigurimi i shërbimeve të informacionit të trafikut në të gjithë BE-në në kohë reale*, miratuar më 18 dhjetor 2014, përmes rregullores së deleguar (BE) 2015/962. Specifikimet përfshijnë aksesin, shkëmbimin, ripërdorimin dhe përditësimin e të dhënave rrugore dhe të trafikut nga autoritetet rrugore dhe operatorët rrugorë për sigurimin e

shërbimeve të informacionit të trafikut në të gjithë BE-në në kohë reale;

v. *sigurimi i shërbimeve të informacionit multimodal të udhëtimit në të gjithë BE-në*, miratuar më 31 maj 2017, përmes rregullores së deleguar (BE) 2017/1926. Specifikimet adresojnë kushtet e mundshme, të tilla si aksesit të të dhënave dhe të shërbimeve dhe përfshin dispozitat për shërbime të informacionit të lidhura me udhëtimin;

vi. *sigurimi i sistemeve bashkëpunuese inteligjente të transportit (C-SIT)*, C-SIT-i do t'i lejojë automjetet rrugore të komunikojnë me automjete të tjera, me sinjalizimet e trafikut, infrastrukturën në rrugë dhe me përdoruesit e tjerë të rrugës. Specifikimet për C-SIT-in u miratuan nga Komisioni Evropian më 13 mars 2019, por më pas u refuzuan nga Këshilli Evropian në korrik 2019. Pritet që pas disa modifikimeve, specifikimet e rishikuara të miratohen së shpejti.

Vlen të përmendet se shumica e infrastrukturës dhe e pajisjeve të SIT-it që po ofrohen në treg nga furnitorë të ndryshëm (veçanërisht ato nga Evropa), janë tashmë në përputhje me specifikimet e treguara më lart dhe ato që janë zhvilluar nga CEN/TC 278. Sidoqoftë, dokumentet detyruese që do të përdoren në Shqipëri për prokurimin e ardhshëm të SIT-it duhet të kenë referime të qarta të këto specifikime dhe dokumentet e tjera të listuara në shtojcën 1.

E-tarifimi – sistemet elektronike të mbledhjes së tarifave (*ETC – Electronic toll collection*) mund të ofrojnë mundësinë e tarifimit të automjeteve rrugore në një mënyrë fleksibël dhe të lejojnë politika të synuara për tarifimin e infrastrukturës. Është thelbësore që sisteme të tilla të jenë të ndërveprueshme përtej kufijve kombëtarë, për të shmangur krijimin e pengesave në fluksin e trafikut në Evropë.

Direktiva e BE-së 2004/52/EC dhe vendimi përkatës 2009/750/EC synojnë të arrijnë bashkëveprimin e të gjitha sistemeve elektronike të tarifimit të rrugëve në Bashkimin Evropian, kështu që çdo sistem i tarifave të aplikuar në rajonin WB6 duhet të jetë në përputhje me atë. Për më tepër, vendimi i Komisionit të BE-së 2009/750/EC përcakton shërbimin elektronik të pagesave elektronike (*EETS – European Electronic Toll Service*), i cili mbulon të gjitha rrjetet rrugore dhe infrastrukturën e tarifuar në Bashkimin Evropian, mbi të cilin përdorimi i rrugës deklarohet

elektronikisht me anë të një pajisjeje të vetme në bord dhe përcakton zgjidhjet e lejuara teknologjike për kryerjen e transaksioneve me tarifim elektronik, përkatësisht pozicionimin në mikrovalë 5.8 GHz dhe pozicionimin satelitor shoqëruar me komunikimet celulare. EETS-ja lejon çdo përdorues të rrugës të paguajë me lehtësi tarifat e bëra mbi çdo rrugë ose (infra)strukturë në Bashkim, me anë të një kontrate të vetme abonimi me një ofrues EETS dhe një pajisje të vetme në bord. Futja e EETS-së nuk zëvendëson asnjë sistem dhe skema kombëtare të tarifimit, por funksionon paralelisht, duke siguruar që përdoruesi i EETS-së të mos tarifohet dy herë dhe në asnjë mënyrë të mos tarifohet më shumë se nga një përdorues i sistemit kombëtar/lokal.

EETS-ja përfshin:

- ndërveprueshmëria teknike: ka lidhje me pajisjet në bord, si dhe teknologjinë e pozicionimit dhe komunikimit;
- ndërveprueshmëria procedurale: marrëveshje kontraktuale ndërmjet operatorëve të infrastrukturës dhe ofruesve të shërbimeve të pagesave;
- trajtimi i “përdoruesve të papajisur”: si të trajtohen automjetet pa pajisje ose pajisje që janë të papërputhshme;
- mbrojtja e të dhënave personale dhe siguria e sistemit.

Çdo sistem i tarifimit ekzistues dhe i ardhshëm i tarifave në vendet WB6 duhet të respektojë sa më sipër, sipas standardeve të aprovuara të ndërveprimit të përcaktuar.

4.1.2 Zbatimi në Shqipëri i standardeve dhe i specifikimeve në sektorin rrugor

Në përzgjedhjen dhe vendosjen e projekteve të SIT-it në sektorin rrugor, Shqipëria duhet të zbatojë standardet, specifikimet dhe udhëzimet e hartuara në bazë të “Direktivës 2010/40/BE të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit, të 7 korrikut 2010, mbi kuadrin për vendosjen e sistemeve inteligjente të transportit në fushën e transportit rrugor dhe për ndërfaqet me mënyrat e tjera të transportit”, siç përshkruhet më lart.

Shqipëria do t’u përmbahet, gjithashtu, atyre standardeve dhe specifikimeve të zhvilluara nga CEN/TC 278 dhe të miratuara nga Komisioni Evropian, që janë të rëndësishme për sistemet që do të vendosen në Shqipëri. Megjithatë, kjo nuk cenon të drejtën e Shqipërisë për të vendosur

lirshëm mbi vendosjen (ose jo) të aplikacioneve dhe shërbimeve të SIT-it në territorin e tij, në përputhje me nevojat e saj aktuale dhe burimet financiare të disponueshme.

Angazhimi i Shqipërisë për të zbatuar standardet dhe specifikimet, sipas direktivës së BE 2010/40/BE, është përcaktuar tashmë në Traktatin e Komunitetit të Transportit (ICT), nënshkruar në korrik 2017 midis BE-së dhe gjashtë vendeve të Ballkanit Perëndimor (WB6), duke përfshirë dhe Shqipërinë.

5. Marrëveshjet financiare

5.1 Investimet fillestare për SIT-in

Vendosja e SIT-it në Shqipëri do të kërkojë investime të konsiderueshme, si për instalimin fillestar, ashtu edhe për azhurnimin dhe zgjerimin periodik. Në shumicën e rasteve (ndonëse jo në të gjitha rastet), këto investime do të duhet të bëhen nga shteti, i cili mobilizon fondet për atë qëllim. Financimi për vendosjen fillestare të SIT-it mund të vijë:

- i. nga të ardhurat e rregullta të brendshme buxhetore;
- ii. nga huamarrja e brendshme nga institucionet shqiptare;
- iii. nga huat, kreditë ose grantet e jashtme;
- iv. forma buxhetimi të tjera.

Vendosja e SIT-it në Shqipëri, në bazë të standardeve evropiane është pjesë e agjendës së Shqipërisë drejt integritetit të saj në Bashkimin Evropian, si një vend anëtar i ardhshëm.

Më 26 mars 2020, Këshilli Evropian miratoi fillimin e negociatave me Shqipërinë për pranimin në BE.

Prandaj, për financimin e investimeve të SIT-it, kurdoherë që të jetë e mundur, Shqipëria do të kërkojë të marrë grante të jashtme ose fonde me interes të ulët, qoftë nga Bashkimi Evropian ose nga institucionet evropiane të financimit të zhvillimit, të tilla si: Banka Evropiane e Investimeve (BEI) dhe Banka Evropiane për Rindërtim dhe Zhvillim (BERZH) apo Banka të tjera të ngjashme, të cilat plotësojnë kërkesat e financimit për SIT-in. Këto institucione të financave të zhvillimit, shpesh janë në gjendje të ofrojnë paketa që kombinojnë fondet e granteve dhe kreditë me interes të ulët, dhe, gjithashtu, ofrojnë asistencë teknike të dobishme për hartimin e projekteve, si dhe për procesin e prokurimit.

5.2 Kostot operative SIT

Kostot normale të funksionimit vjetor për SIT-in duhet të mbulohen nga ato institucione publike ose gjysmëpublike që kanë mandatin të operojnë këto sisteme. Financimi duhet të vijë ose nga alokimet e rregullta buxhetore ose nga të ardhurat e tyre. Të ardhurat mund të ekzistojnë në formën e tarifave të përdoruesve, të tilla si tarifat e portit për operatorët e anijeve, tarifat e uljes së aeroportit për operatorët e avionëve, tarifat rrugore për operatorët e automjeteve etj.

Përcaktimi i mekanizmave të financimit për funksionimin normal të SIT-it do të jetë pjesë e studimeve të planifikimit për secilin sistem dhe mekanizmi i zbatueshëm i financimit për funksionimin ose për operimin normal duhet të jetë përcaktuar qartë përpara se të merren vendimet për investime.

6. Kuadri institucional

Vendosja e SIT-it në Shqipëri do të jetë nën udhëheqjen e përgjithshme dhe koordinimin e ministrisë sektoriale përgjegjëse për transportin, përkatësisht Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë (MIE).

MIE do të zhvillojë arkitekturën e përgjithshme të SIT-in për Shqipërisë, e cila është një tërësi pikëpamjesh të nivelit të lartë, që u hapin rrugë planeve për hartimin dhe integrimin e aplikacioneve dhe shërbimeve të ndryshme të SIT-it, duke përfshirë jo vetëm aspektet teknike, por edhe çështjet e ndërlidhura organizative, ligjore dhe ato të biznesit. Ekzistenca e një arkitekture kombëtare të SIT-it ndihmon për të siguruar që vendosja e saj, të mund të:

- planifikohet në mënyrë logjike;
- integrohet me sukses me sistemet e tjera;
- plotësojë nivelet e dëshiruara të performancës;
- ketë sjelljen e dëshiruar;
- jetë i thjeshtë për t'u menaxhuar, për t'u mirëmbajtur dhe për t'u zgjeruar; dhe
- plotësojë pritjet e përdoruesve.

BE-ja ka zhvilluar një kornizë evropiane të SIT-it (FRAME, për më shumë informacion: <https://frame-online.eu>), e cila, gjithashtu, përfshin mjete të dobishme për zhvillimin e një arkitekture kombëtare të SIT-it. FRAME siguron një referencë për terminologjinë, një zbërthim të një sistemi SIT dhe një metodologji për ndërtimin e arkitekturave kombëtare të tyre. FRAME nuk e përcakton teknologjinë, duke mundësuar kështu lirinë për ta zbatuar atë në mënyrë që të implementojë sisteme

të ndryshme SIT, që përdorin zgjidhje të ndryshme teknologjike.

MIE do të lidhet dhe do të koordinojë me Sekretariatit për Traktatin e Komunitetit të Transportit (TKT), ndërmjet BE-së dhe vendeve të Ballkanit Perëndimor (WB6).

Në përmbushje të detyrës për drejtimin e vendosjes së SIT-së në Shqipëri, MIE do të bashkëpunojë me (dhe do të kërkojë kontribut nga) ministrinë e tjera, që janë përgjegjëse për komunikimet, mjedisin, zhvillimin rajonal, sigurinë, kërkimin dhe inovacionin. Në hartimin e projekteve të SIT-it, MIE do të kërkojë, gjithashtu, një mënyrë të vazhdueshme të dhëna nga organizatat profesionale dhe industrinë e lidhura me operimin e transportit dhe të përdoruesve të transportit, si dhe organizatave të tjera përkatëse, sipas rastit.

Për aspektet teknike të hartimit dhe të zbatimit të SIT-it në sektorët e ndryshëm të transportit, MIE do të delegojë përgjegjësinë si më poshtë:

- Për sektorin rrugor, Autoriteti Rrugor Shqiptar (ARRSH), si përfitues dhe menaxhues i sistemit, gjithashtu, DPSHTRR-ja apo institucione të tjera me të drejta të veçanta, sipas një marrëveshjeje nënshkruar mes palësh;

- Për sektorin rrugor ngarkohet ARRSH-ja, si përfituesi kryesor për zbatimin e kësaj Strategjie dhe ndjekjen e të gjithë hapave për implementimin e saj, sipas planit të veprimit të miratuar. Marrëdhëniet me institucionet e tjera në varësi apo jo të MIE-s (DPSHTRR-ja, Policia e Shtetit, shërbimet informative etj.) do të rregullohen nëpërmjet marrëveshjeve të nënshkruara ndërmjet palëve për marrjen dhe përdorimin e informacionit të grumbulluar e gjeneruar nga SIT-i.

7. Kuadri legjislativ

Shqipëria ka dy akte ligjore në fuqi që krijojnë mjedisin e përshtatshëm për SIT-in:

- Ligji nr. 8308, “Për transportet rrugore”, datë 18.3.1998, i ndryshuar, i cili lejon aplikimin e SIT-it në Shqipëri, duke përcaktuar në nenin 77/2 të tij, se: “Teknologjitë e informacionit dhe të komunikimit, si pjesë integrale e sistemeve inteligjente të transportit, do të zbatohen në fushën e transportit rrugor, përfshirë infrastrukturën rrugore, përdoruesit e rrugëve (automjetet), menaxhimin e trafikut dhe lëvizshmërisë”.

Ky ligj, gjithashtu, shprehet, se: “Aplikimet dhe shërbimet e sistemeve inteligjente të transportit

(SIT) në fushën e transportit rrugor, gjithashtu, dhe lidhjet me mënyrat e tjera të transportit, zbatohen pa paragjykuar çështjet që lidhen me sigurinë kombëtare dhe mbrojtjen e Shqipërisë”.

- Udhëzimi nr. 3616/3, datë 21.7.2017, i ministrit përgjegjës për transportin, i cili përcakton rregullat për zbatimin e sistemeve inteligjente në fushën e transportit rrugor dhe lidhjet me mënyrat e tjera të transportit.

Ndërkohë që hapësirat ligjore mundësojnë prezencën e SIT-it në Shqipëri, mbetet ende shumë punë për t'u bërë, në mënyrë që një seri direktivash apo dokumentesh ligjore evropiane të transpozohen në legjislacionin shqiptar.

Për sektorin e transportit rrugor

- direktiva e SIT-it e BE-së 2010/40/BE dhe shtojcat e saj (aktet e deleguara 305/2013, 886/2013, 885/2013, 962/2015, 2017/1926, 2017/2380), e cila është përafëruar pjesërisht me udhëzimin nr. 3616/3, datë 21.7.2017;

- standardet dhe specifikimet e miratuara nga Komiteti Evropian për Standardizim, Komiteti Teknik 278 për SIT-in (CEN/TC 278);

- direktiva 98/34/EC – vendosja e një procedure për sigurimin e informacionit në fushën e standardeve teknike dhe të rregullave të shërbimeve të shoqërisë së informacionit;

- direktiva 2016/1148/BE – siguria e informacionit në rrjet me zbatimin e detyrueshëm për operatorët e shërbimeve thelbësore në zonat e transportit;

- direktiva 2004/52/EC – ndërveprueshmëria e sistemeve elektronike të tarifimit rrugor;

- direktiva 2008/96/EC – menaxhimi i sigurisë së infrastrukturës rrugore.

8. Kuadri implementues

Në përputhje me politikat dhe përparësitë e përcaktuara në këtë Strategji të SIT-it, Shqipëria duhet të zbatojë SIT-in në mënyrën e përshkruar më poshtë.

8.1 Plani afatshkurtër

Në terma afatshkurtër (deri më 2025-ën) vendosja e SIT-it është parashikuar, në:

- i. sektorin rrugor; dhe
- ii. sektorin e transportit detar/portet.

8.1.1 Sektori rrugor

Vendosja e SIT-it² së re në sektorin rrugor do të fillojë me dy projekte:

A. **Projektimi dhe implementimi i një qendre për menaxhimin e trafikut**, duke përfshirë infrastrukturën e SIT-it, *hardware*-in, *software*-in, ekranet dhe pajisjet e komunikimit. Qendrat e menaxhimit të trafikut janë qendra të monitorimit dhe të funksionimit të autostradave. Inxhinierë, operatorë radio dhe staf tjetër që punojnë atje kanë për detyrë të:

- monitorojnë trafikun dhe të identifikojnë problemet, duke përdorur pamjet nga kamerat e vendosura përgjatë rrugëve të pajisura me infrastrukturën e SIT-it;

- përdorin të dhëna nga detektorët e trafikut në rrugë për të marrë një pamje në kohë reale të kushteve të trafikut;

- koordinojnë reagimin me policinë dhe organet e tjera të zbatimit të ligjit dhe ekuipazhet e reagimit, duke iu përgjigjur incidenteve në autostradë ose gjetkë;

- koordinojnë aktivitetet e ekipeve të reagimit ndaj incidenteve, të cilët ndihmojnë drejtuesit e bllokuar, lëvizjen e automjeteve të dëmtuara, si dhe, gjithashtu, ndihmojnë mbajtjen e trafikut në mënyrë të sigurt, ndërsa reaguesit e urgjencës ndihmojnë njerëzit e përfshirë në aksidente;

- përdorin sisteme të kontrollit të korsive të kthyeshme dhe shirita devijimi për të ndihmuar në menaxhimin e rrjedhës së trafikut dhe për të ulur bllokimet;

- sigurojnë informacione të menjëhershme për drejtuesit e mjeteve për ato që ndodhin në rrugë, përfshirë kushtet e motit, incidentet, ndërtimet dhe kohën e udhëtimit, duke përdorur radiot këshilluese në autostradë, shenjat elektronike, internetin dhe sistemin e telefonit të shërbimit të urgjencës;

- sigurojnë informacione të reja për reporterët e lajmeve, veçanërisht, reporterët në radio dhe televizion.

Projektimi i Qendrës së Menaxhimit të Trafikut do të duhet të lejojë zgjerimin nga një mbulim fillestar, por i kufizuar i gjatësisë së rrjetit rrugor, në një mbulim shumë më të gjerë në një fazë të mëvonshme. Qendra e Menaxhimit të Trafikut do

² Disa forma të kufizuara të SIT-së janë vendosur tashmë në tunelet rrugore shqiptare, të cilat janë ndërtuar gjatë viteve të fundit (Kërrabës, Thirrës).

të funksionojë 24 orë në ditë, shtatë ditë në javë, për të rritur sigurinë rrugore, për të menaxhuar lëvizjen e trafikut dhe për të mbledhur të dhënat e trafikut, sipas metodologjive përkatëse.

Është për t'u theksuar se një qendër e menaxhimit të trafikut mund të sigurojë shërbime të dobishme, vetëm pasi merr të dhëna nga pajisjet e SIT-it të instaluarat përgjatë seksioneve rrugore. Prandaj, projekti për të ndërtuar një qendër të menaxhimit të trafikut duhet të shoqërohet me vendosjen e pajisjeve të saj përgjatë rrugëve, siç përshkruhet më poshtë.

B. Vendosja e pajisjeve SIT (sensorë, kamera, shenja elektronike rrugore etj.) përgjatë disa seksioneve rrugore, në veçanti, në autostradat Tiranë–Durrës dhe Tiranë–Elbasan, por edhe në sektorë të tjerë rrugorë, që akoma nuk janë identifikuar në përputhje me përparësitë e kësaj Strategjie. Gjatësia totale e seksioneve rrugore që do të përfshihen fillimisht do të varet pjesërisht nga sasia e fondeve që mund të vihen në dispozicion për këtë qëllim. Ekziston një grup i madh pajisjesh që potencialisht mund të vendosen në rrugë, për funksione të ndryshme, si p.sh.:

- Sensorë trafiku të vendosur nën ose mbi asfalt, për llogaritjen dhe për monitorimin e trafikut në kohë reale. Sensorët e trafikut janë ndër mjetet më të rëndësishme të përdorura për të mbajtur nën kontroll atë që ndodh në rrugë. Detektori më i zakonshëm i përdorur është me lak induksioni, një mbështjellje e thjeshtë teli me tension të ulët, i gruposur në rrugë, i cili dërgon një impuls elektrik kur një automjet kalon mbi të. Detektorë të tjerë përdorin imazhe me infra të kuqe, radar, tingull ose video dhe *Bluetooth*. Të dhënat e zbulimeve përdoren për të operuar sinjalistikën e trafikut, shiritat e devijimit dhe tabelat e kohës së udhëtimit. Detektorët e radarit të kombinuar me kamerat përdoren për matjen e shpejtësisë dhe zbatimin e kufijve të shpejtësisë.

- Sensorë të peshës së aksit për matjen e lëvizjeve me peshë për të mbështetur zbatimin e kufijve të peshës në kamionë.

- Monitorimi dhe kontrolli i sinjaleve me mesazhe të ndryshueshme (*VMS – Variable Message Signs*): këto janë shenja elektronike që përdoren për t'u dhënë udhëtarëve informacion në lidhje me bllokimet e trafikut, incidentet, punët në rrugë, kohën e udhëtimit, ngjarje të veçanta ose kufijtë e shpejtësisë në autostradë. Ata, gjithashtu, mund të

rekomandojnë rrugë alternative, probleme të udhëtimit të lidhura me motin, informacione për emergjencat dhe katastrofat, njoftime për shërbimet publike dhe paralajmërime.

- Kamerat e trafikut, kryesisht kamera me qark të mbyllur, për të ndihmuar në zbulimin dhe reagimin e shpejtë të bllokimeve, incidenteve dhe problemeve të tjera në rrugë. Imazhet e kamerave merren dhe monitorohen nga Qendra e Menaxhimit të Trafikut, dërgohen në internet për përdoruesit e rrugës, në media për qëllime informacioni dhe në polici për qëllime të zbatimit të ligjit.

- Sistemet e menaxhimit të trafikut aktiv (*ATM – Active Traffic Management*) përdorin një kombinim të teknikave të menaxhimit të bllokimeve për të menaxhuar dinamikisht trafikun, bazuar në kushtet e pritshme aktuale dhe të afërta. Qëllimi i tyre është të maksimizojnë efikasitetin e një rruge dhe efektivitetin e disa strategjive për të vonuar fillimin dhe intensitetin e bllokimeve të trafikut.

- Aksesit i shiritave të devijimit dhe kontrolli i hyrjes: shiritat e devijimit janë sinjale trafiku në rampat hyrëse të autostradës që alternojnë midis së kuqes dhe jeshiles për të kontrolluar fluksin e automjeteve që hyjnë në autostradë. Shkalla e matjeve rregullohet automatikisht nga sistemi, bazuar në kushtet mbizotëruese të trafikut. Shiritat e devijimit ekuilibrojnë rrjedhën e trafikut që hyn në autostradë, gjë që ndihmon në uljen e bllokimeve në autostradë dhe rrit sigurinë.

- Sistemet e kontrollit dhe të koordinimit të semaforit që modifikojnë fazat e semaforit, në përgjigje të kushteve të ndryshme të trafikut, duke optimizuar kështu shpejtësinë e trafikut dhe kapacitetin e rrugës.

- Monitorimi i sistemit rrugor të informacionit për motin (SRI): stacionet SRI janë instaluar përgjatë rrugës me instrumente dhe pajisje që sigurojnë vëzhgimet e kushteve të motit dhe të sipërfaqes rrugore. Ky informacion përdoret për të ndihmuar me vendimet mbi strategjitë e mirëmbajtjeve dimërore dhe për të siguruar informacion për drejtuesit e mjeteve. Këto stacione mund të matin temperaturën e sipërfaqes së ajrit dhe të rrugës, presionin barometrik, lagështinë, shpejtësinë dhe drejtimin e erës, reshjet, dukshmërinë dhe gjendjen e sipërfaqes së rrugës (e thatë, e lagësht, e ngrirë etj.).

- Radio AM këshilluese për autostradat - këto janë radio të licencuara me frekuenca të ulëta AM të instaluar përgjatë rrugës, të cilat plotësojnë shenjat e mesazheve të ndryshueshme (VMS) dhe ofrojnë paralajmërime dhe informacione të përgjithshme, në lidhje me trafikun dhe udhëtimin. Prania e një transmetuesi shënohet nga një shenjë në rrugë që udhëzon drejtuesit e mjeteve të akordohen në një frekuencë specifike AM.

- Pajisje automatike të njohjes së targave, të cilat mund të përdoren për të rritur parashikueshmërinë e lëvizjeve të mallrave, përmirësimin e shërbimit kufitar doganor dhe për qëllime të zbatimit të ligjit.

- Sensorë dhe sisteme për monitorimin e qëndrueshmërisë së urave, tuneleve, argjinaturave dhe shpateve dhe për matjen e “rrëshqitjes së tokës”, që është problem përgjatë disa rrugëve malore shqiptare.

- Për qëllime të automatizimit të tarifimit të rrugëve, të dhënat nga pajisjet e ndryshme të përmendura më sipër, kombinohen.

Numri dhe shtrirja e funksioneve që do të vendosen fillimisht në rrugët shqiptare do të varen nga një analizë e nevojave që do të kryhet gjatë fazës së planifikimit dhe projektimit dhe, gjithashtu, nga sasia e fondeve që mund të mobilizohet për SIT-in.

8.2 Plani afatmesëm dhe afatgjatë

Në periudhën pas vitit 2025, Shqipëria do të vazhdojë me vendosjen e SIT-it në mënyrën e mëposhtme:

8.2.1 Sektori rrugor

Vendosja e SIT-it do të zgjerohet, si në fushën e veprimt, po ashtu edhe në shkallë:

Fusha e veprimt lidhet me numrin dhe gjerësinë e shtrirjes së brezit të shërbimeve të ofruara nga SIT-i. Seksioni 8.1.1 i kësaj Strategjie përfshin një listë mjaft të gjatë të shërbimeve të mundshme që mund të ofrohen. Duket se gjatë fazës fillestare (plani afatshkurtër, deri më 2025-ën) vetëm disa nga ato shërbime do të zbatohen, si për shkak të financimit të kufizuar të disponueshëm për investimin fillestar, por edhe për të shmangur kompleksitetin e tepërt të sistemit gjatë fazës fillestare, e cila mund të çojë në probleme operative dhe kosto të tepërt vjetore operative dhe mirëmbajtjeje. Në planin afatmesëm dhe afatgjatë, sfera e shërbimeve që do të ofrohen përmes SIT-it për sektorin rrugor gradualisht do të zgjerohet,

bazuar në nevojat aktuale dhe fizibilitetin ekonomik.

Shkalla i referohet gjatësisë së rrugëve (ose pjesës së rrjetit rrugor), në të cilin do të vendoset SIT-i në vitet në vijim, pasi përvoja me SIT-in për sektorin rrugor që do të fitohet në Shqipëri, perceptimi dhe vlerësimi i përfitimeve të saj nga agjencitë qeveritare, përdoruesit e drejtpërdrejtë dhe publiku i gjerë, do të rriten. Do të bëhet më e lehtë për të llogaritur vlerën reale të përfitimeve të saj, si në aspektin e përfitimeve ekonomike, ashtu edhe ato sociale. Gjithashtu, rritja ekonomike që do të arrihet nga ana e “furnizuesit kryesor”, duke ulur kështu koston për njësi të rrugës së pajisur me SIT-in.

Gjatë viteve në vazhdim, vetëm vlerësimi i vazhdueshëm i kostove dhe i përfitimeve të SIT-it do të lejojë të marrë vendime racionale për zgjerimin e shkallës dhe shtrirjes së tij në Shqipëri. Sot është e vështirë të parashikohet se sa shpejt do të ndodhë zgjerimi i shkallës dhe fushëveprimt të aplikimit të tij në sektorin rrugor dhe sa larg do të shkojë.

9. Arsyetimi dhe marketingu i projektit të SIT-it

9.1 Vlerësimi ekonomik

Motivi kryesor për vendosjen e SIT-it, në Shqipëri dhe kudo, është që SIT-i do të sjellë përfitime për përdoruesit e transportit dhe ofruesit e shërbimit, dhe për shoqërinë në tërësi. Ashtu si çdo projekt investimi, projektet e SIT-it duhet të jenë subjekt i një kontrolli gjatë fazës së planifikimit, përfshirë përmes analizës kosto-përfitim, në të cilin investimi i pritshëm i SIT-it dhe kostoja e tij operative janë peshuar ndaj përfitimeve të pritura. Sidoqoftë duhet të pranohet që, ndërsa vlerësimet e koston mund të bëhen me lehtësi dhe besueshmëri, sasia e përfitimeve të SIT-it në terma financiarë, shpesh është e vështirë për projektet e SIT-it dhe pothuajse gjithmonë bazuar në supozime, të cilat mund të jenë ose joreale.

Një përmbledhje e literaturës, në lidhje me vlerësimin ekonomik të SIT-it, tregon se, ndërsa zakonisht ekziston konsensusi në lidhje me ekzistencën e llojeve të ndryshme të përfitimeve, shpesh është afër të pamundurës caktimi i një vlere numerike dhe monetare për ato përfitime.

9.2 Pjesëmarrja e palëve të interesit

Në mjedisin e përshkruar në paragrafin e mëparshëm, ku vlerësimi ekonomik i projekteve të

SIT-it mund të jetë i dyshimtë, atëherë e rëndësishme është që vlerësimi ekonomik (i cili në çdo rast duhet të bëhet) të shoqërohet nga një proces, i cili siguron konsensus të gjerë midis palëve të interesuara për dobinë e projektit të SIT-it. Ky konsensus i ndërtuar nuk duhet të jetë një pasqyrë, por duhet të fillohet herët në vendosjen e projekteve të SIT-it në Shqipëri. Një mundësi është të identifikohen të gjithë aktorët e mundshëm për projektet e SIT-it dhe të nënshkruhet një memorandum mirëkuptimi (memorandum bashkëpunimi) midis tyre. Ky memorandum do të përcaktonte një grup të agjencive publike dhe private që do të ndërmarrin promovimin, përgatitjen teknike dhe zbatimin e projekteve të SIT-it.

9.3 Marketingu

Disa faktorë qëndrojnë kundër SIT-it. Këto përfshijnë rezistencën e lindur të njeriut ndaj ndryshimit, frikën nga e panjohura, një stepje natyrale ndaj ndërmarrjes së rrezikut dhe nivelit e lartë të rehatisë të shoqëruar me metoda dhe qasje më tradicionale. Zbatimi i teknologjive të SIT-it përballë këtyre pengesave të mundshme kërkon që vëmendja t'u kushtohet jo vetëm aspekteve teknike të SIT-it, por edhe marrëdhënieve me publikun, marketingun dhe arsimin.

Audienca e synuar për marketingun e SIT-it. Kur të ndërmerret marketingu për SIT-in, ka të paktën tri audienca të mundshme të synuara dhe objektivat e marketingut do të ndryshojnë për secilën audiencë.

Njëri nga grupet e synuara mund të quhet “vendimmarrës”. Këta janë njerëzit që përcaktojnë nëse do të alokohet dhe si do të alokohet fondi dhe, gjithashtu, do jenë ata që do të vendosin qëllimet dhe përparësitë organizative. Qëllimi kryesor i marketingut të SIT-it për këtë grup është të sigurojë fonde të nevojshme dhe përparësi për programin SIT. Në shumicën e rasteve, SIT-i duhet të këmbëngulë për pjesën e saj të fondeve. Nëse vendimmarrësit nuk janë të vetëdijshëm për aftësitë dhe përfitimet e SIT-it, atëherë fondet mund të refuzohen dhe të drejtohen diku tjetër. Kështu, kur bëhet fjalë për marketing në këtë grup, duhet t'u kushtohet vëmendje vlerës së SIT-it, përfitimeve specifike që duhet të fitohen, financimit të kërkuar dhe kthimit të parashikuar të investimit. Kurdo që të jetë e mundur, një marketing i tillë duhet të theksohet me shembuj të botës reale, duke

ndihmuar kështu vendimmarrësit të shohin SIT-in si diçka reale dhe praktike.

Një grup i dytë, i synuar për marketing SIT, përbëhet nga përdoruesit fundorë ose “publiku që udhëton”. Një arsye për marketingun e SIT-it për këtë grup është krijimi i mbështetjes publike për investimet e SIT-it, e cila më pas mund të ndihmojë në ndikimin e grupit të vendimmarrësve, (siç u citua në paragrafin e mëparshëm). Marketingu në “publikun që udhëton” ka një qëllim të dytë, i cili është të edukojë përdoruesit për llojet e teknologjive që vendosen dhe se si ata mund të realizojnë përfitimet maksimale nga ato teknologji. Për shembull, kur një sistem informacioni i udhëtarëve është vendosur, është thelbësore që përdoruesit të zbulojnë llojin e informacionit që është në dispozicion dhe si ta qasin atë. Nëse një informacion i tillë nuk u shërbehet përdoruesve, atëherë efektiviteti i sistemit komprometohet, përfitimet e parashikuara të sistemit nuk realizohen dhe vlera e investimit (si reale ashtu edhe e perceptuar) zvogëlohet. Gjithashtu, disa teknologji SIT janë implementuar për qëllime të zbatimit të ligjit. Për këto aplikime, qëllimi i sistemit nuk është vetëm për të kapur shkelësit, por për të promovuar nivele të larta të pëlqimit mes palëve. Përmes marketingut dhe edukimit efektiv, përdoruesit mund të informohen për aftësitë e sistemit të përbarimit dhe pasojat e shkeljes së ligjit. Një edukim i tillë promovon nivele të larta të bashkëpunimit.

Grupi i fundit i synuar për marketingun e SIT-it dhe marrëdhëniet me publikun janë “implementuesit dhe operatorët”. Këta janë njerëzit, brenda agjencive publike dhe ndërmarrjeve të sektorit privat, të cilët në fakt i zbatojnë sistemet, i operojnë ato dhe i mirëmbajnë, pasi të jenë krijuar. Marketingu për këtë grup ka disa qëllime: një qëllim është t'u mundësojë që të kryejnë më mirë detyrat e tyre. Natyrisht, sa më shumë ata njohin për teknologjitë që zbatohen, aq më mirë do të kryejnë ata operimin funksionimin dhe mirëmbajtjen e tyre si duhet. Një arsye e dytë për marketing tek implementuesit dhe operatorët është që të përdoret krijimtaria dhe ekspertiza e tyre. Këta janë njerëzit, që, kur ndërgjegjësohen për një teknologji të re të veçantë, janë të pajisur më së miri me njohuri për të identifikuar një nevojë specifike që mund të plotësojë kjo teknologji. Kjo mund të gjenerojë aplikime të reja dhe inovative të

teknologjive të provuara dhe në zhvillim. Implementuesit dhe operatorët, gjithashtu, mund të jenë zëdhënës të fuqishëm për SIT-in në shtëpitë dhe komunitetet e tyre. Kur këta njerëz janë të informuar dhe entuziastë për SIT-in, ata mund të fillojnë një marketing përmes kontaktit të tyre të përditshëm me publikun e gjerë.

Strategjia e marketingut. Fushata më efektive e marketingut do të jetë ajo që i përshtatet secilit prej audiencës së synuar. Çdo audiencë do të ketë nevojë të ndryshme informacioni dhe mënyra më e mirë për të arritur një grup mund të mos funksionojë më së miri për grupin tjetër. Kështu, duhet të hartohet një strategji e marketingut që adreson nevojat dhe karakteristikat unike të secilit grup. Një strategji efektive e marketingut duhet të përcaktojë se si të marrë materiale për marketing tek audiencia. Meqenëse marketingu SIT synon më shumë se një audiencë, do të ketë një strategji të ndryshme për secilin audiencë. Për shembull, një ose më shumë nga teknikat e mëposhtme mund të përdoren për shpërndarjen e informacionit për publikun udhëtues:

- i. lidhje nga faqet e internetit të njohura;
 - ii. ngjarjet në media;
 - iii. pika reklamimi në televizion dhe radio;
- “Altoperlantët e SIT-it”, të disponueshëm për prezantime para grupeve qytetare dhe materiale arsimore të shpërndara në shkolla dhe universitete.

SHTOJCË 1

DOKUMENTE REFERENCE TË MIRATUARA NGA INSTITUCIONET E BE-së NË LIDHJE ME SIT-in

Për të përfutur plotësisht nga avantazhet që sistemet dhe programet me bazë TIK mund të sjellin në sektorin e transportit, është e nevojshme të sigurohet ndërveprim dhe vazhdimësi të shërbimeve midis sistemeve të ndryshme në të gjithë Evropën. Ekzistenca e standardeve të përbashkëta evropiane dhe specifikimeve teknike është parësore për të siguruar ndërveprimin e shërbimeve dhe programeve të SIT-it dhe për të përshpejtuar prezantimin dhe ndikimin e tyre. Duhet të ndiqet bashkëpunimi ndërkombëtar që synon harmonizimin global.

Për këtë qëllim, Parlamenti Evropian dhe Komisioni Evropian kanë miratuar dokumente (direktiva, rregullore, udhëzime etj.), të cilat janë

renditur më poshtë. Kjo listë mund të duket e gjatë, por duhet të theksohet se shumica e infrastrukturës dhe e pajisjeve të saj që ofrohen në treg nga furnitorë të ndryshëm (veçanërisht ata nga Evropa) janë tashmë në përputhje me specifikimet e treguara më lart. Sidoqoftë, dokumentet e tenderit, që do të përdoren në Shqipëri për blerjen e ardhshme të SIT-it, duhet të bëjnë referenca të qarta në dokumentet e listuara më poshtë.

- direktiva 2010/40/BE e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit për kornizën për vendosjen e sistemeve inteligjente të transportit në fushën e transportit rrugor dhe lidhja me mënyrat e tjera të transportit, e cila është përafëruar pjesërisht me udhëzimin nr. 3616/3 datë 21.7.2017;

- vendimi (BE) 2017/2380 i Parlamentit Evropian dhe të Këshillit, i 12 dhjetorit 2017, për ndryshimin e direktivës 2010/40/BE, për sa i përket periudhës së adaptimit të akteve të deleguara;

- kuadri strategjik për sistemet inteligjente të transportit në Ballkanin Perëndimor (CONNECTA 2019);

- azhurnimi i programit të punës, në lidhje me veprimet sipas nenit 6(3) të direktivës 2010/40/BE (11 nëntor 2018);

- rregullorja e deleguar e Komisionit (BE) nr. 305/2013, që plotëson direktivën 2010/40/BE të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit në lidhje me dispozitën e harmonizuar për një thirrje elektronike ndërvepruese të BE-së;

- rregullorja e deleguar e Komisionit (BE) nr. 885/2013, që plotëson direktivën SIT 2010/40/BE të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit, në lidhje me ofrimin e shërbimeve të informacionit për vendet e parkimit të sigurt për kamionë dhe automjete komerciale;

- rregullorja e deleguar e Komisionit (BE) nr. 886/2013 që plotëson direktivën 2010/40/BE të Parlamentit Evropian dhe të Këshillit, në lidhje me të dhënat dhe procedurat për sigurimin, kur është e mundur, të informacionit minimal të trafikut universal të lidhura me sigurinë rrugore, pa pagesë për përdoruesit;

- rregullorja e deleguar e Komisionit (BE) nr. 962/2015, që plotëson direktivën 2010/40/BE të Parlamentit Evropian dhe Këshillit, në lidhje me ofrimin e shërbimeve të informacionit të trafikut në mbarë BE-në në kohë reale;

- rregullorja e deleguar e Komisionit (BE) nr. 2017/1926, që plotëson direktivën 2010/40/BE të Parlamentit Evropian dhe Këshillit, në lidhje me ofrimin e shërbimeve të informacionit multimodal të udhëtimit në të gjithë BE-në;

- vendimi i Komisionit 2008/8455/EC përfundimtar, për përfundimin e një Marrëveshjeje zbatuese midis Komisionit Evropian dhe Departamentit të Transportit të Shteteve të Bashkuara të Amerikës në fushën e kërkimit mbi Sistemet e Transportit Inteligjent dhe Aplikimet e Teknologjive të Informacionit dhe Komunikimit në transportin rrugor;

- COM (2008) 886 përfundimtar: Plani i Veprimit për Komunikimin, i Komisionit, për vendosjen e sistemeve inteligjente të transportit në Evropë;

- vendimi i Komisionit 2008/671/EC, mbi përdorimin e harmonizuar të spektrit të radios në bandën e frekuencës 5875-5905 MHz për aplikacione të lidhura me sigurinë e Sistemeve Inteligjente të Transportit (SIT);

- rekomandimi C/2006/7125: Sistemet e informacionit dhe të komunikimit të sigurt dhe efikas në automjete: azhurnimi i deklaratës evropiane të parimeve në ndërfaqen e makinerisë njerëzore (EsoP);

- COM (2016) 787 përfundimtar: Raportim për monitorimin dhe vlerësimin e veçorive të përparuara të sigurisë së automjeteve, efektivitetin e kostove dhe fizibilitetit të tyre për rishikimin e rregulloreve për sigurinë e përgjithshme të automjeteve dhe mbrojtjen e këmbësorëve dhe përdoruesve të tjerë të rrezikuar në rrugë;

- RSCOM17-26 rev. 3 (Final): Standardizimi i kërkesave për CEPT-në për të studiuar shtrirjen e Bandës së Sigurisë së Sistemeve Inteligjente të Transportit (SIT) në 5.9 GHz;

- COM (2018) 283 përfundimtar: komunikimi i Komisionit, “Në rrugën drejt mobilitetit të automatizuar: Një strategji e BE-së për lëvizjen e së ardhmes”;

- kërkesë për standardizim M/546: vendim zbatues i Komisionit, i datës 12.2.2016, mbi një kërkesë për standardizim, për standardizimin e organizatave evropiane, në lidhje me Sistemet e Transportit Inteligjent (SIT) në zonat urbane, në mbështetje të direktivës 2010/40/EU të Parlamentit Evropian dhe Këshillit, të 7 korrikut 2010, në kuadër të vendosjes së Sistemeve

Inteligjente të Transportit në fushën e transportit rrugor dhe të lidhjes me mënyrat e tjera të transportit;

- COM (2016) 766 - Një strategji evropiane mbi bashkëpunimin e sistemeve të transportit inteligjent, një moment historik drejt lëvizjes bashkëpunuese, të lidhur dhe të automatizuar;

- direktiva 2014/94/BE e Parlamentit Evropian dhe e Këshillit për vendosjen e infrastrukturës alternative të karburanteve.

VENDIM

Nr. 10, datë 29.6.2020

MBI KËRKESËN E DEPOZITUAR NGA AGJENCIA DREJTUESE E SPORTELIT UNIK-SUADA, PËR PLOTËSIMIN E VENDIMIT NR. 9, DATË 11.5.2020, TË KËSHILLIT KOMBËTAR PËR TË DREJTAT E AUTORIT

Në zbatim të pikës 2, të nenit 138, të ligjit nr. 35, datë 31.3.2016, “Për të drejtat e autorit dhe të drejtat e tjera të lidhura me to”; vendimit të Këshillit të Ministrave nr. 35, datë 18.1.2017, “Për mënyrën e funksionimit, të organizimit dhe të shpërblimit të Këshillit Kombëtar për të Drejtën e Autorit”; vendimit të Këshilli Kombëtar për të Drejtën e Autorit nr. 2, datë 20.4.2017, “Për miratimin e rregullores së organizimit dhe të funksionimit të Këshilli Kombëtar për të Drejtën e Autorit (KKDA)”; vendimit të Këshilli Kombëtar për të Drejtën e Autorit nr. 9, datë 11.5.2020, “Për transferimin e funksionit të mbledhjes së tarifave për të gjitha kategoritë e mbajtësve të të drejtave të autorit dhe të drejtave të tjera të lidhura me to, në administrimin kolektiv dhe drejtimin e Sportelit Unik të Administrimit të së Drejtës së Autorit-SUADA” dhe në vijim të kërkesës së Agjencisë Drejtuese të Sportelit Unik-SUADA, për plotësim të vendimit të KKDA-së nr. 9, datë 11.5.2020, “Për transferimin e funksionit të mbledhjes së tarifave për të gjitha kategoritë e mbajtësve të të drejtave të autorit dhe të drejtave të tjera të lidhura me to, në administrimin kolektiv dhe drejtimin e Sportelit Unik të Administrimit të së Drejtës së Autorit-SUADA”, me emrin e drejtorit ekzekutiv, konstatojmë se:

Në analizë të statutit aktual, Qendra SUADA është një organizatë jofitimprurëse, e ngritur në

zbatim të ligjit nr. 35/2016, “Për të drejtat e autorit dhe të drejta e tjera të lidhura me to”, udhëzimin nr. 663, datë 10.10.2017, “Për mënyrën e funksionimit dhe të organizimit të Sportelit Unik për Administrimin e së Drejtës së Autorit-SUADA, në administrimin kolektiv” dhe legjislacionit për organizatat jofitimprurëse, ligji nr. 8788, datë 7.5.2001, “Për organizatat jofitimprurëse”.

Në formën e tij aktuale, Statuti i SUADA-s ka themelues të saj ish-Agjencinë e Administrimit Kolektiv “AMP” dhe AAK-në “Albautor”. Referuar bazës ligjore në fuqi, Bordi i Drejtorëve të SUADA-s përbëhet nga AAK-të e licencuara dhe, aktualisht, janë: “Albautor”, FMAA dhe “AKDIE”. Sporteli Unik-SUADA është krijuar si një OJF, duke bazuar funksionimin dhe organizimin e saj në ligjin për të drejtat e autorit dhe aktet nënligjore në zbatim të tij.

Ligji i posaçëm ka përcaktuar qartë mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjeve, në zbatim të nenit 138. Gjithashtu, udhëzimi nr. 663, datë 10.10.2017, i ministrit të Kulturës, në kreun II “Statuti dhe detyrat”, përcakton se: “SUADA krijohet si organizatë jofitimprurëse, person juridik, në formën Qendër, e cila regjistrohet në gjykatë. Për miratimin e aktit të themelimit, statutit dhe rregullores së organizimit dhe të funksionimit të Sportelit Unik, për Administrimin e së Drejtës së Autorit-SUADA zbatohet ligji nr. 35/2016, për të drejtën e autorit, ky udhëzim dhe legjislacioni, për organizatat jofitimprurëse. Në rast të konfliktit/konkurrimit të dispozitave të këtij udhëzimi me aktet e tjera, zbatohet ligji për të drejtën e autorit dhe ky udhëzim”.

Vendimi i Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë nr. 1224/5, datë 4.6.2020, sqaron qartë atributet dhe kompetencat vendimmarrëse të KKDA-së në kushtet kur pika 1, e nenit 138, nuk është arritur dhe mungon konsensusi i duhur me marrëveshje unanime mes agjencive të Bordit të Drejtimit të SUADA-s, për të zgjedhur agjencinë drejtuese dhe për të përcaktuar drejtorin ekzekutiv.

Vendimarrja e Bordit të Drejtorëve, sipas ligjit që rregullon veprimtarinë e organizatave jofitimprurëse, ligjin nr. 8788/2001, nuk është e zbatueshme për sa kohë që udhëzimi nr. 663, datë 10.10.2017, i ministrit të Kulturës, e ka të përcaktuar prevalencën e dispozitave ligjore: “Në rast të konfliktit/konkurrimit të dispozitave të këtij

udhëzimi me aktet e tjera, zbatohet ligji për të drejtën e autorit dhe ky udhëzim”.

Gjithashtu, ligji nr. 8788/2001, “Për organizatat jofitimprurëse”, i ndryshuar, në nenin 11, pika 4, përcakton se: “Për themelimin, organizimin dhe funksionimin e qendrës zbatohen dispozitat ligjore përkatëse të fondacionit, përveç kur parashikohet shprehimisht ndryshe në këtë ligj dhe dispozita të tjera ligjore”.

Në interpretim të dispozitave ligjore në fuqi, është ndjekur i njëjti precedent për vendimin nr. 8, datë 19.11.2018, “Për transferimin e funksionit të mbledhjes së tarifave për të gjitha kategoritë e mbajtësve të të drejtave të autorit dhe të drejtave të tjera të lidhura me to, në administrimin kolektiv, dhe drejtimin e Sportelit Unik të Administrimit të së Drejtës së Autorit-SUADA”, ku në mungesë të marrëveshjes mes agjencive për drejtimin e Sportelit Unik, KKDA-ja vendosi për agjencinë drejtuese dhe drejtorin ekzekutiv me një afat kohor të përcaktuar.

Duke qenë se e drejta e zgjedhjes së Agjencisë Drejtuese të SUADA-s i ka kaluar KKDA-së, kjo e fundit çmon se drejtori ekzekutiv i SUADA-s do të jetë drejtori ekzekutiv i Agjencisë, që është përzgjedhur të drejtojë SUADA-n nga KKDA-ja, sipas përcaktimeve të vendimit nr. 9, datë 11.5.2020, “Për transferimin e funksionit të mbledhjes së tarifave për të gjitha kategoritë e mbajtësve të të drejtave të autorit dhe të drejtave të tjera të lidhura me to, në administrimin kolektiv dhe drejtimin e Sportelit Unik të Administrimit të së Drejtës së Autorit-SUADA”.

Sa më sipër, në kushtet e nenit 138, pika 2, të ligjit, kreut II, të udhëzimit nr. 663, datë 10.10.2017, dhe në vijim të kërkesës së FMAA-së, Statutit të Sportelit Unik-SUADA, vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë nr. 1224/5, datë 4.6.2020, dhe precedentit për vendimarrjen e KKDA-së, në zbatim të nenit 138, të ligjit nr. 35/2016 “Për të drejtat e autorit dhe të drejtat e tjera të lidhura me të”,

VENDOSI:

1. Plotësimin e pikës 1, të vendimit nr. 9, datë 11.5.2020, si më poshtë:

“Transferimin e funksionit të mbledhjes së tarifave për të gjitha kategoritë e mbajtësve të të drejtave të autorit dhe të drejtave të tjera të

lidhura me to, në administrimin kolektiv, në bazë të nenit 138, të ligjit nr. 35/2016, Agjencisë së Administrimit Kolektiv FMAA, me drejtor ekzekutiv z. Saimir Kumbaro, nga data 11.5.2020 deri në datën 31.12.2021.

2. Ngarkohet Agjencia FMAA, që brenda 30 ditëve nga njoftimi/publikimi i këtij vendimi, të paraqesë pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë kërkesën për pasqyrimin e ndryshimeve në aktet e Qendrës SUADA.

3. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe publikohet në faqen zyrtare të Ministrisë së Kulturës, si dhe në Fletoren Zyrtare.

4. Kundër vendimit të Këshillit Kombëtar për të Drejtën e Autorit palët kanë të drejtë të ankohen në gjykatën kompetente, brenda afateve të parashikuara në Kodin e Procedurave Administrative. Afati i ankimit llogaritet nga data e njoftimit të këtij vendimi.

5. Ngarkohet Sekretariati Teknik i Këshillit Kombëtar për të Drejtën e Autorit, për njoftimin e këtij vendimi.

KRYETAR
Ines Muçostepa

NJOFTIM
Nr. 4755, datë 17.4.2020

Marrëveshja ndërmjet Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë, për hapjen e Qendrës Kulturore Informative në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe Qendrës Kulturore Informative në Republikën e Shqipërisë, nënshkruar në Uashington, më datë 2 prill 2019, ka hyrë në fuqi më 1 prill 2020.

SEKRETAR I PËRGJITHSHËM I
MINISTRISË PËR EVROPËN DHE
PUNËT E JASHTME
Armand Skapi

KËRKESË

Shtetasja Drita Stafa, kërkon pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Durrës, shpalljen të zhdukur të shtetasit Skënder Çobo, i datëlindjes 18.2.1942.

KËRKUESE
Drita Stafa

*Shënim: Ky dokument është gjeneruar dhe vulosur me anë
të një procedure automatike nga një sistem elektronik
(Qendra e Botimeve Zyrtare)*

Formati 61x86/8

Shtypshkronja e Qendrës së Botimeve Zyrtare
Tiranë, 2020

Adresa: Rr. "Nikolla Jorga", Tiranë
Tel./fax: +355 4 24 27 004 Tel.: +355 4 24 27 006

Çmimi 560 lekë